

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

*1001
D.12*

Statsbiblioteket

400015589378

Lidt
om
vort Hjem og vor Slægt.

Familiebog for Familien Eskildsen
fra Felstedskov.

1913.

Trykt hos G. Rothe, Tønder.

Denne Bog tilegner syv Søsken
en kær Faders Minde,

idet de mener, at den bedre og længere end
Marmor og Granit kan fortælle deres Børn
om hans og de andre Forfædres Fortjenester.

Den som har skrevet disse Linjer takker
alle, som saa velvilligt har givet Oplys-
ninger, ikke mindst de gamle hos Helmers
i Felsted og det kære gamle Ægtepar
Nielsen i Flensborg. Det maa vel være
ham tilladt at bemærke, at alt — ogsaa
hvor det politiske berøres — er skrevet
ud fra Familiens Synspunkt, og at han
har ladet de egne Anskuelser træde tilbage.

I Adelsvældens Baand.

Hundene halsede, Kæderne raslede, den tunge Vindebro sænkede sig langsomt, og snart rystede den under de dundrende svære Hovslag; et Selskab saa stateligt, som Søgaards gamle Mure endnu aldrig havde rummet, forlod den gamle Borg, Sædet for Sønderjyllands mægtigste og hovmodigste Adelslæggt. Det var ingen ringere end Hertug Frederik, Kong Kristian den Førstes Søn og Kong Hans's utilfredse Broder og misundelige Modstander, som paa denne Efteraarssdag i det Herrens Aar 1498 gæstede den faste Borg derude paa Øen i Søgaard Sø.

Nu findes paa dette Sted kun tarvelige Rester af de gamle vældige Volde; Chausseen har landfæstet Øen med begge Bredder og bortskræmmer med sine lige Linjer, sin livlige Vogn- og Avtomobilfærdsel Fortidens brogede Minder, som opstiger af den pro-saiske Vejgrøft for at fængsle den eftertænksomme Vandringsmands stille Sind. Dengang var Søgaard den største Besiddelse mellem Kongeaalen og Ejderen, hvis Grænser vestpaa gik til Bylderup og Ravsted, østpaa til ud over Graasten, hvor Gregorius von Ahlefeldt 1550 anlagde den nuværende Graastens

Herregaard og hvor Grev Frederik senere byggede det prægtige Slot.

Det var dog ikke for at gæste Grev Jürgen von Ahlefeldt, at Hertugen var kommen, men for at tage den Søsterdel af Godset i Øjensyn, som han for 5000 Mark havde købt af Abel Walstorf, Grevens Søster, den Del, som siden dannede den kongelige Part af Lundtoft Herred.

Det stolte Riddertog havde snart naaet Højen nord for Søen, hvor Hertugen endnu engang vendte sig om i Sadlen og skuede tilbage paa den faste, skumle Bygning, der trodsigt knejsede mod Sky som en skarpkantet Anstødssten, henkastet til Fald for mange paa denne vigtige Vej fra Nord til Syd.

„En haard Nød for Danmarks Konge“, henkastede Hertugen let.

„ -- — som har kostet mange Tænder“, svarede Greven. „Dengang Hertug Valdemar pantsatte hele Lundtoft Herred til Slægten Limbæk og Lyder Limbæk 1375 forpligtede sig til altid at holde aabent Hus mod Syd og lukket mod Nord, da forbandede Kongen første Gang Gaarden i Søen. Og han havde Aarsag: Klavs Limbæk paa Tørning og hans Frænder paa Trøjborg og Søgaard var tre haarde Hunde.“

„Den Sten gav ogsaa Dump, som faldt fra Kongens Hjerter, dengang de haarde Limbækker tabte deres Godser“, mente Hertugen.

„Og dog kom han fra Asken i Ilden“, brovtede Greven, imens Toget fortsatte sin Vej, „han anede ikke, at den Slægt, der kom fra det lille Anevelde herop, i kort Tid ikke alene skulde tage hele Limbæks Arv til Eje, men ogsaa meget til. I Aar er det just hundrede Aar siden, at den første Ahlefeldt kom

til Borgen dernede i Søen, og Udsigterne er ikke derefter, at vi giver Slip paa den i de næste femhundrede Aar.“

Og han havde Ret, thi om nogen Sinde en Adelslægt blomstrede og sad fast, saa var det Slægten Ahlefeldt ved Udgangen af det femtende Aarhundrede. Adelsvælden havde naaet sit Højdepunkt. De enkelte Slægter søgte at overbyde hverandre i Overdaadighed og Pragt, men i dette Kapløb kunde dog ingen maale sig med den uhørt rige og mandstærke Ahlefeldtslægt.

Under alskens Snak gik det videre paa de ubandede Veje. Snart saas et højt Kirketaarn hæve sig over Skov og Hede; det var Felsted eller Velstede Kirkes knejsende Taarn, som senere maatte ofres for Tidens Tand og blev afløst af det nuværende grimme Klokkehus. Forbi Præstegaarden, som dengang laa syd for Kirken - først efter den der var afbrændt to Gange, flyttedes den om nordvest for — naaede man den gamle, ærværdige St. Dionysiuskirke; gammel og ærværdig, thi den nævnes allerede ved Udgangen af det trettende Aarhundrede: Bisp Barthold i Slesvig overlod dengang Velstede Kirkes Indtægter til Provsten af Ellum Syssel. Der meldes tillige, at denne Kirke var bygget af brændte Sten, altsaa udmærkede sig frem for de andre Gudshuse, som man havde hugget og tømret af Skovens Trærighed.

Følget red nu gennem Byens Forte, idet Herrerne af og til kastede et hovmodigt Blik ned paa de underdanigt hilsende Indbyggere, som stimlede sammen foran de utroligt forfaldne og smudsige Huse.

Felsted havde i Tidens Løb gennemgaaet samme Udvikling som alle andre Landsbyer. Her sad for-

dum paa sytten fulde Bolssteder Bønder og Selvejere, som paa Urnehoved Ting afsagde deres frie Dom, og som drog med Konge eller Hertug i Leding eller idetmindste paa egen Bekostning sendte deres Folk ud. Men alt som Tiderne blev uroligere, blev Forpligtelsen til Felttjeneste utaaelig, og for at befri sig derfra, fæstede man sig ind under de bedrestillede større Grundejere. Dette Vornedskab var i Førstningen et helt naturligt Afhængigheds- og Værneforhold, som ikke var forbundet med noget Stavnsbaand eller nogen som helst personlig Ufrihed. Først efter at ogsaa de indfødte Adelslægter Juhl, Vind, Friis, Hjort, Kragh, Høg o. s. v. heller ikke kunde holde sig i Længden og al Jord saaledes kom i nogle faa Familiers Eje, viste det sig, at man var kommen fra Dynen i Halmen. Det senere Vornedskab bestod deri, at Bonden betragtedes som en Del af Herremandens Ejendom, hvem han tilsidst endog drev Handel med som med det umælende Kvæg.

Felsted Bønder hørte som Vornede til Søgaard, og de holstenske Herremænd forstod nok at udnytte alle Kræfter til deres egen Fordel. At derved alle Kulturopgaver forsømtes, er selvfølgeligt. Det kunde Grevens og Hertugens Følge ogsaa nok se, om det ellers havde Blik derfor. Husene var forfaldne, Mennesker og Dyr levede med hverandre i snavsede Rum, kun tæt ved Byen saa man nogenlunde vel dyrkede Marker. Blot et kort Ridt nordpaa, og Følget optoges af mægtige vilde Skovstrækninger, afbrudte af Moser og sumpede Lavninger, som ingen tænkte paa at udnytte i Landbrugets Tjeneste. Endnu 1652 gik Skoven fra Aabenraa Fjord tæt op til Felsted By. Den gamle Danckwerth beretter om de gode Skove

nord for Felsted og om de skovbegrøede Høje Byg-
bjerg, Højholdt og andre i Nørballer.

Jo vildere Skov, des bedre Jagtdistrikt. Grev
Jürgen yndede at jage mellem Felsted og Havet, og
hans Jagttog gik ofte helt ned mod Fjorden, hvor
Skoven var vildest og Dyrene talrigst. Ogsaa idag
lød Jagthornets Toner helt ned til Havet og for-
skrækkede de to Fiskere, som der havde fæstet Bo
i en ussel Hytte.

„Giv et Stød i Hornet, for at samle Selskabet!“
befalede Greven hen paa Eftermiddagen, og snart
sad man ved et rigt Maaltid paa det aftalte Mødested
ved Foden af en Bakke, et Par Pileskud fra Havet.

En af Grevens Løbere, Peder Friis, havde banet
sig Vej op paa Højen, hvor et Par omblæste Kæmpe-
træer havde skabt en Lysning, der tillod ham et
Kasteblik ned over de sumpede Urskove og ud over
Havet. Her var Ro. Kun dæmpet trængte Lyden af
Selskabets raa og støjende Latter her op. Solstraalerne
hoppede fra Blad til Blad, de styrtede sig hovedkulds
i Havet for at tage et forfriskende Bad, de legede
med hverandre derovre paa Løjt, de dansede i en
kaad Svingom paa de tarvelige Hustage der inde i
Aabenraa By.

„Hvor du er skøn, min kære Hjemstavn!“ udbro-
den gamle Families sidste Skud. „Og hvor ligger
du trælbanden i de fremmede Herrers Vold, ligesom
hele Folket! Hvornaar mon den Dag kommer, da
frie og stærke Bønderarme skal løsne dine Baand
og lade Ploven trække sine Furer gennem dit frugt-
bare Muld? Vorherre signe dig, du vidunderlig
smukke Egn! Han frede om den Høj, som nu bærer
mig, og lade i Ly af den, hvor nu de fremmede

hoverer, frie og ædle og dygtige Mennesker bo, som dyrker Jorden og gør sig den underdanig!“

Endnu et vemodigt Blik — og Hornets Toner havde kaldt Folkets Søn tilbage til Virkeligheden, og igen maatte han bøje sin ludende Ryg for de fremmedes raa Skældsord. — — — — —

Men to Aar senere legede Solens kaade Straaler Tagfat paa Herremændenes Ben paa Hemmingstedts flade Enge, hvor frie Ditmarskere havde fældet dem Mand for Mand. Og for dem var det ligemeget, om de dansede paa en Limbæk eller paa en af de elleve Ahlefeldter, som laa der slagne paa Valpladsen; deres muntre Leg gik ligesaa godt over Folkets Søn Peder Friis som over den stolte Grev Jürgen, der laa der Side om Side i Vejgrøften.

— — — — —

Og Solen sendte i ustandselig Velsignelse sine Straalebørn videre ned paa vor syndige Jord. Den steg og sank og skabte Dage og Aar, og Naturen fortsatte ogsaa jævnt sit gamle Kredsløb. Kun Menneskenes ustadige Slægt forandrede sig.

Et halvt Aarhundrede efter Hertugens Besøg sank det gamle Søgaards vældige Mure for Svenskerenes Vold, og Ahlefeldtfamilien magtede ikke at opføre et nyt Slot i dets Sted; den byggede Herregaarden nord for Søen. For at øge Indtægterne maatte man oprette Forpagtergaarde i de ydre Distrikter. Saaledes anlagde man Graasten, Ladegaard, Grøngrøft og mange andre; 1608 oprettedes Gaarden Aarup eller Athorp af seks fulde Bolssteder, som hørte ind under Søgaard; 1716 nedlagde Grev Karl von Ahlefeldt en hel By paa sytten halve Bol, og saaledes opstod Gaarden Kiding.

Saa kom den Dag, da hele Herligheden styrtede sammen. 1722 erklærede man Konkurs over Grev Karl von Ahlefeldts samtlige Besiddelser.

Og hvem blev Arvtager?

Til Dels en ny Slægt med kongeligt Blod i sine Aarer, en Slægt, der utrætteligt higede fremad og senere flere Gange strakte sine Hænder ud efter Purpur og Scepter uden dog at have Lykke til at faa fat i dem, indtil den omsider havde den Tilfredsstillelse at se sin Datter sidde paa Tysklands mægtige Kejserskrone: Hertugen af Avgustenborgs Slægt.

Hertug Frederik, som i Aaret 1498 besøgte Søgaards gamle Borg, havde senere, kaldet af Danmarks Adel, med Lybækkernes Hjælp frataget den blodige Kong Kristian den Anden Danmarks og Norges Trone. Hans Barnebarn, Hertug Hans den Yngre, blev Stamfader til det sønderborgske Hus, og dennes Barnebarn, Ernst Gynther, blev igen Stamfader for den avgustenborgske Linje. I Aaret 1651 købte han af Kong Frederik den Tredie Stavnsbøl i Ketting Sogn og byggede i Steden for et Slot, som han kaldte Avgustenborg efter sin Gemalinde.

Denne Avgustenborgske Slægt var det, som efter at have udvidet sin Grundejendom paa Als efter en betydelig Maalestok, i Aaret 1725 overtog Sønderjyllands smukkeste Besiddelse Graasten med dens Forpagtergaarde Graasten og Fiskbæk samt Gaardene Kiding og Aarup. Hertug Christian August, en Sønnesøn af den ovennævnte Ernst Gynther, købte det hele og betalte det med de Penge, hans Hustru Frederikke Luise, født Grevinde af Danneskjold-Samsø, — en Datter af Kong Kristian den Femte og Læge-

datteren Sofie Amalie Moth — havde bragt ham med i Ægteskabet.

Saaledes kom en stor Del af Felsted By med dens Marker og Skove helt ned til Aabenraa Fjord i hertugelig Eje.

Mangt og meget havde forandret sig i de to Aarhundreders Forløb. Et Kæmpetræ efter det andet havde maattet segne for Øksens Hug, og den gamle udstrakte Skov opviste allerede store Lysninger, der navnlig under Trediveaarskrigen og den dermed følgende Armod og Elendighed var blevne større og større. I Førstningen lod man Træstubbene hen-smuldre og Buskadset gro derover, saa vildt det lystede. Senere blev man dog saa klog, at man overlod de ryddede Skovdele til Kaadnere, som betalte Grundhyre til den forrige Grundejer og desuden for det meste var forpligtede til visse Tjenester. Saaledes opstod nord for Felsted en ny By, der ligesom alle de mange andre, der er opstaaede paa samme Maade, antog Byens Navn med Endelsen „skov“, og ligesom alle de andre Byer paa denne Endelse ingen Bolssteder havde at opvise, men lutter Kaadnersteder.

Naar man nu, i Aaret 1725, besteg Højen, som fordem Peder Friis, saa man trindt omkring saadanne Kaadnersteder som Midtpunkter for Kolonisationens vigtige Kulturopgave. I Aaret 1696 hørte i Felstedskov til Tønder Amt, altsaa til den Del, som Hertug Frederik købte 1498, fire Kaadnersteder og et Indestested, til Graasten rigelig det dobbelte Antal. Tæt ved Fjorden havde man benyttet et Vandløb til at anlægge to Møller, hvoraf Krusmøllen allerede 1712 solgtes til Mølleren og derved kom ind under den kongelige Andel, medens Felsbækmøllen vedblev at være i graa-

stensk Eje. Saaledes forklares det, at Schrøder i sin Topografi endnu i Aaret 1837 meddeler, at de adelige Undersaatte, for Eksempel i Tombøl, var tvangsplichtige til Felsbækmøllen, de kongelige til Krusmøllen.

Og hvordan saa det saa ud ved selve Højen?

Jo, ogsaa den var ryddet og dens nærmeste Omgivelser ogsaa. Ved dens Fod, der hvor det grevelige Jagtfølge havde larmet og støjet, havde der som Kulturbærer nu ogsaa rejst sig saadan et Kaadnersted, ikke knejsende stort og frit og brovtende — nej, ganske beskedent og frygtsomt lænede det sig ind mod Bakken, for at søge Ly og Beskyttelse under den. Og Vorherre lod sit stærke Bjærg skærme godt over den lille skrøbelige Bygning af Sten og Træ, som Menneskenes svage Hænder havde rejst der nede.

Dette lille Sted, gemt bag Højen, og den Slægt, som siden i trofast og utrætteligt Arbejde har virket der, er det, disse Linjer vil fortælle lidt om.

Vor Slægts Stamfader.

Kom her op, lille Maren“, lød en Røst ned fra Bjerget en smuk Efteraarsdag, just 300 Aar efter at Peder Friis herfra havde sendt sine vemodige Blikke ud over det blaanende Hav.

En gammel hvidhaaret Olding, furet af Livets Slid og Slæb, men endnu efter sin Alder forholdsvis rask og rank, var det, som med disse Ord trak sin tro Livsledsagerinde med op ad Bakken.

„Vi har i vore bedste Aar kun sjældnen havt Tid til at nyde Udsigten her oppe, men nu paa vore gamle Dage vil vi da som Aftægtsfolk endnu i Ro have godt af den velsignede smukke Egn og det blaa Hav der nede.“

„Ak ja, Havet!“ kom det bekymret fra hans Morlil. „Hvergang jeg ser det, maa jeg tænke paa bitte Jørgen. Just idag er mit Hjerte saa tungt. Nu har han ikke skrevet i Maaneder igen. Jeg tror sikkert, der er tilstødt ham et Ulykke. Hvad mener du, Eskild?“

„Jeg mener, han hytter sig nok. Der er gaaet saa mange Breve tabt før, der er vist gaaet et Par tabt igen. For Resten er Jørgen en rask Sømand, som nok skal slaa sig igennem.“

„Ja, en rask Knægt har han altid været; men hans Lyst til Vandet der nede har voldt mig megen Kummer. Husker du, hvor hans Øjne lyste, den Gang han som tolv Aars Dreng kom styrtende ned af Bjerget og ind til os i Køkkenet og raabte: »Nu sejler ‚Elisabeth Luise‘, som Fader talte saa meget om, da han kom fra Aabenraa, ud af Fjorden for fulde Sejl og Vind. I skulde bare se! Saa stolt et Skib har vist ikke været til før. Hende vil jeg sejle med, naar jeg bliver stor!« Og saa pilede han af op paa Bjærget igen.“

„Ja, lille Mor; og han kom virkelig til at sejle med ‚Elisabeth Luise‘; han fik endda Lov til at styre den stolte Sejler over Atlanterhavet. Vorherre rimer det mærkeligt her i denne Verden. Men du kan se, jeg havde Ret, den Gang han kom hjem fra Tjenesten og absolut vilde til Søs. Vor Jørgen var nu engang skabt til Styrmand, og der maa man ikke stritte imod, lille Mor.“

„Jeg kan endnu ikke forstaa, at den stille og rolige Dreng havde saadan Lyst til Vandet.“

„Det var en Arv efter hans Fader, Maren. Hvor tit er jeg ikke som Dreng klatret op paa Bakkerne derude for Manstrup for at skue ud over Limfjordens smule Vande, Og saa gik det lystigt i Fantasien derfra til fremmede Verdensdele, i Kamp med Negere og Indianere. Naa, jeg kom rigtignok langt nok bort fra Hjemmet, men iblandt Negere og Indianere blev jeg da ikke stedt, og drukne skulde jeg heller ikke saa let paa min Vej.“

„Der maa da have været noget vildt i dig, Eskild, hvordan kunde du ellers finde paa saadan at forlade dit Hjem og dine Søskende.“

„Vildt eller ikke, lille Mor. Jeg var nok nødt til det, om jeg ellers vilde fremad i denne Verden. Hos Søren Lassen i Manstrup var Smalhans Kok, og der var tit flere Munde, end der var Stykker Brød. Herremanden paa Aggersborggaard havde heller ikke Arbejde nok til saa mange raske Arme. Naa, saa tren jeg resolut hen til Manden og bad om Følgeseddel for at søge mit Brød hos andre. Du kan tro, jeg hoppede imod Sky, da jeg stod udenfor Kontoret med min Seddel i Lommen*), og tit har jeg velsignet Kongen og hans Reskript af 7. December 1742, som da gjorde det muligt for en rask Karl at finde sit Udkomme fri for Stavnsbaandet uden at gælde for en æreløs bortløben Forbryder.“

„Men jeg forstaar dog ikke, at du saadan uden videre kunde forlade din Moder og vandre saa mange Mile bort.“

„Nu forstaar jeg det næppe selv, nu da jeg af Erfaring ved, hvorledes et Menneske egentlig sidder fast med alle Rødder i den Plet Jord, han er opgroet i. Du ved jo selv, hvor tit der her kom som en Længsel efter mit gamle Barndomshjem over mig. Da lod jeg et Brev skrive for mig derop — saa gik jeg igen i Uger og Maaneder og ventede paa Svar, forgæves! Natens Drømme var de eneste, der undte mig at høre nyt fra Manstrup engang imellem.“

„Men paa dine gamle Dage kunde du dog ikke hjælpe dig dermed.“

„Nej, da jeg først kom til Ro paa vor Aftægt og Arbejdet ikke mere optog mit hele Sind, da kunde jeg ikke styre mig længere: Jeg maatte endnu i mit femogtresindstyvende Aar afsted derop for at se mit Hjem og min Slægt, inden Vorherre kaldte mig bort.“

*) Se Tillæg.

„Det var ellers ogsaa en drøj Tur for dig gamle Karl og for bitte Søren den Gang.“

„Ja, det gav en om Ende, lille Mor, at rulle paa Vognen her fra Felstedskov helt op paa den anden Side Limfjorden, men Lysten drev jo Værket, og den maatte ogsaa hjælpe til, naar Hestene blev sløje og Søren utaalmodig.“

„Jeg gad nok have set dig og din Broder, da i saa saa hverandre første Gang efter fyrretyve Aars Forløb.“

„Jo nærmere Hjemstavnen kom, desmere mærkedes Nysgærrigheden og Længslen, som saa længe havde ulmet i mit Indre. Og da vi saa rumlede om Hjørnet og nok saa kækt snurrede ind paa mit Fødesteds Gaardsplads, da var det nær ved, at Taarerne var komne hos mig gamle Knægt. Men da saa min gamle Broder kom stultrende ud af Døren imod os, betvang jeg mig ellers rask. Jeg glemmer aldrig vor Samtale. — »Goddag.« — »Goddag«, kom det lidt but tilbage. — »Har I maaske Plads til Hest og Vogn og Folk en Nat?« — »Vi har det egentlig selv knebent nok,« kom det lidt gnavent der henne i Døren, »og — hm —« — »Ja, men naar jeg nu siger dig, at det er din Broder, der beder om Husly.« — »Nej, Herregud, det skulde da vel aldrig være — ? — Nej, Eskild, er det virkelig dig? — Ja, saa har vi rigtig nok Hus- og Hjerterum nok!« — — — — —

Oldingen tav.

„Se, hvor Solen daler smukt der ovre bag Bjerregaard! Det giver nok godt Vejr imorgen igen, Maren.“

Han skyggede med Haanden over Øjnene. Hun smilte lunt; hun vidste nok, hvad der fik hans Øjne til at glinse og tindre saa ejendommeligt. — — —

„Nej see! Der kommer min sandten Søren og Gunder Marie! Naa, de har allerede set os sidde her og stiler her op efter os.“

Faderens kæreste Søn og Rejsleedsager paa den lange Jyllandsfart, nuværende Hjulmager og Kaadner Søren Eschelsen i Felsted, traadte nærmere med sin Kone, og den Gamle hilste paa dem med et djærvt Haandtryk. Man havde vovet at forlade den lille førstefødte Cathrina for at rende „til Skovs“ et lille Smut til de gamle der nede. Selskabet øgedes snart med Folkene nede paa Stedet, Sønnen Hans og hans Hustru Anna. Samtalen drejede sig naturligvis først om Børnene, den lille tre Maaneders Glut oppe i Byen og den lille søde Maren nede paa Stedet, som var i Færd med at undervise sin Broder Peter i Livets vigtige Kunst at gaa.

Den Gamle kastede af og til kærlige og stolte Blikke paa de to Søstre,*) deres Sønner havde valgt til Ægtehustruer; og de havde Aarsag til at være tilfredse med Svigerdøtrene. Som de stod der i Aftensolens Skær, traadte ikke blot deres statelige Skikkelser frem, men ogsaa det Træk af Mildhed og Godhed, der laa over deres Ansigter, fremhævedes tydeligere af den dalende Sols forgyldende Straaler. Peter Hansen Bødker og hans Hustru Karen havde opdraget deres Døtre, der var dem dobbelt dyrebare efter at de havde mistet fem Sønner, med stor Omhu. Karen, Svigermoderen til Brødrene Eschelsen, roses af Pastor Meyland i Kirkebogen som en usædvanlig brav og god Kone. Den hellige Bog kunde hun udenad og forstod den ogsaa, og naar hun hørte en Prædiken, bevarede hun den saa godt i sit fromme

*) Se Slægts- og Stamtavlen.

Sind, at hun kunde nedskrive den, naar hun kom hjem, en Gave, som for Resten ogsaa hendes Barnebarnsbarn, Mette Cathrina Loff i Hostrupskov, besad. Et trofast Venskab forbandt Karen i Felsted med Maren i Felstedskov fra deres Barndomsdage i Varnæs Sogn, og det var derfor en stor Glæde for dem, da de kunde „ombytte“ deres Børn, som de selv udtrykte sig. Karens Datter Anna flyttede som Svigerdatter ned til Maren, og Marens Søn Søren flyttede som Svigersøn og Arvtager op til Karen og hendes Mand.

Ogsaa idag overbragtes Hilsner fra de trofaste gamle Bødkersfolk, som havde paataget sig at vogte det lille Pigebarn, medens de Unge løb et lille Vend til Skovs; men snart fik Samtalen en anden Vending.

„Vi sad just og talte om gamle Dage, Eskild og jeg, om Eskilds Hjem og eders Jyllandsrejse, Søren,“ fortalte den gamle Kone.

„Ja, den Rejse skal jeg nok mindes til min Dødsdag, om jeg saa ogsaa blev hundrede Aar gammel,“ udbrød Sønnen. „Den var rigtig vidunderlig, men ak saa lang, saa lang. Mine »Knaager« begynder at blive ømme over hele Kroppen endnu, naar jeg tænker derpaa.“

„Det er egentlig ikke at fatte og forstaa, at du, Fader, skulde komme helt der oppe fra Manstrup og gifte dig med en ovre fra Bovrup og saa grundlægge en Familie her,“ bemærkede eltertænksomt Sønnen paa Stedet.

„Et Guds Under, min Dreng, som dog er gaaet naturligt til. Og Gaadens Løsning er: Jeg vilde fremad i Verden og jeg vilde finde et Hjem som det, jeg havde forladt.“

Den Gamle tav. Man lod ham roligt Tid; man vidste jo, hvor gerne han i Grunden oplukkede sit Mindeskrin og krammede op af sine Oplevelser.

„Den Gang jeg som ung Fyr stoppede frisk Halm i mine Træsko og tog min Pakke under Armen og traskede sydpaa, da havde jeg kun et Ønske: at jeg engang kunde bruge mine Arme paa egen Mark og under eget Tag. Læse og skrive har jeg jo aldrig kunnet, som i ved, men et Par gode Arme og varm Arbejdsiver havde jeg allerede fra Barnsben. Slesvig var for os den Gang Forjættelsens Land, og derfor higede jeg derhen, som saa mange andre Jyllands Karle før og efter min Tid.“

„Ja, vi har jo ikke saa faa Jyllændere alene her i Sognet, og dygtige Fynboer forresten ogsaa. Tænk blot paa Lock omme i Ny-Skovbøl, som kom hertil fra Haby paa Fyn.“

„Jeg vovede mig dog ikke langt ind i det fremmede Land. Næppe havde jeg Grænsen bag mig og var kommen ind i Haderslev Amt, saa syntes jeg, det var godt nok at faa friske »Hover« under Træskoene og faa sine Ben bøjede engang, og saa blev jeg, som i ved, tre Aar i Stenderup. Saa havde jeg pustet godt ud og kunde nok tage en Tørn igen. Da jeg saa kom her paa denne Egn, følte jeg mig bedre tilpas. Tre Aar blev jeg i Hostrup ovre bag den Skov i Vest, derpaa tog jeg Bopæl i Skovbøl ovre bag den Skov i Øst, og da jeg saa kom til Felsted, havde jeg jo rigtig danset omkring denne Plet, som Fluen om Fluellimen.“

„Jeg husker dig godt, da du gik i Sognet som »Præstens Eskild«.“

„Jeg vilde jo højere op, som jeg siger, lille Mor, og derfor klatrede jeg op paa Kuskesædet hos Pastor Pætreus. Saa var Folk da nødt til at tage Hatten af, hvor jeg kom kørende af Sted, og under Krumstaven er der jo godt at være, lille Børn.“

„Men du fandt da et Sted, hvor det var bedre endnu, Fader.“

„Ja, her er godt at bo, sagde jeg til mig selv, første Gang jeg fra Kuskesædet der oppe paa Vejen kastede et Blik ud over Land og Hav. Her var jo Ager, Eng, Hede, Skov og Vand, som hjemme i Manstrup.“

„Saa giftede du dig med den unge Enkekone her, og I arbejdede eder altid højere op, saa at I endog kunde fordoble Stedets Størrelse — —“

„Ja, og vi og Børnene var altid ved god Sundhed, I staar nu her, og Jørgen er en rask Styrmand, og alt lykkedes godt, og det sidste Ønske opfyldtes ogsaa for os: Stavnsbaandet blev løst og Arvefæstebrevet skrevet, vor Slægt kan blive her uforstyrret Led efter Led, om Vorherre ellers vil velsigne den.“

„Man skulde næsten tro, Vorherre havde velsignet os for meget, Eskild. Blot nu ikke — —“

„Nej se, hvem kommer der op til os? To Fremmede med en Pakke under Armen? Hvad mon de kan bringe?“ —

„God Aften! Vi kommer her med en Pakke og desværre ogsaa med en sørgelig Efterretning. Eders Søn Jørgen er død inde i Vestindien. Her har I hans Sager.“ — — — — —

Dagen efter tog højærværdig Hr. Meyland, Sognets tro Præst og Sjælesørger, den Bog frem, hvis Sider taler om saa megen Nød og Hjertekvide, rystede

et Par Gange sørgmodigt paa Hovedet, satte Pennen til Papiret og indførte samvittighedsfuldt i Dødens sørgelige Register:

„Jørgen Eschelsen i Skov, Søn af Eschel Sørensen og Maren Eschelsen født Jürgensen i Bovrup. I de to første Aar efter sin Konfirmation tjente han. Derpaa for han til Søs i ca. 10 Aar. Han lærte Styrmandskunsten, lod sig eksaminere i København og for i de sidste fem Aar som saadan. Den sidste Rejse gjorde han med et Skib fra Bergen. Med det gik han fra Hamborg og Altona til Guineas Kyst for at hente Slaver og bringe dem til Vestindien. Undervejs blev Skibet taget af et fransk Kaperskib og ført til en fransk Plads i Vestindien. Dette sket i Juli Maaned. I Avgust blev Skibsbesætningen sammesteds syg og han ogsaa. Sammesteds døde han og hele Skibsbesætningen undtagen Skipperen og Drenge. Skipperen købte derpaa Skibet tilbage fra Kaperen, fik i Vestindien Besætning og kom derpaa til St. Croix, hvorhen han fra Begynd af skulde have gaaet med sit Skib. Sammesteds fandt han en Skipper fra Flensborg ved Navn Kapitain Quorps, til hvem han overgav den Afdødes Effekter til Aflevering hos Forældrene, og som saa tillige med den unge Iversen fra Svejrup, som er der paa et Kontor, bragte dem Meddelelsen om deres Søns Død. Han var et godt Menneske, stille og ikke udsvævende, havde et godt Hoved, var flittig og driftig, skattet af enhver. Han var 27 Aar syv Maaneder gammel. Død Avgust 1798.“

Paa samme Tid tog et Par rystende Hænder nede i Felsted Skov den Afdødes Styrmandspatent og et kært Brev fra ham*) og nedlagde dem i Skrinet

*) Se Tillæg.

ved de vigtige Dokumenter: Herremandens Følgeseddel fra Aggersborggaard, Købekontrakterne over det nye Land, Aftægtskontrakten og Hertugens Arvefæstebrev.

Og der ligger de endnu.

* * *

Den raske Jyllænder var til en lykkelig Tid bleven hertugelig Fæstekaadner i Felsted Skov, det var, som om der med den nye Slægt ogsaa oprandt en ny og bedre Tid.

Fæstestederne arvedes før ikke som fast Eje fra Faderen til Sønnen, men Besiddelsesretten beroede udelukkende paa det Fæstebrev, der udstedtes mod Betaling af de fastsatte Fæstepenge. Efter Forordning fra 23. October 1565 gjaldt dette Fæstebrev for Fæsterens og hans efterlevende Enkes Livstid. At Sønnen i Reglen traadte i Faderens Sted, er klart, ligeledes at Enkens anden Mand som oftest fik Brev paa hendes Fæste. Saaledes gik det ogsaa til, at Esche Sørensen kunde flytte ind i Felsted Skov og dyrke Hans Jürgensens Lod, da han den 1. Marts 1763 giftede sig med hans efterladte Enke Maren. Maren, som den Gang var 33 Aar gammel, havde Aaret tilforn mistet sin første Mand, der var 24 Aar ældre end hun og med hvem hun havde levet i barnløst Ægteskab.

Esche Sørensen var barnefødt i Manstrup, en By, der nu har ca. 360 Indbyggere, og hvis Beboere den Gang hørte ind under Aggersborggaard. Paa

nordre Siden af Limfjorden, ligeoverfor Løgstør, laa i gamle Dage den faste Kongeborg Aggersborg. Herfra maatte Kong Knud den Hellige i Aaret 1086 flygte for de oprørske Vendelboer. Kongeborgen blev afbrændt af Bønderne 1441 under deres Oprør imod Kong Christoffer af Bajern, og af den gamle stolte Bygning er der nu kun en svag Antydning tilbage. Tæt ved Stedet rejstes som Afløser Herregaarden Aggersborggaard. Denne ejedes ifølge Indskriften paa et Epitafium i Aggersborg Kirke i Begyndelsen af det attende Aarhundrede af Mads Gregersen Speiøer og senere af Christen Speiøer, født 1710 og død 1767.

Det var den Herremand, der gav den driftige Esche Følgeseddel, saa han kunde tage Tjeneste udenfor Aggersborg, og da den unge Jyde kom til Felsted Skov, havde han ikke blot set og lært meget, men havde ogsaa sammensparet sig mangan blank Rigsbankdaler.

Som sagt begyndte samtidig en ny Tid for den underkuede Bondestand. Indsigtsfulde Konger havde allerede prøvet at ophjælpe Agerdyrkingen og hæve det Tryk, hvorunder Bønderne sukkede. Kong Frederik den Fjerde hævede den 21. Februar 1702 Vornedskabet, men indførte 22 Aar senere Stavnsbaandet, der ikke gjorde det stort bedre. Ogsaa Kong Kristian den Sjette, der begyndte sin Regering med at løse Stavnsbaandet, maatte efterhaanden Skridt for Skridt vende tilbage til de gamle Tilstande igen, saa at ogsaa han ved sin Død efterlod Bondestanden som en Flok stavnsbundne Trælle. De sørgelige Forhold og de skrigende Uretfærdigheder er saa bekendte, at det ikke er nødvendigt her at fortælle derom. Først efter at Kristian den Syvende havde overtaget Regeringen,

og især efter at hans Søn, Kronprins Frederik, i Aaret 1784 havde faaet Del i Statsstyrelsen, toges alvorligt fat paa Bondestandens Frigørelse. Forordningerne af 1766 og 1772 foreskrev en egen Arvefølgeordning for Fæstestederne, saa at Esche Sørensen i det mindste kunde haabe at se sine Efterkommere blive paa Stedet. Tillige arbejdede man hen paa at faa Fæstegaardene forvandlet til frie Ejendomme.

Hvor tit har ikke de stakkels vornede eller stavnsbundne Fæstebønder sukkende og misundelige set hen paa de frie Bønder og Selvejere, som havde frelst deres Selvstændighed gennem de skiftende Tider, eller som havde havt Penge og Held til at købe deres fri Ejendomsret tilbage! Til disse lykkelige hørte i Nabolavget Krusmølleren, der, som allerede nævnt, i Aaret 1712 købte sin Mølle af Hertug Christian August og foruden Købesummen betalte 140 Rigsdaler aarligt for Tvangspligten. Ligeledes havde Ejeren af Felsbækgaard eller Bjerregaard i Aaret 1758 købt sin Gaard af Hertugen for 5000 Rigsdaler og en aarlig Tribut af 50 Rigsdaler. Det gav først Arbejdslyst! Ejeren af Felsbækgaard indrettede saaledes i Aaret 1800 det blomstrende Teglværk, som senere maatte træde i skarp Kappelstrid med det i Aaret 1834 grundlagte Felstedskover Værk.

Omsider slog ogsaa for de andre Fæstebønder Forløsningens Time! Esche Sørensen kunde som Aftægtsmand — han havde ifølge Kontrakt af 28. September 1790*) overladt det hertugelige Kaadnersted til sin ældste Søn og var gaaet paa Aftægt — nyde den Glæde, at holde det Dokument i sine Hænder,

*) Se Tillæg.

som under Hertugens Navn og Segl gav hans Slægt Frihed og Ejendomsret over den Jord, der under hans trofaste Hænders Arbejde var bleven ham saa kjær. Et Evangelium tonede ham imøde ud af dette Arvefæstebrev,*) forjættende Fremgang og Lykke for hans Efterkommere under Frihedens Tegn. Stedet blev givet i Arv og Eje, Vornedskabet ophævedes, Hovarbejdet var forbi! Hvor havde man ikke sukket under Hoveripligtens tunge Aag! Tre kostbare Arbejdsdage om Ugen havde man hidindtil maattet ofre sine Kræfter paa Hertugens Tjeneste paa Aarup Gaard; i vanskelige Høsttider havde man tit ikke kunnet faa sin egen Avl bjerget. Nu var Aaget borttaget, nu kunde man uhindret drive sin Gerning og nyde Frugten af den.

De faa Indskrænkninger og Byrder faldt kun lidet i Vægt overfor disse Fordele. De tolv Rigsdaler, man havde at betale aarligt i Fripenge, tyngede ikke saa svært, og dem kunde man jo endda med Tiden afløse. Esche Sørensens Sønsøns Søn, Hans Peter Eskildsen, har jo ogsaa senere afløst dem, efter at baade han og hans Søster Trinike havde været med til at aftjene de seks aarlige Hovdage paa Aarup, der var blevne tilbage som Rest af hele den trykkende Hoveripligt. At Hertugen beholdt Jagtrettigheden og Forfølsret til Ejendommen, syntes den Gang selvfølgeligt. Graasten Slot, som var afbrændt den 4. Februar 1757, havde man rejst ildfast igen i Aaret 1758, saa det brændte vel ikke saa let og Aarup heller ikke; at man skulde gøre Haandlangertjeneste ved Nyopførelsen, havde derfor ikke stort at betyde. De tre Rigsdaler, man havde at udrede, hver Gang Godset eller Kaadnerstedet skiftede Ejer, betalte man gerne. Intet

*) Se Tillæg.

Under, at Esche Sørensen og Maren paa deres Af-tægt Gang efter Gang lod dette vigtige Frihedsbudskab oplæse for sig og derefter omhyggeligt gemte det i Skrinets bedste Gemme.

Herremandens Følgeseddel, som Ynglingen havde modtaget med saa store Forhaabninger, og som Manden senere havde bevogtet som sin dyrebare Skat, havde i over tyve Aar ligget alene dernede paa Skrinets Bund og kedet sig i Ensomheden. For ni Aar siden havde den dog faaet Selskab: tre vigtige Købekontrakter havde som et Fremgangstegn holdt deres Indtog ved dens Side.*)

At købe eller sælge Jord var i gamle Dage næsten umuligt. Alle Bol havde samme Størrelse; det Land, der ikke laa som Alminning — Skovlandet f. Eks. — var inddelt i Lodder eller Skifter, som i Førstningen bortloddedes blandt de enkelte Bols mænd eller Lodsejere. Grandelavget — Navnet findes endnu paa Vestkysten som Betegnelse for Kommuneforsamlingen — bestemte hvert Aar de enkelte Lodders Sæd. At en rationel Agerdyrkning under disse Forhold var umulig, er klart, ti hvem havde Interesse derfor, naar en anden Mand bagefter kunde høste Fordelen! Derfor tilskyndede Regeringen i den sidste Halvdel af det attende Aarhundrede overalt Bymændene til at udskifte Byens Jorder som fast Eje blandt de enkelte Lodsejere. Samtidig fremmede man Gaardenes Udflytning paa Marken af alle Kræfter. En Forordning fra 1784 regulerede Bolsdelingerne, Udparcelleringer og Salget af enkelte Skifter.

Paa Felstedegnen benyttede man snart denne Frihed til at befri sig for de ryddede Skovskifter, der

*) Se Tillæg.

laa for langt fra Hjemmet, til at de kunde drives med Fortjeneste. Det var gunstig Lejlighed for Kaadnerne nede i Skoven til at forstørre deres Ejendom. Esche Sørensen havde aldrig ejet stor Viden, at læse og skrive havde han ikke lært. Men han var driftig og sparsommelig og havde i Tidernes Løb lagt mængden Daler ned paa Kistebunden. Nu var hans Tid kommen! 745 Mark Lybsk lagde han paa Bordet og fik derfor Mosen, Raamosebjærgtet og den lange Lykke, der grænsede ind til hans Grund.*) Han havde dermed mere end fordoblet Kaadnerstedets Størrelse. Med hvilken Tilfredsstillelse den vidtskuende Mand tog dette Land, hvorpaa der den Gang forøvrigt endnu stod smaa Skovrester, i Besiddelse, kan man tænke sig. Tre hele Fag maatte han tilbygge ved sin Lade for at kunne huse den indbjærgede Avl.

Naar den gamle Aftægtsmand oppe fra Bjerget overskuede Hus og Jord, var hans Hjerte fyldt med Tilfredsstillelse og Taknemmelighed. Familien var sund og rask, og Børnene beredte deres Forældre lutter Glæde; Ejendommen havde fordoblet sig, og Frihedens Dag var oprunden!

Men hvad vilde der blive af Menneskenes Børn, hvis alt gik til den gode Side! Livet blev for kært, og hvem vilde tænke paa Dødens bitre Time? Vorherre mente det derfor godt med de gamle Aftægtsfolk, da han i deres sidste Leveaar endnu lagde sin tunge Haand paa deres Skuldre, saa at de efter et velsignelsesrigt Levnet dog med Glæde kunde tage Afsked fra denne Jammerdal.

De urolige Tider kastede deres Skygge helt ned til det rolige Felstedskov. Den franske Revolution

*) Se Kortet i Tillæg.

havde ikke blot stillet alt i Frankrig paa Hovedet, men ogsaa sat hele Verden i Oprør. Næsten hele Evropa, England, Østerrig, Prøjsen, Holland, Spanien og Sardinien, laa fire Aar i Kamp med de vilde, men tapre franske Tropper, og paa Havet søgte Republikken og Koalitionens gensidig at kapre hverandre saa mange Skibe fra som muligt. Ogsaa efter at Freden i Campo Formio var sluttet (17. Oktober 1797), gik dette Røverhaandværk uforstyrret videre. Navnlig Franskmændene tog det ikke saa nøje med Folkerettigheder og Neutralitet. I Juli Maaned 1798 kaprede de midt i Freden et neutralt Skib, hvis Styrmand var Jørgen Eschelsen fra Felsted Skov. I det franske Vestindien, hvor Fangernes Forplejning sikkert var ligesaa daarlig som Klimaet er usundt, maatte hele Skibsbesætningen lade Livet. Det var et haardt Slag for de Gamle, hvis største Stolthed denne deres yngste Søn havde været.

Fra den Tid af skrantede Maren. Den smertefulde Gigt plagede hende i Aaringer og gjorde hende til Tider helt hjælpeløs. I Sommeren 1806 blev hun omsider udfriet fra sine Lidelser. Højærværdig Herr Pastor Meyland fremtog igen Dødsregistret, men denne Gang nikkede han tilfredsstillet, den 90. Salme randt ham i Hu. I korte Omrids tegnede han den Afdødes Liv og sidste Lidelser og gav hende som samvittighedsfuld Sjælesørger saa følgende Skudsmaal: Hun var en meget brav Kone, gudfrygtig, flittig, taalmodig, en dygtig Ægtehustru og en trofast Moder.

Ogsaa den gamle Esche var nu mæt af Dage. To Aar senere maatte ogsaa han lære Sottesengen at kende, og den 7. December 1808 hensov han blidt og roligt af Alderdomssvaghed. De Dødes triste Bog,

paabegyndt for et Aarhundrede siden, havde imens fyldt sig Side efter Side. Paa det sidste Blad berettede Sognets trofaste Sjælehyrde udførligt om den dygtige Jyllænders Levnet og tilføjede: Hans Vandel iblandt os var god. — — — — —

Dermed er Esche Sørensens Saga til Ende. Men hans Virken har sat Spor. Paa det lille Kaadnersted der nede bag Bakken i den yndige Skovegn grundlagde han en Slægt og gav den straks ved sin Fremadstræben, sin Flid, Sparsommelighed og Ædruelighed en Tradition, som det for de følgende Slægtled gjaldt om at vise sig værdig til.

Trange Tider.

Kongen er død, Kongen leve!“ Denne bekendte Hyldest for en ny Hersker ved den gamles Baare synes hjerteløs, og dog er den kun Konsekvensen af Livets og Virkelighedens jernhaarde Love. De bestemmer, at man just ved saadan Lejlighed ikke skal sørge og virkeløs skue tilbage; nej, fremad med friske Kræfter! Haand paa Nutidens og Fremtidens Op-gaver! Hvo som bliver staaende, bliver til en Saltstøtte.

„Kongen er død, Kongen leve!“ Det gjaldt ogsaa, da Kong Kristian den Syvende den 13. Marts 1808 lukkede sine Øjne i Rendsborg. Nutiden var mørk, Fremtiden syntes haabløs. Staten var indviklet i en dobbelt Krig, berøvet sin Flaade og derved ude af Stand til at yde England synderlig Modstand; Pengevæsenet begyndte at forvirres, den indre Virksomhed var lammet og den blomstrende Handel tilintetgjort. Bondestandens ædle Befrier Frederik den Sjette maatte derfor først tilkæmpe sig sin Arv, men denne Kamp gik for ham gennem Ydmygelse og Skuffelse, gennem Statsbankrotten og Norges Tab.

„Kongen er død, Kongen leve!“ kunde man ogsaa sige paa Kaadnerstedet i Felsted Skov, da Esche Sørensen samme Aar havde lukket sine Øjne for bestandigt. Tiden var ikke egnet til at staa længe og sende Blikket tilbage, den krævede aabne Øjne og frisk Mod og Virkekraft. England havde erklæret Kød og Mælk og Korn for Kontrebande og havde dermed bevirket, at disse Agerbrugsprodukter gennemgik et stort Prisfald; Kontinentet var spærret og Prisen for Sukker, Kaffe osv. opskruet i svimlende Højde. De hyppige Indkvarteringer tyngede haardt; man glemte ikke for det første den falske Bernadotte med sine upaalidelige Spanioler fra Sommeren 1808. Den Tid, som vor Bondestand endnu med Gru tænker paa, begyndte at kaste sine Skygger forud. Sandeligen, ogsaa Hans Eschelsen maatte tilkæmpe sig sin Arv, og Kampen var ham tidt haard nok. Intet Under, at hans Kræfter i kort Tid var oprevne.

Til al Lykke og Held sad han fast i Sædet, da Stormen kom. Da han som 26aarig Mand — det er ejendommeligt, at alle fire Slægtled af Familien Eskildsen har overtaget Stedet i forholdsvis ung Alder — fik Skøde paa den hertugelige Kaadner-ejendom, behøvede han blot at udbetale sine to Brødre hver 200 Mark lybsk. I Anna Hansen-Bødker vandt han fire Aar efter en udmærket god og tro Livsledsagerinde. Som en Bryllupsforæring indtraf tre Uger inden Vielsen Hertugens Arvefæstebrev med den velsignede Frihed fra Stavnsbaandets Aag. Det holdt Modet oppe, da de tunge Tider kom.

I Førstningen syntes det, som om de mørke Lvejrsskyer vilde fordele sig og Lykkens blaa Himmel skulde blive synlig igen. Den indsigtfulde og folke-

kære Prins Christian August af Avgustenburg, den hertugelige Godsejers Broder, som nidkært og heldigt havde stridt ved Norges Grænser, valgtes til Sveriges Drot, og Freden syntes dermed kommen. Dog med Prinsens pludselige Død den 28. Mai 1810 og med den lumske Bernadottes Valg brast alle skønne Forhaabninger. Da man i Aaret 1813 for anden Gang tilføjede Danmark en mod al Folkeret stridende blodig Krænkelse, nødtes det til at kaste sig i Armene paa den grumme Napoleon og derved indlade sig i Kamp med hele Evropa.

80000 Mand hærdede og vilde Tropper fra alle Verdens Hjørner væltede ind over Danmarks Grænser. Den haarde Kosakvinter dannede i Menneskealdre overalt Samtaleemne, ogsaa i Felstedskov. Dog snart kom et Slag, som trængte endnu dybere ind og mærkedes længe. Den danske Stat havde i Aaringer udgivet Sedler uden at være i Besiddelse af de dertil svarende rede Penge. For at komme ud af Forlegenheden oprettedes den 5. Januar 1813 Rigsbanken, hvis Grundkapital man kom nemt ved. Paa hver fast Ejendom indførtes seks Procent af Værdien paa Bankens Navn som første Prioritet, og Ejeren tvang man til at forrente denne Sum med $6\frac{1}{2}$ Procent indbefattet Afdrag. Det var en haard Bebyrdelse! Da saa Statsbankrotten kom og ny Penge udstedtes med den Bestemmelse, at seks Rigsdaler Kurant blot gjaldt een ny Rigsdaler, da blev Ejendommene ligefrem værdiløse. Hertugdømmerne havde 1788 faaet deres egen Mønt i Altona og forskaanedes derfor forholdsvis mere end Kongeriget, men ogsaa her var det i Aaringer bedre at være Karl end Husbond. Mod Overtagelse af Rigsbankens Hypothek kunde man den

Gang blive Herremand, Bønderne lod tildels deres Gaarde i Stikken eller solgte dem for en Pibe Tobak.

Hvordan kom Hans Eschelsen gennem disse triste Tider? Han kæmpede haardt, men sejrede dog, og holdt ikke alene Kaadnerstedet, men frelste endog en for den Tid ikke ubetydelig Sum rede Penge gennem disse kritiske Aaringer.

„Min Dreng,“ havde den gamle Esche sagt, „stol aldrig paa Guld og Sølv og Banknoter. Køb Land! Kun Jorden beholder sin Værdi gennem Tidernes Omskiftelighed.“

Disse Ord randt ham i Hu, da Nabo Solmer en varm Julidag 1817 kom fra Felsted med den Tidende, at Nissens Gaard skulde udparcelleres. Den Lejlighed maatte man benytte til at sætte sig i Besiddelse af de Parceller, der laa lige bag Haven, imellem Rasmus Jørgensens, kaldt Nicolaysens, Jord. 160 Rigsdaler — naturligvis Sølv, thi Papiret betragtede man med største Mistro — kostede Landet, og saa kunde den lykkelige Køber oven i Købet overtage Nationalbankgælden pro rata parta.*)

Man maa aldrig bedømme Folk blot efter det ydre Udfald. Da Hans Eschelsen, lige efter at Stormen havde udraset, erhvervede de to smaa Jordstrimler, havde han fuldført en Daad, som ikke stod langt tilbage for Faderens Landkøb 1786. Og nu vilde han nyde Livet og arbejde sig endnu videre op og sætte sine to unge Børn godt hen paa Livets Solside. Han var jo først godt et halvt hundrede Aar gammel, og Tiderne blev jo bedre.

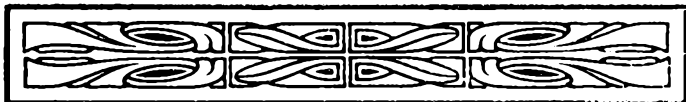
Men nu kom Vorherre igen med sit ugranskelige Stop! Solen begyndte just at sende sit milde Skær

*) Se Tillæg.

gennem de mørke Skyer, men over den tapre Stridsmand dernede paa Gaarden bag Bjerget kastede den kolde Død sin Skygge. Manddomskraften var opreven, den snigende, uhyggelige Brystsyge tærede paa den sidste Rest. Hans Eschelsen naaede ikke engang at faa Skøde paa sit nye Land. I Mandens bedste Alder maatte han en smuk Foraarsdag 1818 bukke under for en Modstander, der var stærkere end han, knap ti Aar efter, at han havde ledsaget Faderen til Graven. Den 22aarige Datter Maren og den 20aarige Søn Peter plantede Vedbend og For-glemmigej paa hans Grav. — — — — —

Vorherre havde anden Gang lagt sin tunge Haand paa Familien Eskildsen.

Nok et afbrudt Liv.

Med Lov skal man Land bygge“ — saaledes begynder Kong Valdemar den Anden sin jyske Lov, som han i Marts 1240 forkyndte paa Rigsdagen i Vordingborg og som indtil Aaret 1900 endnu gjaldt i Hertugdømmet Slesvigs Omraade. Ret og Lov er ligesaa gamle som Folk og Stat. De germanske Folkeslag har fra Arrilds Tider af havt demokratisk Retskendelse, indtil Adelsvælden ogsaa for største Delen bragte dette Magtmiddel i sine Hænder. Den jyske Lov, som i Hovedsagen blot optegnede, hvad der i Aarhundredernes Forløb havde udviklet sig til almen Gyldighed, vidner ogsaa tydeligt om dette demokratiske Princip.

Som et Udslag deraf kan nævnes Sandemændenes og Nævningernes Institut, der opretholdes i Lovens anden Bog. Otte Selvejerbønder i hvert Herred, fra hvert Sogn dog kun een, udnævntes af Kongen til at sande, at finde Sandheden og dømme efter den. De skulde sværge, d. v. s. dømme over Drab, afhuggede Lemmer, Kvindevoldtægt, Saar, Voldsgerninger, Kirkegods og Jorddeling, altsaa i alle større Sager. Nævningerne, kaldt Kønseffu,

d. v. s. Edsvorne, valgtes i Reglen af Folket og kendte skyldig eller ikke skyldig i Tyveri og Ran og hvad der stod i Sammenhæng dermed. Sandemændene for Lundtoft Herred afsagde deres Kendelse paa Lands-tinget Urnehoved, som holdtes hver Lørdag. Om Ransnævninger berettes endnu i Aaret 1770 fra Herredet.

Paa de Graastenske Godsers Omraade havde Hertugen Jurisdiktion, men ogsaa her opretholdtes den gamle Indretning. Herredsfogden og otte Sandemænd forvaltede Retsplejen.

Den 11. November 1845 havde Felstedskov stort Besøg. Herredsfoged v. Krogh og hans Fuldmægtig Hans Claussen, Sandemændene Jørgen Claussen fra Graasten, Peter Sønnichsen fra Ensted, Jørgen Johann Emil Schmidt fra Felsted og Rasmus Damm fra Kværs gæstede Kaadnerstedet dernede bag Bakken, hvor Esche Sørensen havde grundlagt den nye Slægt og hvor hans Søn Hans havde stridt sin haarde Kamp.

Og hvad var Foranledningen til de høje Herrers Besøg?

Den anden Eschelsen, Hans Eschelsens Søn Peter, var i de bedste Manddomsmaal sunken i Graven. En ung Enke dernede, just i samme Alder som Maren Jürgensen 1763, agtede igen at indgaa Giftermaal, men da den afdøde denne Gang havde efterladt to Børn, maatte Øvrigheden opbydes for at forhindre, at Hus og Jord ved denne Lejlighed fra Familien Eskildsens Hænder gik over i en ny Slægts Eje, hvilket vilde stride imod Folkets Retsfølelse og den jyske Lovs Grundsætninger. Børnegodsets Urørlighed er paa det bestemteste fremhævet i denne Lovs første Bog. Saa snart de rette Arvingers Moder gifter sig

igen, mister hun al Ret til den faste Ejendom, og hun og Stiffaderen er ikke andet end Forvaltere over Børnenes Arv. Formynderne paalægges det nøje at agte paa, at denne i ingen Henseende formindskes. Det var derfor nødvendigt at fastslaa, hvad der hørte til den sekssaarige Hans Peters og den otteaarige Trinikes Arv og Eje, indtil den mindste Genstand, og i dette Øjemed traadte de høje Herrer i deres Embedsværdighed med Segl og Protokol ind i de smaa lave Rum.

De modtoges her med blandede Følelser af den unge Enke, hendes trofaste Broder og Bestyrer Claus og Børnenes Formynder. Som Formynder for Sønnen var Peter Eschelsen fra Felsted kommen, Hjulmager Søren Eschelsens Søn.*) I gammel Slægtstroskab var det ham en kær Opgave, at værne om den lille Hans Peters Ret, ti han og Drengen var nu de eneste mandlige Repræsentanter for Familien. For nogle Aar tilbage var det anderledes. Den førstefødte i Felsted, døbt Søren og bestemt til at forplante Familien, var allerede død som lille Glut, og en Broder Peter havde Døden ogsaa hentet i hans første Leveaar. Paa Hjemstedet i Felstedskov havde en lille Hans Peter hoppet i barnlig Fryd omkring sin lille Broder Peters Vugge, indtil den forfærdelige Halssyge havde kvalt dem begge. Paa en kold Januar dag i Aaret 1836 havde de dybt bøjede Forældre maattet nedlægge dem begge, deres eneste Børn, i en fælles Grav. Saaledes var den lille Hans Peter nu den eneste, der kunde føre Navnet videre; intet Under, at den trofaste Formynder ved sin Indtræden straks havde spurgt efter den lille Purk.

*) Se Slægts- og Stamtavlen.

„Han og hans Søster Trinike er begge ovre i Tombøl,“ havde Moderen svaret. „De smaa Stakler! De var saa glade, da de maatte komme af Sted. De leger nu i Barndomslyst derovre hos Moster og aner intet om, hvad de har mistet, og at det er for at sikre deres Fremtid, denne Dag er ansat.“

„Skal vi saa begynde at opgøre Inventarium,“ sagde Herredsfogden med Embedsmine, og nu begyndte for Enken et Par yderst pinlige Timer. Mens de Laygaardske Sandemænd takserede de sytten Tønder Land fra 1786 og de i Aaret 1817 erhvervede Jorder, som alle hørte til den kongelige Andel og ind under deres Justitiariat, gik de hertugelige fra Rum til Rum, besaae og vurderede alt og kiggede ind i alle Skabe og Gemmer. Hver Ske, hver Naal, hver Skjorte, enhver ubetydelig Genstand blev taget frem, eftersat og nøjagtig noteret. Den unge Kone bluedes ved at udfolde alt det for de fremmedes Øjne, men det nyttede intet. Hun havde i det mindste den Tilfredsstillelse, at alt var fuldstændigt, som det hørte sig til i en velhavende Bondefamilie, og at alt var pænt og helt, som kun en dygtig Husmoders aldrig trætte Hænder kan holde det.

Øvrighedens Mænd nikkede ogsaa flere Gange velvilligt, og da de i den store Egetræs Skatols Gemmefag forefandt ikke mindre end fire Gældsbreve fra fremmede, kunde den ene Sandemand ikke undlade at bemærke:

„Se, se, den Afdøde har jo været en ret velhavende Mand, kan man se.“

„Han var ogsaa en meget dygtig Mand,“ konstaterede Formynderen Christian Christensen, „altid ihærdig fra tidlig til silde, og Bøndernes Kaar er jo

stadigt blevne bedre under den velsignede 30aarige Fredstid.“

„Og saa har hans Hestehandel vist heller ikke bragt saa lidt Mønt i Posen,“ mente den anden Formynder. „Han var vist den første Hestekender, vi havde i Sognet.“

„Her er en Veksel fra en Jes Lorenzen Solmer i Ullerup; hedder Naboen heromme ikke ogsaa Solmer?“ spurgte den Ensteder Sandemand.

„Jo, den Ullerupper stammer fra Gaarden her ved Siden af. Der har Slægten siddet i lang Tid, men deres Navn har de dog fra Ullerup.“

„Hvorledes det?“

„En ung Pige fra Ullerup med Fornavnet Solmer, hvad der vel betyder saa meget som det bibelske Salome, blev gift med Kaadneren her omme, og hendes Børn gav man Øgenavnet Solmer, som siden blev tilsat deres oprindelige Navn,“ vidste Peter Eschelsen at fortælle efter sin Fader.*)

„Her kommer nu et Gælds brev fra den anden Verdensende, fra Søderup.“

„Der var den afdødes eneste Søster Maren gift,“ forklarede man Sandemændene.

Herredsfogden, som hidtil ret ligegyldigt havde paaset hele Embedshandlingen, blev opmærksom, da han hørte dette gamle historiske Navn. Han syslede gerne med vort Lands Fortid og havde livlig Interesse og god Hukommelse for alt, hvad der angik denne.

*) Som et Tegn paa Skæbnens Ironie kan berettes, at en Datter af Lorenz Solmer har kaldt en Søn med Fornavn Solmer, for at Navnet ikke skulde dø ud. Saaledes kan der af et uforstaaet Pigenavn blive et Drengenavn.

„Saa er hun kommen paa kongeligt Sæde,“ begyndte han, „Søderup eller Suddathorp var en gammel Kongsgaard, hvor mange danske Konger har boet, naar de var paa Urnehoved til Tinge. Jeg læste just om dens Fortid igaar. Kong Magnus den gode døde her, og hans Efterfølger Svend Estridsøn maatte ogsaa her lukke sine Øjne for bestandigt i Aaret 1076. Endnu i Aaret 1411 maa Søderup have dannet et Birk for sig, ligesom Varnæs, ti i dette Aar pantsatte Dronning Margrethe disse to Birk med andre Omraader til Hertug Erik af Lauenborg for en Sum af 3000 Mark.“

Man havde hørt opmærksomt til, og den Ensteder Sandemand vidste nu at fortælle, at hele Byen endnu ingen Smaafolk havde. Af den kongelige Gaard var der bleven tre hele og et halvt Bol foruden to Kaadnerstede.

„Men hvad gavnede det kongelige Sæde og den store Gaard den stakkels lille Maren,“ bemærkede Peter Eschelsen. „Jeg husker^o grant, da jeg som tolv Aars Dreng var med til hendes Bryllup, godt et Aar efter hendes Faders Død. Hun saae saa smuk og saa god ud i sin Brudestads; hun lignede meget Moderen, af vor Bødkerfamilie oppe i Felsted. Moderen sad ved Siden af og følte sig rigtig glad for første Gang, efter at hun var bleven Enke. Det trykkede hende blot lidt, at hun ikke kunde give sin Datter mere med end en Kiste og nogle Klæder. Tiderne var jo dengang lidt anderledes end nu, ak ja!“

„Og hun er allerede død?“ spurgte Herredsfogdens Fuldmægtig.

„Ak ja! Jeg siger jo, hvad nytter et kongeligt Sæde og en grum Gaard! Lille Maren græd meget,

da den store Gaardmand Erik Boysen kørte ud af Gaardspladsen med hende, og meget græd hun derude paa den flade Egn; jeg tror, hun længtes efter Hav og Skov og for Resten vel ogsaa efter Broder og Moder. Tre Gange var Moderen der ude at pleje hende i Barselseng, saa maatte hun paa en tung Rejse: ud at skrinlægge lille Maren. Ak ja, hun blev kun næppe 32 Aar gammel*) og døde for Resten vist af samme Sygdom som hendes Fader og som hendes Broder, vor kære Peter, sidste Aar maatte bukke under for. Jeg har tit sagt: Gamle Moster Anna og lille Maren havde begge to fortjent en bedre Skæbne, men det gaar det jo ikke efter her i denne Verden.“ —

Omsider havde man alt optegnet inden Døre, og nu gik det ud i Baas og Lade, hvor den trofaste Claus, der for al sin Slid fik en Løn af tyve Rigsdaler om Aaret, havde alting ligesaa akkurat i Stil, som hans Søster Merret inden Døre. Den gamle Hest, den unge Plag, seks Køer, tre Kalve, fem Faar og et Svin havde man snart værdsat, og saa begyndte ogsaa her det trættende Arbejde med Smaatingene; hver Rive, hver Sæk, hver Tøjrepæl maatte med. Et lettende Suk undslap dem, da Arbejdet var tilendebragt.

„Nu ud i frisk Luft,“ sagde Herredsfogden, og hele Kommissionen tog nu Landet i Øjesyn.

„Disse to Skovrester der nede i »Knækken«, som grænser ind til Askemajskoven,**) købte den afdøde for syv Aar siden af Jes Jessen eller Jes Hansen, som vi kalder ham, i Felsted Stensvang,“ forklarede Claus.

„Stensvang hører jo da til Tombøl,“ mente Herredsfogden.

*) Se Slægtstavlen i Tillæg.

**) Se Kortet i Tillæg.

„Dette her er et andet Stensvang,“ oplyste Peter fra Felsted, „til Jes Hansens Gaard hører en Lykke syd for Byen, som kaldes Stensvang, og fra gammel Tid af har man kaldt denne Gaard Felsted-Stensvang. Dette Kaadnersted her er vistnok oprindeligt udflyttet fra dette Bol, ti ogsaa den »lange Lykke« paa den anden Side af Huset er købt derfra i Aaret 1786 og det er jo at antage, at »Fælled« og »Knækken« her har været Kaadnerstedets første Grund.“

Snart stod man oppe paa Bakken over Huset, og Herrerne kunde ikke undlade at beundre den yndige Udsigt over Mark og Eng, Skov og Vand.

„Jeg ved ikke, hvor der skulde findes en dejligere Plet paa vor Jord,“ indrømmede man. „Intet Under, at Børn fra dette Sted længes efter Hjemmet!“

„Denne Mark med det ejendommelige Format fører det ligesaa mærkværdige Navn, Tremandslykke,“ fortalte Peter, da man kort efter igennem den smalle Markforte var kommen videre. „Man fortæller, at der en Gang opstod Strid mellem de tre Kaadnere her paa Solmers, Eskildsens og Hans Clausens Sted. De skulde være lige store, men enhver paastod at have for lidt Jord. Hertugen lod Landet opmaale, og da det viste sig, at Stedet i Midten var det mindste, udskar man denne Mark fra de andres Jord og lagde den til Stedet der nede. Grænsen viser ogsaa tydeligt nok endnu dens Oprindelse.*)

Mens Kommissionen saaledes takserede Jorderne, havde Enken og Pigen faaet Kaffe brændt, malet og kogt, og den brune Drik smagte Herrerne godt oven paa al den Anstrængelse. Konen vovede frygtsomt det Spørgsmaal, hvorledes Delingen, som var bestemt

*) Se Kortet.

at skulle finde Sted ti Dage senere, mon gik for sig. Herredsfogden forklarede hende det.

„De tolv Tønder hertugelig Arvefæsteland faar Sønnen alene. Af Bondelandet, som senere er tilkøbt, faar Enken heller intet, fordi den afdøde ejede det, inden hun kom paa Gaarden. Det deles mellem de to Børn saaledes, at Sønnen faar to Parter og Datteren een. I Bohavet derimod har Enken Part. Den deles i fem Dele, hvoraf hun og Sønnen faar hver to, Datteren een. Saaledes vil der blive kendt for Ret, og derefter maa I rette eder. Samtidigt oprettes saa en Sættekontrakt, hvorefter I har at bestyre Børnenes Arv, og tilligemed et Udkast til en Aftægtskontrakt, for at ogsaa eders Fremtid er betrygget, naar Sønnen ved Myndighedsalderen kan tiltræde sin Faders Ejendom. — Og nu kan vi vel slutte Protokollen. Enken har jo under Ed afgivet Forsikring om, at hun intet har dulgt, som burde inventariseres. Vil de være saa god at give deres Underskrift.“*)

Snart rullede den Graastener Vogn ud af Gaardspladsen, og ogsaa Sandemændene og Formynderne forlod til Vogns og til Fods Skuepladsen for denne Dags Virksomhed. Enken var alene med sin trofaste Broder. Udmattet og grædefærdig lod hun sig synke ned i en Lænestol, medens han grublende gik op og ned paa Gulvet..

„Den Dag glemmer jeg aldrig, Claus. Du kan ikke tænke dig, med hvad Følelse jeg har maattet forelægge dem alt. Jeg havde midt i Embedshandlingen nærvæd kastet dem det Hele for Fødderne med det Hjerteskrig: Jeg kan ikke mere! I mishandler en værge-løs Kvinde! Hellere vil jeg slet ikke gifte mig igen!“

*) Se Tillæg.

„Ja, jeg kunde nok se det, Merret. Du kan tro, det var heller ingen Lyst for mig.“

„Og saa mener de, at de skal væрге mine Børns Ret ligeoverfor deres egen Moder. Jeg, som hellere vilde ofre mit Liv end gøre mine søde Børn Uret! O, min lille Hans Peter, min kære Trinike!“ — Hun hulkede. — „For at faa eder godt og kristeligt opdraget, er jeg jo just kommen paa disse Tanker at gifte mig igen. Eders gode Fader glemmer jeg jo dog aldrig.“

„Nej, saa skulde du ogsaa faa Skam, om du glemte ham. Men har du i Grunden i de sidste sørgelige Aar ikke fortrudt, at du dengang tog Enkemanden hernede. Du var jo den Gang saa smuk og kunde til Trods for dine enogtyve Aar allerede have gjort mange gode Partier.“

„Nej, Claus, det kan man dog ikke fortryde. Du ved jo dog nu, at jeg havde Ret, den Gang jeg sagde, at Peter var den bedste af dem alle. At han saaledes skulde gaa bort med femogfyrretyve Aar! Men har min Nød været stor, saa har jeg jo dog de kære smaa Børn, og du er bleven mig en trofast Støtte, og Hans Jørgen flytter jo nu ogsaa snart hened; saa bliver vel nok alt godt igen. — Men nu hører jeg Børnene, Gud ske Lov.“

De to smaa blev bragte hjem og styrtede ind i Stuen, og med deres Barnefyrd kastedes et Solskinskær ind i det mørke Rum. Lyse Haar og blaa Øjne prydede deres Ansigt. Imens faldt Skumringen paa. Claus fodrede Kvæget, Merret syslede og bragte derpaa de to til Sengs.

Den nye Lampe, fyldt med den vidunderlige Stenolie, som man hidtil ikke havde kendt — for Resten

den første Petroleumslampe, der kom til Felstedskov, som senere ogsaa lyste for os alle — tændtes, og mens den flittige Kones Rokkehjul snurrede og Pigens Karte skrattede, gik den afbrudte Samtale videre.

Man talte om den afdøde Mand og hans Virken, hvorledes han havde arbejdet sig fremad, efter at han i de ret vanskelige Tider havde overtaget Gaarden med en Gæld paa 160 Rigsdaler Sølv. Man nævnte hans første Hustru Trineck Petersen Hissel fra Nørballe, som ikke engang et helt Aar havde den Lykke at være Kone paa Stedet. Man dvælede længst ved hans sidste Levetid, da den snigende Svindsot tog fat i ham og tvang den flittige Mand til Ro midt paa Livets Højdepunkt.

„Synes du ikke, vore Børn er mere rolige end andre Folks, Claus? Du ved jo nok, hvor Præsten undrede sig ved sine hyppige Sygebesøg over Trinike, at hun saaledes kunde sidde roligt derhenne paa Skamlen i Kakkellovnskrogen. Men det fik hun jo godt lært den Gang, hun Stakkel! Hendes Fader kunde jo ikke taale Støj, da han laa paa sin Sotteseng.“

„Den lille Hans Peter er ogsaa efter sin Alder meget rolig.“

„Jeg tror ogsaa, du er stram nok ved ham somme Tider, Claus. Men jeg ved jo, at Meningen er god. Det er da godt, at du har lovet at blive hos os, ogsaa efter at Hans Jørgen flytter herind. Men nu kunde du da egentlig tænke paa at gifte dig; du er jo i den bedste Alder dertil. — Godnat, Broder!“

Broderen tog Staldlygten med den hjemmelavede Lysepraas, gik sin Ronde gennem Stald og Lade og lagde sig ogsaa til Hvile. Han Stakkel fik aldrig Lov til at gifte sig! Knap fem Aar arbejdede han dernede

sammen med den jævnaldrede stille og rolige Hans Jørgen Boysen. Saa maatte han hente Lægen til denne, da han en varm Høstdag kom hjem fra Marken med smertefuld Kolik. Et kort pinefuldt Sygeleje fulgte, saa stod Merret igen som Enke alene med sine smaa Born. Hendes eneste Støtte og Børnenes Opdrager blev Claus, haard og fast, men med et trofast og kærligt Hjerte. Den Gang anede han ikke, at man fyrretyve Aar senere igen skulde trænge haardt til ham, da den lille Hans Peter, som han nu med saa stor Omhu opdrog, paa sit Livs Højde brat blev hjenkaldt.

Vor kære Fader.

Der er vel faa Egne i Aarhundredernes Løb blevne saa haardt hjemsøgte af Krig og Uroligheder, som vor Landsdel. Det var dog altid de styrende, der laa i Totterne paa hverandre, Befolkningen selv var politisk fuldstændigt uinteresseret. Hvad brød man sig før om Konge eller Hertug, om Dansk eller Tysk! I det inderste Hjertensgemme følte man sig nok som en Gren af den danske Stamme, men det var halvt ubevidst, og at det tyske Sprog overalt sad i Højsædet, betragtede man som helt i sin Orden. De styrende gjorde alt andet end at vække den slumrende nationale Bevidsthed. Man saa roligt til, hvorledes tysk Sprog og Kultur i Adelsvældens Tid og mere endnu ved Reformationens Indførelse holdt sit Sejers-tog over Ejderen stadig længere mod Nord. I Kirke og Skole herskede dette Sprog til helt nord for Flensborg, og i de nordslesvigske Købstæder holdt man, efter hvad Büsching 1752 fortæller, blot danske Eftermiddagsgudstjenester for alle de danske Tjenestefolks Skyld, som der fandtes. Kirkebøgerne førtes overalt paa tysk, ogsaa i Felsted. Ogsaa Retssproget var tysk. Det gik saa vidt, at Slesvig i en kongelig

Forordning af 20. Februar 1772 regnes til de tyske Provinser, hvorfra alle Ansøgninger og Beretninger burde affattes paa Tysk, og seks Aar i Forvejen havde man bestemt, at alle, som vilde overtage et Embede i Slesvigs Omraade, maatte eftervise, at de i det mindste to Aar havde studeret paa Kiels Universitæt. Følgen var, at hele den verdslige og gejstlige Embedsstand kom ind under denne Højskoles nidkære Arbejde for Tyskhedens Fremme.

Den store Napoleon var bestemt til med sine haarde Hænder at banke den nationale Bevidsthed op af Søvn overalt i Evropa, ogsaa hos os. Man begyndte at føle sig som Dansker eller Tysker, og de styrende ihukom ogsaa deres Pligter mod dansk Sprog og Kultur. En Forordning af 19. Januar 1811 bestemte, at det danske Sprog efterhaanden skulde indføres i Kirke, Skole og Retssal overalt, hvor der af Befolkningen taltes Dansk, men først efter Aaret 1840 tog man for Alvor fat paa Gennemførelsen af denne Bestemmelse.

Og nu oplevede vort Land et nationalt Gennembrud, som man sjældent har set Mage til. „Enten Dansk eller Tysk!“ blev Løsnet, og havde den nationale Bevidsthed hidindtil slumret, saa opildnedes den nu paa begge Sider til en Lidenskab, som endog trykkede ellers rolige Folk Vaaben i Hænde og i tre Aar lod Blodet i Strømme væde Slesvigs og Jyllands Jord.

Under hvilken Fane stillede Familien Eskildsen sig?

Dens Oprindelse og hele Fortid lod Vejen ligge i klart Lys. De faa Huse, hvor man, til Dels for at tækkes de store og Embedsmændene, kaldte sig tysk, saa man paa med en Følelse, som stærkt var blandet

med Ringeagt. Nok var man Hertugens trofaste Undersaatter og glemte ikke, at man fra ham havde modtaget mangt og meget Godt, men da han ved Krigens Udbrud aabenlyst stillede sig i Spidsen for Slesvig-Holstenerne, sønderskar han selv de Baand, der knyttede hans Undersaatter til ham. Det var derfor kun med Glæde, at man efter Trearskrigen modtog den Tidende, at den danske Krone for tre Millioner Rigsdaler havde erhvervet alle Hertugens Godser, altsaa ogsaa de Graastenske med de dertil hørende Arvefæstekaadnere i Felstedskov. Hundredeogtredive Aar havde man været knyttet til det Avgustenburgske Hus, men dette lange Forhold havde ikke sat større Spor, end at man med største Sindsro modtog Efterretningen om, at Hertugen havde flyttet sin Bopæl til det nyskøbte Primkenau i Slesien og dermed uigenkaldeligt havde forladt den yndige Egn, hvor hans Slægt i to Aarhundreder havde boet og virket.

Det nationale Gennembrud genspejler sig i vor Slægts Navneforandring. I Folkemunde var den altid bleven kaldt Eskildsen, men for Øvrigheden og Retten og i Kirkebogen gjaldt den som Eschelsen, og saaledes skrev man sig ogsaa selv, uden at føle det Umulige deri. Fornavnet Eschel eksisterer jo slet ikke, Eskil derimod er et gammelt nordisk Navn. Knud den stores saakaldte Vitherlagsret er forfattet om ved Aaret 1000 af Sjællanderen Oppe den snilde og hans Søn Eskil; den berømte Ærkebisp Eskil i Lund er vel kendt af alle; derimod er der vist ikke mange der ved, at der fra Aaret 1244 ogsaa nævnes en Bisp Eskil i Slesvig. Hans Peter, Peter Eschelsens Søn, er den første, der som Voksen konsekvent har kaldt sig Eskildsen, omendskønt han baade er døbt

og viet som Eschelsen. Han anede den Gang ikke, at Slægten egentlig burde hedde Eskesen, men dens Stamfader vidste jo selv næppe, hvorledes han egentlig hed, ligesaa lidt som han nøje kendte sine Forældres Navne og sin egen Fødselsdag, som der ses ved at sammenligne Felsted og Aggersborgs Kirkebøger.

Men lad os nu høre lidt om denne Hans Peter, der saaledes paa en Maade lagde Grunden til en ny Slægt med Navnet Eskildsen! — — — — —

„Dreng!“ sagde hans strænge Opdrager Claus barsk til ham, „du lærer aldrig at regne. Da jeg var saa gammel, som du nu er, sprang jeg om med Brøkerne, som var det Pandekager.“

„Bland dig blot ikke i Skolesager, saa længe jeg sidder oppe paa Højskolen ved Hasselholtbjerget!“ faldt den unge Lærer Mathias Nielsen ham meget bestemt i Ordet. „At Drengen lærer at regne, skal jeg nok sørge for, og dermed Basta!“

Og han fik Ret.

„Du er overhovedet for haard ved den lille gode Dreng! Intet Under, at han er saa rolig og tilbageholdende. Du maa betænke, at Vorherre tidligt har taget ham haardt med, idet han som tolv Aars Dreng allerede havde mistet baade sin trofaste Fader og en kær Stiffader, noget, som hverken du eller jeg har prøvet endnu. Blot et Træk: Forleden Dag kommer Drengen til mig og klager over, at Henrik Jepsen ikke vilde lade ham i Fred. »Bank ham da!« svarede jeg, »du er jo dog meget stærkere end han.« Nej, det vilde han da ikke. Ser du, Claus, med Haardhed skaber man blot frygtsomme Trællesjæle. Skal Drengen blive en fast Karakter som du, maa du lade Tøjlerne slappes.“

Claus brummede lidt, men den unge Lærer maatte senere endnu ofte optræde som Hans Peters og hans Families gode Aand.

„For Resten fortalte min Fader forleden om denne Drengs Fader“, vedblev Læreren. „Han tjente som ung Fyr hos Erik Boysen i Søderup og holdt meget af den stille og nette Maren, som græd saa meget. Han husker ogsaa godt hendes Broder Peter som en meget dygtig og rar Mand, Jeg har derfor lidt tilovers for den Dreng.“

Det syntes Claus nok om, for han havde jo i Grunden meget tilovers for ham.

Otte Aar senere drog de begge to, Claus og Skolemesteren, en Dag med hinanden til Flensborg. Claus sad paa Kuskepladsen, og den unge Lærer, som i Mellemtiden havde forlovet sig med den smukke Trinike, Hans Peters Søster, lod det ikke skorte paa Underholdning. De havde igen fundet hinanden for den unge Hans Peters Skyld.

„I Grunden var Merret vist ikke saa helt utilfreds med, at Hans Peter forleden blev udskreven til Soldat,“ mente Claus, „saa fik hun da Lejlighed til at indfri det Løfte, hun gav hans Fader paa hans Dødsleje.“

„Han maa da ogsaa have betænkt alt inden sin Død; at han endog tog hende det højtidelige Løfte af at sørge for, at Sønnen blev løskøbt fra Militær-tjenesten,“ bemærkede Nielsen.

Langt om længe havde man naaet Flensborg og rullede forbi Jernstøberiet, hvor de tapre Friskarer og de ligesaa tapre danske Jenser for tretten Aar siden havde kæmpet den forbitrede blodige Strid. Men nu begyndte et vanskeligt Arbejde. Korporalerne indøvede

just Musik, og der var ingen, som havde Lyst til at tage sig af de to Felstedskover; Kaptejnen var ikke hjemme, og naar han kom, var uvist. Omsider fandt de en venlig Underkorporal, som i det mindste viste dem Udskrivningslisten.

„Holdt!“ raabte Skolemesteren. „Se engang her! Jeg tror nok, vi kunde have sparet vor Rejse idag. Efter det høje Nummer, han har, maa han absolut blive Frispiller. Hvad mener de, Underkorporal?“

Jo, han kunde temmelig sikkert sige, at han blev fri paa det Nummer.

„Men naar vi nu løskøber ham og hans Nummer senere bliver fri, faar vi saa Pengene tilbage?“ spurgte Claus.

Underkorporalen rystede paa Hovedet. Claus satte et betænkeligt Ansigt op. Han havde aldrig været meget for at give Penge ud og mindst til ingen Nytte; to Hundrede Speciesdaler var jo da heller ingen Klatskilling.

„Saa sætter vi os paa vor Vogn og rumler hjem igen,“ kendte han for Ret. „Bliver han indkaldt, kan vi endnu se at faa en Stedfortræder hvervet.“

Men han blev ikke indkaldt, og Merret var glad. Det var jo det Aar, 1861, da Danmark byggede Skanser ved Danevirke og Dybbøl og indkaldte Tropper for at optage en ny Kamp. Denne udeblev imidlertid, da England lagde sig imellem.

To lykkelige Aar randt hen. Lærer Nielsen hjemførte sin unge Hustru til det smukke Skolehus i Tombøl, hvor han fra nu af i over en Menneskealder fik Lov til at se to Slægtled vokse op under sit sjældne Undervisnings- og Opdragelsestalent.

Hans Peter gik roligt hjemme og arbejdede paa sin Fædrenejord under Moderens og Morbroderens Øjne. — — — — —

En smuk Sommerdag 1863 kom Merret hændevidende løbende ned paa Engen i Knækken, hvor Claus og hans Søstersøn just var travlt i Færd med at sanke Hø.

„Herregud! hvad skal vi nu gøre? Nu skal Hans Peter dog være Soldat! Her er kommen Indkaldelsesordre til København.“

„Tag den med Ro, Merret!“ sagde Claus, men satte dog et betænkeligt Ansigt op; en ubehagelig Følelse sneg sig over ham ved Tanken om Flensborgrejsens Udfald. Hans Miner opklaredes dog, da han kastede et Blik paa Papiret og saa, at det blot drejede sig om en kortvarig Øvelse for de saakaldte Frispillere. Sønnen beroligede ogsaa sin Moder.

„Køb mig blot ikke fri for de Par Uger! Dem holder jeg sagtens ud. Det kan jo være en Lyst at faa Kongens København at se og prøve Tjenesten under hans Fane.“

Husets kloge Raadgiver i Tombøl Skolehus sagde det samme, og saa rejste Hans Peter over til Hovedstaden, blev kendt med Rekrutternes mange Sorger og faa Glæder, lærte med ligesaa utrættelig Iver, som han havde vist i Hjem og Skole, og kom kvik og glad tilbage til den lykkelige Moder. Havde de kunnet læse i Diplomaternes Akter og Bismarcks Tanker, saa havde Lykken nok faaet et slemt Skaar.

— — — — —

Ti nu trak den mørke Krig op! Frederik den Syvende lukkede sine Øjne den 13. November 1863 paa Slottet i Lyksborg, tiltrods for sine store menneske-

lige Skrøbeligheder en rigtig folkekær Konge og derfor oprigtigt begrædt af alle, ikke mindst af sine trofaste Undersaatter i Felstedskov, som straks satte et Billede af ham og Grevinde Danner ind i deres Album, hvor det endnu har Hæderspladsen. — Dog „Kongen er død, Kongen leve!“ Der var ingen Tid til at anstille ørkesløse Fortidsbetragtninger, hverken for Regering eller Folk eller Familien Eskildsen. Alle Mænd indkaltes til Fanerne, og den unge Hans Peter ogsaa. Med frejdigt Mod tog han Afsked og øvede som Nr. 55, senere som Nr. 331 i Kongens 21. Regiments fjerde Rekrut-Bataillon i Slesvig og ved Dronning Thyras Vold.

De store Troppemasser, som under Paaskud af en Manøvrering hver Dag drog sydpaa, aabnede snart Øjnene paa de trofaste Gamle i Hjemmet, der med Skræk pludselig saa Krigens Farer hænge over deres eneste Skat. Nu maatte der handles, og hvem kunde vel gøre det bedre end Svogeren i Tombøl! En kold Vinterdag ved Juletide 1863 maatte han af Sted til Slesvig for at tale med Hans Peter og løskøbe ham eller leje en Stedfortræder. I Landets gamle Hovedstad herskede allerede Krigens Mylder. Kommandersergeanten vidste blot, at Nr. 55 var kommen paa Lasaret, fordi Sablen havde gnavet Hul paa hans Ben; hvor han var, kunde han ikke sige. Altsaa fra Lasaret til Lasaret, men ingensteds fandtes en Hans Peter Eskildsen! Endnu en Gang til Kommandersergeanten, der ikke en Gang kendte sine Undergivnes Opholdssted. Han blev godt udskældt af den uforfærdede Lærer, men hvad hjalp det! Med uforrettet Sag maatte han sætte Kursen hjemefter. — Ved samme Tid gik den, han søgte, paa Sønderborgs

Gade. Med andre lettere syge var han Dagen iforvejen bleven sendt nordpaa, og et Døgn efter blev indlagt paa Fredericias Lasaret, hvor han maatte blive i næsten to Maaneder.

Her modtog han den længe ventede Tidende om Krigens Begyndelse og de haardnakkede Forpostkampe dernede foran den ældgamle Grænsevold. Med dyb Harme fortalte man ham et Par Dage senere, at hele Stillingen var rømmet uden Sværds slag, en Meddelelse, man først fandt utrolig og som helt nedslog alle de stolte Forhaabninger om glimrende Vaabendaad. Hans Jensestolthed rejste sig lidt ved Fortællingen om den tapre Kamp paa Sankelmarks Jord; men tillige blev han hed i Hovedet ved Tanken om, at hans Hjemstavn, hans kære, smukke Hjem nu ogsaa var besat af Erobrerne. Med feberagtig Hast traf man Forberedelserne til at forsvare Fredericias Fæstningsværker, ti Østerrigerne nærmede sig for hver Dag, der gik. Lasareterne maatte rømmes; de kunde jo under Belejringen faa Besøg nok. Altsaa nordpaa med de syge! Hans Peter kom med andre paa det ny indrettede Feltlasaret i Horsens, hvor han endnu maatte henligge otte Dage.

Imens havde man hjemme ikke lagt Hænderne i Skødet. Moderen sendte hver Aften sine Bønner til Himlens Gud for den kære Søn, paa hvem Familiens hele Fremtid beroede og som hun ved Faderens Dødsleje havde lovet at skaffe fri for Soldatertjenestens Haardheder. Svogeren i Skolehuset virkede paa anden Maade. Omsider kunde han meddele den bekymrede Moder, at det var lykkedes ham at faa en Stedfortræder lejet. Kommandoet forlangte blot en Attest, at denne var ustraffet, saa var alting i Orden. Men

nu kom Bureaukraterne. Kammerraad Helþen i Aaberraa vilde ikke give Attesten, men henviste til Ministeriet. I Hast skrev man til en Ven i København, som ogsaa forskaffede det ønskede, men imens lejede Stedfortræderen, tiltrods for at han havde modtaget ikke saa lille et Forskud, sig bort for en anden. Saaledes brast ogsaa denne Forhaabning. Man havde ikke andet end Vrøvl og Omkostninger ud af det hele, og nærved havde Skolemesteren i Tombøl endog maatte gøre Pastor Mørk-Hansen i Felsted Selskab i Arresten, mistænkt for Spioneri, fordi man i den Anledning løb saa flittigt ud og ind hos ham.

Den eneste, der glædede sig over, at Sagen forløb uden Resultat, var mærkeligt nok Soldaten selv. Han havde paa Lasaretsengen samlet saadan en Portion Harme og Krigslyst, at det var en Forløsning at faa Bøssen i Haanden og komme ud i Felten. Men var det en Krig med lystigt Angreb og Hurra og Jagt paa de flygtende Fjender! Det var jo et bestandigt Tilbagetog, altid længere nordpaa, uden at løsne et Skud. Kunde man blot faa Sigte paa Fjenden og sende ham et Par blaa Bønner. Men pyt! Det varede længe.

Omsider — ikke langt fra det Sted, hvorfra Slægtens Stamfader var udgaaet — slog den ventede Time.

„Kammerat! ser du dem derovre hinsides Vandet? Du, dem vil vi brænde een paa Pelsen, saa det skal varme dem langt ind!“

„Jeg tror, du er gal! Saa vidt rækker vore Bøsser jo ikke.“

„Det var da bandsat! Men prøves skal det dog. — Nej, min Sandten gik Kuglen i Vandet! — Din ogsaa!

— Det er snart halvanden Skam, men det nytter os intet; vi kan ikke naa dem derovre!“

„Du, hvad var det, der lige peb os om Ørerne? Og der igen? Nu har jeg lugtet Lunten. De skyder derovre, og deres Kugler rækker herhen til os. Du, nu maa vi hellere melde Pas og krybe om bag Mors Skörter. Dette her er intet reelt Spil; det er en Kamp med ulige Vaaben.“

„Ven, vi er forraadte! Danevirke har man ladet i Stikken! Os trykker man saadan Skyder i Haanden! Naar vi med vore Forladergeværer skyder een Gang, kan de derovre knalde to Gange, og saa rækker deres endda meget længere end vore. Kammerat, hvis det ikke var for Fædrelandets og de slesvigske Brødres Skyld, saa smed jeg dem denne Tingest imellem Brikkerne og løb hjem til Mor og Grødfadet. Men vent, til vi faar dem derovre paa nært Hold! Saa vil vi vise dem, hvad Jens han kan, saa skal de min Sandten ikke grine af os igen.“

Og den Dag kom snart. Østerrigerne laa bag et Markdige, og Jensenne bag et andet og knaldede løs paa hverandre. Byens Navn er glemt, men Fægtningen selv gik aldrig af Minde.

„Du, Nr. 331, jeg gad nok kigge lidt op over Diget og se dem lidt bedre derovre. De taaler vel da Spøg? — Nej, der tog en Granat min Sandten min smukke Kasket! De tager da ogsaa Sagen mærkelig alvorligt. Naar jeg nu kigger igen, tager de vist mit Hoved. Det vilde jeg da helst beholde; saa vil jeg hellere være mindre nysgerrig og smukt blive hernede bag Volden.“

„Kammerat! se engang til vor Løjtnant! Spaserer han ikke der paa Diget op og ned, som var

det blot en Hagelbyge, han gik i, og ingen Kuglenregn! Det er en kæk Krabat! Og ingen Kugle rammer ham. Men nu blæser man til Retræte. Lad os nu se at komme med de andre; ti saa stort er Venskabet med dem derovre da ikke, at jeg gad trykke dem i Haanden.“

Og det gik tilbage og stadigt videre tilbage. En smuk Foraarsmorgen var man paa Felstedmark i Færd med at jævne Muldvarpeskuddene; blandt de flittige Arbejdere befandt sig ogsaa den Pige, som senere blev Hans Peters Hjertenskær og Ægtehustru. Det dumpe Bulder derinde mod Øst, som man nu i Uger med tungt Hjerte havde hørt, var den Dag hæftigere end ellers. Med et holdt det op, Klokken var da just ti. En knugende Følelse kom over dem alle, en mørk Anelse om noget skrækkeligt — Dybbøl var falden! Med den sank det sidste Haab i Graven. Ogsaa i Jylland tabte man Modet. Fredericias stærke Fæstning blev rømmet, og alle Tropper indskibedes til Fyn, det 21de Regiment med. Her sprang Hans Peters gamle Bensaar op igen, og han maatte i tre Uger paa Feltlasaret i Odense.

Nu var der intet at haabe mere, og man længtes blot efter Freden. Omsider kom den, og de udmattede Jenser fik Lov til at opsøge Hjemmets Arne. En smuk Høstdag i Avgust kunde ogsaa Merret med Taarer i Øjnene omfavne den hjemvendte Søn, karsk og med hele Lemmer. — — — — —

Nu kunde han vel da faa Ro til at gaa hjemme ved den daglige Dont og dyrke sin Fædrenejord, mente man. Men nej! Tre Aar senere var Husets eneste Søn og Arving, ham, paa hvem Slægtens

hele Fremtid hvilede, fredløs paa sin egen Grund, jaget som en Forbryder i Mulm og Mørke af Lovens Haandhaver. Hvordan var det gaaet til?

Just som Claus og han i Foraaret 1867 vilde tage fat paa Markarbejdet, kom en Skrivelse, stemplet med en stor Ørn. Reservisten Hans Peter Eskelsen havde at stille til en Øvelse den 10. April, om Formiddagen Kl. 10, paa Raadhuspladsen i Aabenraa, hvis han ikke vilde straffes efter Militærlovens hele Strenghed. Det var en anden Snak end at gaae ud og saa Havre. Han kradsede sig lidt bag Øret. Med disse Militærlove havde han egentlig som fredelig Mand gruelig lidt i Sinde. Han mindedes uvilkaarligt den Dag, da han som Rekrut i København havde været Vidne til det skrækkelige Syn at se en Kammerat blive sluttet krum. Og disse Prøjsere skulde jo, efter hvad man fortalte, være nogle særdeles haarde Hunde. Der var egentlig ingen Ting, han for Øjeblikket havde mindre Lyst til, end nu som otteogtyveaarig Mand at lade sig hidse og udskælde af en prøjsisk Korporal med Kommandoer og Ord, som han vel næppe forstod. I det hele taget — ved denne Tanke rettede han sig uvilkaarligt og stod stramt — kunde en gammel Landsoldat forene det med sin Jensestolthed at gaa hen og tjene under Kong Vilhelms Fane?

Moderen havde andre Bekymringer.

„Min Søn, du skal se, det gaar os som sidst. Det skulde ogsaa være en Øvelse og blev til Krig! Verden er slet ikke at stole paa mere, og disse Prøjsere allermindst. Først tog de i Fællesskab med Østerrigerne vort smukke Land, og to Aar senere førte de Krig med deres Makkere for at faa det hele.

Du skal se, nu gælder det den hersens Napoleon, som man skriver saa meget om i »Dannevirke«. Nu vil de af Sted med dig til Frankrig.“

„Det var ikke til at grine af,“ mente Claus. „Du skal se, det blev ikke saa gemytligt, som den Gang I legede lidt Krig med Østerrigerne deroppe paa Jyllands Hede. Denne Napoleon skal nok hugge Prøjserne sønder og sammen, som den første gjorde. Der var rigtignok ikke stort forseeet, men du vilde jo gaa med i Løbet ved den Lejlighed.“

„Vi kører i Eftermiddag over til Tombøl og raadfører os med Nielsen.“

Som sagt, saa gjort. Familieraadet havde snart taget Beslutning. Øvelsen kunde blive farlig og havde absolut ingen Værdi. Paragraf fem maatte jo dog snart opfyldes, og saa kom man jo tilbage til gamle Danmark. Wienfredens Artikel nitten viste Udvejen klart nok: man behøvede blot at optere for Danmark. En Ansøgning til Regeringen i Slesvig om Slettelse fra det prøjsiske Undersaatsforhold blev straks opsat og afsendt, og veltilfreds rejste man i største Sindsro hjem igen. Reservisten mødte til sin Øvelse, men blot for med saa mange andre at anmelde, at han vilde drage til de kongelig danske Stater, og for at faa Attest paa denne Anmeldelse. Saa gik han hjem til sin Havre igen.

Der var dog en slem Hage ved den Ting. Optionen var kun gyldig og Udslettelsen i Lægdsrullen kunde først ske, naar han havde taget varigt og fast Ophold i de Kongelig danske Stater, og det tænkte Husets eneste Søn og Stedets Arving nu slet ikke paa. Han vilde ikke forlade den Stavn, hvor Vorherre havde sat ham hen, og tilmed havde han faaet sig

en Hjertenskær, som endnu fastere knyttede ham til Hjemmet.

Paa Felstedmark sad der en klog Bonde ved Navn Hans Christian Festersen, skattet og afholdt af alle og betroet med mange Tillidshverv. Dansk og Tysk talte han flydende, og Engelsk og Latin kunde han baade læse og forstaa. Vorherre havde skænket ham Digterens særegen Gave. Hans Fædrelandskvad, hans dybfølte aandelige Sange og Lejlighedsdigte var vidt og bredt bekendte.

Saa gerne jeg i Marken er		Jeg skuer Skønheds Blomsterdragt
I Virksomhed til Stede.		Og hører Fuglens Stemme.
I mig Naturens Skønhed der		Der vidner om en Skabermagt.
Opvækker Lyst og Glæde.		Hvis Løv jeg bør istemme.

Det var hans Sang: Om Bondelivets Velsignelse, om Naturens Skønhed og om Guds Skaberstorhed og Kærlighed. Egentlig var han bestemt til at være Præst, men hans rolige og tilbageholdende Sind lod ham blive hjemme i sin smukke Fædrenegaard, hvor han imellem de lune Vægge dyrkede sin Privatlærdom og af og til kastede et eftertænksomt Blik ud paa Verdens urolige Færd. Tre Døtre opvoksede under hans omhyggelige Opdragelse. Sille Marie, den ældste, var Faderens Arvtager og Øjensten; hun var Felsted Skoles Paradepige, som ingen kunde hamle op med, mindst i Regning og Tegning. Hvilken Lykke for de gamle i Felstedskov, da Hans Peter en skønne Dag kunde fortælle dem, at han havde vundet denne Piges Hjerter og Haand! Nu skulde ingen faa ham til at rømme Landet!

Men der var dog en, som prøvede paa det, og det var Hans Christian Festersens nærmeste Nabo, Gendarmen. Han vilde i Grunden ogsaa kun nødig

gøre den smukke Pige dernede paa Gaarden for hans Fødder den Fortræd, at permittere hendes Hjertenskær over Grænsen, og han havde jo heller aldrig sagt nej Tak, naar der nedefra var vandret lidt Slagtekød eller et frisk Brød op paa Bakken, men en brav Embedsmand sætter sin Ordre og sin Pligt over alt; og efter at en god Ven havde pustet Øvrigheden i Ørerne, at Hans Peter gik nede i Felstedskov og ikke tænkte paa at opsøge Danmark, da maatte den pligt-tro Mand paa Jagt efter dette ædle Vildt.

Og nu begyndte en Jagt saa interessant og komisk, at man nok kunde le af den, hvis den ikke havde været saa forfærdelig alvorlig. Hans Peter maatte omsider paa Skrømt tage Ophold i Kongeriget. Vorherre føjer det mærkeligt! Han valgte just samme By, som Slægtens Grundlægger Esche Sørensen gjorde sit første Ophold i paa sin lange Vandring, naturligvis uden at have en Anelse derom. Og begge slog sig ned der af samme Aarsag; fordi Stenderup laa lige hinsides Grænsen; den Gang — 1754 — i Haderslev Amt, nu — 1867 — som hørende til de otte Sogne i Nørrejyland. Hvem ved, om de ikke har boet under samme Tag?

Sognefoged Paul Jørgensen-Bruhn i Stenderup sendte Myndighederne en Attest om, at Hans Peter Eskildsen havde taget fast Ophold hos ham, og nu vovede denne sig hjem igen til det smukke Felstedskov og den kære Pige. Men en prøjsisk Gendarm lader sig ikke saaledes spille paa Næsen; Jagten fortsattes. Det var en Lykke, at man dernede paa Gaarden bag Bjerget havde en tro Hund, som heller ikke godt kunde lide Pikkelhuen og altid i rette Tid slog Alarm. Gendarmen prøvede flere Gange diplomatisk at gøre

sig gode Venner med den, men den var ubestikkelig som han selv og Flygtningen kunde altid i Hast smutte ud af Bagdøren, hvor han optoges af Abildgaarden og Askemajskovens skjulende Buske.

Men Gendarmen havde dog det Held at faa ham at se paa nært Hold, blot Skade for Manden, at han ikke vidste det selv! Hans Peter gik i dybeste Elskovstanker ad Felstedmark til og bemærkede derfor ikke Øvrighedens Haandhæver, for denne dukkede op lige foran ham. Nær havde han af gammel Vane paa Stedet gjort kort Vending og løbet sin Vej, men den frelsende Tanke foer ham hurtigt gennem Hjernen, at Manden vistnok slet ikke kendte ham. Han tog pænt Hatten af med en Ro, som kun et ærbart Menneske ejer, Gendarmen førte naadigt Haanden til Pikkelhuen, og saa var dette Møde forbi.

„I Morgen skal vi paa en interessant Jagt,“ fortalte Gendarmen et Par Dage efter ved Skænkebordet i Tombøl Kro. „Da vil vi omsider have fat paa den hersens Hans Peter Eskildsen der nede. Han har nu narret os længe nok.“

Henne ved det andet Bord sad en Mand, som ved disse Ord spidsede Øren, derpaa ved første Lejlighed fjernede sig, gik hjem og bestilte Forspand til en Felstedskovør Køretur. Det var Læreren.

„Kom du med mig til Tombøl et Par Dage, lille Svoger, for her hjemme kunde det blive dig hedt nok.“ Og medens Gendarmen og hans Hjælper den næste Dag holdt grundigt Eftersyn i alle Skjul og Gemmer, sad den eftersøgte i Ro og Mag i Tombøl Skolehus og røg sine Pipe Tobak.

Omsider fik denne i Grunden sørgelige Tilstand en Ende. Den 27. April 1869 gav Regeringen ham

endeligt Bosættelsestilladelse efter to Aars Landsflygtighed. Hvad havde han opnaaet ved Optionen? Da Paragraf fem aldrig opfyldtes, ingen Fordele, men desto større Ulemper. Indtil sin Dødsdag maatte han og hans Familie sidde paa den Jord, hans Slægt nu i over et Aarhundrede havde haft i Eje, som blot taalte Mennesker, der hvert Øjeblik kunde bortjages som fremmede, ude af Stand til at udøve de borgerlige Rettigheder. Først et Aar efter hans Død, den 9. December 1893, blev hans Enke og alle Børn naturaliserede.

Foreløbig smilte dog Lykkens milde Sol paa Stedet der nede bag Bjerget. Den tiende Juni 1870 hjemførte han sin unge Hustru og rejste for hende fire Aar senere tiltrods for gamle Claus' Modstand det nye lyse og rummelige Indhus. Moder Merret beholdt det gamle som Aftægt, rigtignok kun et halvt Aar, ti hun døde allerede den 27. November 1874, men hun nød dog den Lykke at se smaa Børnebørn hoppe ind til sig over Tærskelen. Ti nu oplevede man paa Gaarden den Velsignelse, at se et Barn efter det andet komme til Verden, syv i det hele, i en respektfuld Afstand paa to Aar, alle sunde og karske og spillevende; først en lille Marie — Navnet Merret syntes den Gang for gammeldags —, saa en Marie Dorthea, opnævnt efter Bedstemoderen paa Felstedmark; saa kom den ventede Stamherre, som naturligvis fik Navnet Peter, dernæst nok en Krabat, kaldt Hans Christian efter den lærde Bedstefader; saa fejrede igen en Trinike Hansen Eskildsen sin Opstandelse paa Gaarden; saa kom i en forrygende Snestorm en lille Drivert, som man naturligvis kaldte

Claus, og i bogstavelig Forstand til syvende og sidst en lille hvidhaaret og blaaøjet Fyr, som fik det smukke Navn Jørgen efter den rolige og trofaste Hans Jørgen Boysens Broder paa Felstedmark.

Det er ret interessant, engang at studere Navnene paa den Stamtavle, der findes vedhæftet bag i Bogen. Kvindenavnene Maren, Merret, Anna, Bodil, Karen og Gunder behersker Feltet. Som unge Piger har de Stamnavnet efter Faderen, som gifte Koner efter Manden. Alle syv Søskende der nede i Felstedskov — med Undtagelsen af Nummer fire — fik Tilnavnet Hansen, som første Gang optræder 1797 hos Peter Hansen Eschelsen, der kaldtes saaledes efter sin Fader Hans, for da ikke helt at bryde med den gamle Vane, at give Sønnen Stamnavn efter Faderens Fornavn. Navnet Trinike er kommet fra Hans Peter Lejs Gaard, Navnet Claus fra Claus Clausens Gaard i Nørballer. Fem af de syv Søskende har allerede døbt et lille Pigebarn Cæcilie, hvorved dette Navn, der oprindeligt i vor Familie hidrører fra Skelde, for fjerde Gang optræder som Barnebarns Navn efter Bedstemoderen.

Saa mange Munde skal ogsaa have megen Mad. Hans Peter Eskildsen havde Aarsag til at røre sig, og han gjorde det gerne. Han var en ivrig Bonde, som aarle og sent var paa Færde og kun om Søndagen tog sig den billige Fornøjelse at gaa lidt paa Jagt med Bøssen, som han havde lært at bruge i Krigens alvorlige Tid. Ved Siden af lavede han Malt paa sin Maltkølle, og om Vinteren fældede han Træer og forarbejdede dem til Hjulfælger og andre Ting. Hvilken Glæde for Børnene, naar Hjulmanden ude fra Hoddebøldige ved Vesterhavet hvert Aar kom

med sit Bonbonkræmmerhus i Lommen for at gøre sine Indkøb.

„Køb Land!“ har været Slægtens Løsen, som har ført dem fremad fra Kaadnere til Gaardmænd. Ogsaa Hans Peter var vidtskuende nok til at holde fast ved denne Overlevering.

Længere nede efter Havet til havde en gammel Islandsfarer fra Als, Peter Petersen eller den gamle Skipper, som han altid kaldtes, lagt sig for Anker med sin trofaste Kahytsfælle Maren. Af en gammel bosat Familie — Jørgen Hansen Koch — havde han den 14. Maj 1855 købt dette yndigt beliggende Sted, hvorfra han hver Dag kunde lade sit Blik kærtegnende glide ud over det blaa Hav. Helst laa han der ude og fiskede i sin lille Baad eller ogsaa sad han hjemme i sin Lænestol og fortalte Naboens Knægte, hvis Øjne lyste af Begejstring for de raske Sømandsgutter, om sine Islandsbedrifter. En rigtig Landkrabbe blev han aldrig, ligesaa lidt som han opnaaede at blive en duelig Landmand. De smukke Valmuer var hans Yndlingsblomster, hvis Frø han omhyggeligt skaanede ved Rensningen, for at udsaae det med sin Sæd. Naar saa Rugmarken stod fuld af røde Valmuer, glædede han sig i sit stille Sind, hvad de mere prosaiske Naboer naturligvis ikke rigtigt kunde fatte. Da han efter fjorten Aars Forløb var saa klog at sælge sit Kaadnersted til Jørgen Hansen Lund og gaa paa Aftægt, indrettede han et lille Høkeri, som rigtig gav ham Lejlighed til at „praate“ lidt med Folk. Saaledes sad han lunt i sin Havn efter Ungdommens Storme og døde ligesaa lykkelig: Paa Landingsbroen ved Felsbæk ramtes han af et Slagtilfælde den 3. September 1889, nede ved sit kære Hav, just da han steg

ud af sin lille Baad. — Den gamle Skippers store Østerlykke med alle de smukke Valmuer i lykkedes det Hans Peter Eskildsen at faa købt i Aaret 1875 for en Sum af seks Tusinde Mark og Aftægtsydelse*); Landet var dengang dyrt. Han forstørrede derved Gaarden med over tolv Tønder godt Land, og da han Aaret efter af Jørgen Lunds Svigersøn havde købt den fire Tønder store Skovmark ved Siden af,*) havde han fortjent Hæderspladsen ved Siden af Slægtens Stamfader Esche Sørensen.

Ogsaa Bygningerne forstørrede og forbedrede han som ingen anden. Foruden det smukke Stuehus havde han allerede rejst en Brændsellade og et lille Baggers nede i Haven; nu maatte Laden forstørres. I Aaret 1886 byggedes Kornladen, foran hvilken senere Hestegangen anlagdes til det nykøbte Tærskværk.

Fremgang og Lykke! Det stod i to Aartier skrevet over Hans Peter Eskildsens Liv. En Lykke var det at se, hvorledes alting gik godt ude ved den gamle Morbroders trofaste Hjælp, medens den dygtige Husmoder samtidigt indenfor havde Hus og Kælder i bedste Orden. Og da først alle de smaa Børnehænder blev større og efter bedste Evne hjalp til, saa baade Karl og Pige blev unødvendige, da tog Fremgangen raskere Fart. En Lykke var det at se alle de smaa Børn vokse til. Naar de tumlede sig i Mark og Skov, naar de paa deres smaa Slæder susede ned af Bakkerne, naar de opmærksomt lyttede efter Vognets kendte Rumlen, for saa at løbe den fra Aabenraa hjemvendende Fader i Møde i Glæde over at se ham og tillige i frydefuld Forventning om de Rundstykker, han bragte med og som smagte saa godt

*) Se Tillæg.

til Kaffen, saa maatte Faderens Hjerter banke stærkere. I Faderstolthed kunde han hver Gang gaa hjem fra den aarlige Skoleeksamen; hans Børn havde jo arvet deres Moders Begavelse og lagde alle med hverandre, tildels i Aaringer, Beslag paa den første Plads. De var de opmærksomste Tilhørere, naar han om Aftenen, mens Moderens Rokkehjul snurrede, læste op for Familie og Tyende af gode Fortællinger, eller naar han og gamle Claus fortalte allehaande, af deres og andres Liv, om Forvarsler og Lygtemænd, om den hovedløse Karl, der spøgede omkring der nede i „Vejmaipus“ og om saa mangt og meget andet, der var bleven dem overleveret af de Gamle.

Hvor lunt og hyggeligt var det ikke oppe hos Svigerforældrene paa Felstedmark, og hvor trofaste Venner havde man ikke fundet i Svogrene Hans Staugaard og Lorens Thomsen! Ofte og gerne kom man sammen og morede sig hver Gang over Børnenes Forlegenhed, naar de ikke kunde gøre Forskel paa Moster Lene og Moster Marie, disse Tvillinger, der ogsaa paa ligefrem vidunderlig Maade lignede hinanden. At den kloge Skolelærer fra Tombøl, som nu allerede kaldtes „gamle Nielsen“, kom tidt med sin Familie og altid fandt aabne Hjerter hos store og smaa, er selvfølgelig.

Hvilken Lykke var det ikke at have gode Venner og trofaste Naboer! Der behøvede man sandelig ingen Brændevin for at faa et muntert Lag i Gang. Naar den gamle Skipper eller den gemytlige Christian Lock fortalte deres Krøniker eller naar blot den bedste af dem alle, Peter Rossen, som trods alle tunge Slag altid forstod at sprede Solskin om sig, viste sig paa Tærskelen, saa maatte jo alle onde Aander fly. Denne

Nabo Peter Rossen var jo ogsaa en sjelden rar Mand. Naar han i sin Børnekærlighed tog en lille Purk paa Knæerne og lod den ride efter sin gamle Vise, naar han stillede et Fad store Æbler ud paa Ledpælen og morede sig bag Vinduesruden over den Iver, hvormed de fra Skolen hjemvendende smaa styrtede løs paa det, eller naar han tog sin gamle Sabel ned fra Væggen, gjorde sine drabelige Hug og fortalte om den Tid, da han tjente Kongen som en rask Dragon i Aarhus, altid var han den samme! Hvem gik ikke gerne gennem Ilden for Peter Rossen! — Og paa den anden Side af Huset boede jo Hansen paa Krusmøllen og Henrik Frees paa Felsbækgaard og Fester Festersen paa Teglgården, som han hver Onsdag Aften fik sin gemytlige Pot Skærvendelse med. — Jo. Hans Peter Eskildsen havde af Herren annammet alt, hvad han havde bedt om i den fjerde Bøn, Fremgang og Lykke i Familiens Skød, i Slægtens videre Kreds og i trofaste Naboers gode Selskab.

Da han den tredie September 1889, fejret og oprigtigt lykønsket af Slægt, Naboer og Venner, holdt sin halvtredsindstyvende Fødseldag, stod han paa Livets og Lykkens Højdepunkt. Var den mørke og kolde Skygge, der ved Meddelelsen om den gamle Skippers bratte Død et Øjeblik foer hen over denne lyse Festdag, som Skyens ilende Skyggebillede over det straalende Sollandskab derovre paa Løjt, en Paa-mindelse fra Himlens Gud om at betænke, hvor rask sig Bladet vender og hvor lidt man kan forlade sig paa Liv og Sundhed og alle andre timelige Ting. Maaske har det saa rigt velsignede Fødselsdagsbarn i sit Hjertes inderste Gemme hørt denne Røst. Men

han havde dog eet Ønske endnu til Livet: at leve saa længe, indtil Syvstjærnen havde delt sig og hver af de kære Syv var bleven til en selvstændig Stjerne med Drabanter omkring sig. — Han skulde ikke se dette Ønske opfyldt!

En af de første Januardage 1892 havde man ned-sænket Hans Christian Festersen og hans trofaste Livsledsagerinde i en fælles Grav, uadskillelige i deres Liv og forenede i deres sidste Leje. Akkurat et Aar efter var Graveren ved at berede det Sted, hvor Svigersønnen Hans Peter Eskildsen skulde stedes til Hvile, den tredie i Rækken af dette Navn, som paa Livets Højde blev hjemkaldt til Evigheden.

Den 29. December 1892 fejrede man Juleselskab i Felstedskov. I den rummelige Dagligstue sad alle Naboer bænkede i muntert Lag. De største Børn kunde allerede sidde med i Rækken, de mindre havde søgt sig Plads udenfor Bordet, blot den førstefødte manglede. Hun havde forlovet sig med den unge Lærer Brodersen i Tombøl og var nu i Besøg hos de tilkommende Svigertorældre i Aabenraa. Stemningen var som altid ypperlig, Skæmt og Spøg flød frem og tilbage, og en Fortælling afløstes af den anden. Husbondens Øjne straaledede; han var just ved at fortælle en lystig Begivenhed — da brast de lykkelige Øjne. Uden at kunne sige et Ord, segnede han over mod sin førstefødte Søns Skuldre, Dødens Engel havde lagt sin Haand paa ham. Hvad hjalp Konens og Børnenes og den gamle Morbroders Jammerskrig? Den hentede Læge kunde blot konstatere, at et Hjerneslag brat havde gjort Ende paa hans Liv og utrættelige Virken. — I denne Nat fik vor Moder hvidt Haar.

En kold Rimfrostmorgen ledsagede man ham under ualmindelig stor Deltagelse til det sidste Hvilested. Gamle Claus vilde for tredje Gang tage Tøjerne i sine trofaste Hænder for en ulykkelig Enkekone. Men han maatte lade dem falde igen; hans Kræfter var opslidte. Et halvt Aar senere kørte man ogsaa ham bort fra det Sted, hvor han i et halvt Aarhundredes Omsorg og Møje og utrættelige Arbejde havde vundet Hjemstedsret. Enken maatte alene med alle halvvoxne Børn optage Livets haarde Kamp.

Vorherre havde nok en Gang lagt sin tunge Haand paa den Slægt, han ellers i saa rigt Maal udsprede sin Velsignelse over.

Den lykkelige Nutid.

Statens Vel beroer paa Familiens Vel. Derfor indeholder den jyske Lovs hele første Bog Familierettens Forskrifter. Grundsætningen er den enkelte Families uadskillelige Enhed. Denne gaar saa vidt, at endog alt det, hvad en ugift Søn erhverver sig uden for Hjemmet, regnes med til Husets Eje, som skal indskydes til Arvedeling. Hvad der engang hører til Slægtens Besiddelse, bør ogsaa saavidt muligt blive i dens Hænder. Derfor skal den, som vil lade sig „flædføre“, det vil sige husføre, først tilbyde sine retmæssige Arvinger Flædføringskontrakten, eller med andre Ord tilbyde at overlade dem sin hele Formue paa den Betingelse, at de livsvarigt giver ham Op- hold og Forplejning. En Flædføring blev efter gammel Ret betragtet som borgerlig død; han kunde ikke arve, heller ikke modtage eller betale Bod eller ud- øve nogensomhelst anden borgerlig Rettighed.

Paa Grund af disse Haardheder foretrak man senere en egen Flædføringsart, Aftægtsforholdet. Aftægten, som Stavnens gamle Ejer forbeholder sig ved Stedets Overdragelse til en ny, bestaar enten i Mad

og Maal hos den nuværende Ejer eller ogsaa i Natural- og Pengeafgifter, som muliggør en egen Husholdning. Det er naturligt, at man i Tidens Løb foretrak det sidste. Nu for Tiden arbejder man som bekendt hen paa at faa Fortrinsarveretten, som har hjemme i Westfalen, indført hos os ved Lov, for at sikre, at Slægtens Grundejendom udelt kan blive paa dens Hænder uden Haardheder mod Arving og Medarvinger.

Paa vort yndige Hjem der nede mellem Bakker, Eng og Skov sidder nu det femte Led af Slægten som Ejer, og som Følge deraf er det fjerde Gang, at et Aftægtsforhold bestaar paa Stedet. Det er meget interessant, engang at sammenligne de fire Aftægtskontrakter fra 1790, 1821, 1845 og 1901. At vor Bondestand helt igennem er konservativ, ses ikke blot af de enkelte Vedtægters Indhold, men ogsaa af Stil og Udtryk, der i det tyvende Aarhundrede næsten er de samme, som i det attende. Og dog titter hver Gang ud af de gamle Klæder en ny Tids Ansigt som levende Paamindelse om, at Tidens Hjul trods al Konservatisme bestandig drejer sig. Alene paa de fire Aftægtskontraktens Grundlag kunde man nok tegne et Billede af hver Tids Tilstande.

Lige saa ofte som det gamle Klædebon er bleven vendt for at bruges paa ny, lige saa tit har man maattet stykke ved, ti det er jo gaaet fremad paa Gaarden der nede. Den 14. August 1790 er det hertugelige Kaadnersted overtaget for fire Hundrede Mark lybsk, to „forsvarlige“ Senge og to Egekister. I de trange Krigstider stod Udviklingen i Stampe, og den 27. Oktober 1821 udredtes for Overtagelsen blot 160 Rigsdaler Sølv mønt og Aftægt til Enken, medens

den eneste Medarving skulde nøjes med Moderens Klæder og et Skrin. I de næste to Aartier gik det godt fremad, og den 21. November 1845 kunde der foruden Aftægten falde 1112 Rigsdaler af til Medarvingerne. Saa kommer det største Spring til 14. Juni 1901, hvor der vandrer 19500 Mark ud fra Gaarden der nede, foruden at den ny Ejer forpligtes til at betale Enken en Aftægtsyndelse, der er mere fuldkommen endnu, end de gamle var.

De smaa lave og hyggelige Aftægtsrum huser nu for fjerde Gang i hundrede Aar en Aftægtskone, som glæder sig over Fremgangen inde paa Stedet og over alle de smaa Børnefødder, der tripper omkring der, og hvis største Lykke det er, naar alle de bortfløjne Fugle engang imellem vender tilbage til den gamle Rede igen. Og Gudskelov gør de det alle gerne og kan ogsaa trygt komme, ti Gaardens Ejer og hans venlige Kone har altid aabne Hjerter og milde Ansigter, om end den hjemvendende Flok fra Aar til Aar bliver større og større, saa den baade fylder Aftægt og Sted.

Denne nuværende Ejer fortjente rigtignok et Par Sider i denne Bog, men vi alle ved, at han helst er fri for udførlig Omtale og Ros, og derfor maa vi hellere lade ham fortælle selv:

„Altsaa: Jeg er født den 21. August 1874, hvad der vel nok er den vigtigste Begivenhed i mit Liv. Huske det kan jeg rigtignok ikke, men mine Forældre har sagt, at jeg kom til Verden midt under en Hvedeindkørsel, hvad der for en stor Del vistnok er Aarsagen til at jeg er bleven saa ivrig paa Arbejdet. En Tid lang havde jeg Ord for at være en lille sort, grim Unge, i det mindste efter Stine Marie Danielsens Fortælling, men

det kom nu vistnok af, at jeg i Modsætning til mine andre Sødskende aldrig har faaet Die, men har maattet nøjes med Flasken. Foraar 1880 kom jeg i Skole, men kan ikke huske ret meget fra min Skoletid. Jeg kan bedst huske, at jeg tit drillede Pigerne og at jeg har hentet mange vaade Fødder paa Peter Rossens Gassedam ved at løbe paa Isskaaler. Den 30. Marts 1890 blev jeg konfirmeret og forblev først hjemme. Den 29. December 1892 døde vor Fader jo desværre pludselig og uventet, Jeg forblev i Hjemmet til 1. November 1894, da jeg kom til at tjene hos Gaardejer Hans Clausen i Varnæs. Da denne solgte sin Gaard der og 1. Mai 1895 flyttede til Hagenbjerg paa Als, kom jeg med og blev der til 1. November samme Aar, da jeg saa maatte hjem igen. Den 13. Oktober 1896 blev jeg indkaldt til Militæret og stod ved det tredie Kompagnie af det 31. Infanterie-regimente i Altona, hvorfra jeg kom hjem den 24. September 1898. Den 5. Oktober samme Aar blev jeg forlovet med min nuværende Kone Anne Botille Rossen, Datter af vor Nabo Peter Rossen, det hedder sig da offentlig forlovet, hemmeligt havde vi allerede været det i mange Aar. Naar vi gav hinanden det første Kys, behøver jeg vel ikke at skrive, ellers kan du som nøjagtig Kronist godt faa Dato, Sted og Klokkeslag paa det ogsaa. Jeg blev saa uafbrudt hjemme. Den 30. November 1900 blev jeg gift med min gamle Kæreste og overtog til Juni 1901 Fædrenehjemmet. Botille er født den 29. Juli 1876. I hendes Skole- og Ungdomstid var hun uafbrudt hjemme, undtagen Sommeren 1895, da hun opholdt sig paa Ollerup Højskole ved Svendborg. Datoerne for hendes Konfirmation, Forlovelse, Bryllup og Børns

Fødsel passer mærkværdigt nok akkurat med mine; Signalementet, som gælder for os begge, er: før blondt Haar, nu lidt stikhaaret, Øjnene brune, Næsen lidt lang, Mund er der nok af, Overskæg blondt — hos mig hedder det sig, Botille mangler det endnu — Højden 1,70 Meter og Vægten omved 135 Pund. Hvis du ikke vil tro Angivelsen af Højden, kan du spørge Peter Frederik ad, han har maalt os ved Hans Hansens Dagligstuedør for flere Aar siden. Vi har seks Børn, Drengene tre og Piger tre, som vi Gud ske Lov har den Glæde at se sunde og raske.“

Det maa dog være tilladt at tilføje lidt til Fuldstændiggørelse: Som lille Barn var Peter Døden nær af Lungebetændelse, og de omhyggelige Forældre frygtede allerede for, at det skulde gaa ham, som det gik den første lille Peter Hansen Eskildsen. De havde dog den Glæde at se ham karsk igen og høre ham roses af alle som den mest begavede Dreng i Skolen. Man vilde nok lade ham blive ved Bøgerne, men den trofaste Peter følte, at det var hans Pligt at blive i Hjemmet og dyrke sin Fædrenejord. Den gamle Skipper begejstrede ham til at gøre nogle vovelige Farter med sin Ven Iver Danielsen paa Hav og Havis, og gamle Peter Rossen var hans Ideal, som han var det for os alle. Maaske har ogsaa Peter Rossens Datter, den begavede og venlige Botille, som baade i Sind og Skind er hendes Faders Arvtager, allerede dengang været den hemmelige Magnet, som saa tit trak Knægten ind til Kongens gamle Dragon.

Det femte Led er bleven sin Slægts Overlevering tro, baade hvad Flid og Ædruelighed angaar. Peter oprettede og ledede Felsted Sogns Afholdsforening.

Slægtens Løsen at købe Land har ogsaa han fulgt, idet han 1911 erhvervede Resten af Askemaj-Mark og -Skov og derved gav sine Jorder tæt ved Huset en værdifuld Afrundning.*) —

Og hvad er der i Mellemtiden bleven af de andre seks. der voksede op i Hans Peter Eskildsens lykkelige Hjem? Jo, de har alle med hverandre bygget sig deres egen Rede og er nu travlt i Færd med at stoppe Føde i alle de smaa Munde, der har indfundet sig der.

Marie, den ældste, giftede sig i Oktober 1894 med Lærer Hans Brodersen, som i seks Aar med stor Dygtighed og Flid havde undervist Tombøl Børn sammen med gamle Nielsen. Fra 1894 til April 1900 virkede hun som Skolekone i Fahrдорfs Skolehus ved Sliens smule Vande. Saa avancerede hun til Degnekone i Rylskov i Angel, indtil hun sammen med sin Mand og deres to Børn til Foraaret 1904 flyttede til Landets gamle Hovedstad ved Dronning Thyras Vold. Aaret efter købte hendes Mand det lille hyggelige Hus ved Schubygaden, hvor de endnu lever deres lykkelige Liv.

Dorthe, den næstældste, uddannede sig fra Maj 1891 til Maj 1892 i Broager Degnehus, derpaa tre Aar senere paa Vallekilde Højskole. Den syvende Oktober 1898 giftede hun sig med Gaardejer Christian Johansen i Ny-Skobøl. Et yndigt Pigefirekløver gror op i deres Hjem og bliver godt tillært af de raske og stræbsomme Forældre.**)

*) Se Kortet i Tillæg.

**) Medens denne Bog var i Tryk, købte Christian Hovedparcellen af Nabogaarden, hvor hele Familien nu snart flytter ind, og et ved en lille stram Stamholder, som omsider til Forældrenes store Glæde har indfundet sig.

Hans, den fjerde i Rækken, var hjertensglad, da han kunde kaste Skolebøgerne hen i Krogen og tage fat paa Plov og Harve. Han maatte ogsaa straks tage godt ved, ti Faderen døde samme Aar, som han blev konfirmeret. Da han en Høstdag 1895 slog for haardt til Lestaalet med sin Hammer, bragte en Splint i det højre Øje ham tre Maaneder paa Sygehuset og røvede ham for hele Fremtiden Synet paa dette Øje. Fra 1899 til 1900 hjalp han Moster Marie og Lorenz Thomsen i Tombøl, derpaa avancerede han til Bestyrer i Kobberholm og Nybøl ved Jordkær. Der kom han paa den Tanke, at han nok kunde bruge lidt mere Theorie, og han drog derfor resolut paa Tune Landbrugsskole. Saa havde han set nok af denne Verden og fløj tilbage til den gamle Rede, hvor han i fire Aar tjente Broderen som trofast Hjælper. Den 26. Januar 1906 havde han den Lykke at faa Nabogaarden købt, hvor i mange Slægtled Familien Solmer havde boet og virket. De 38 Tønder Land, han der ejer, kom ham foruden Aftægt paa 21000 Mark uden Besætning. Men til saa smuk en Gaard hører ogsaa en Kone. Han saa sig om og fandt den rette i Bothille Lassen Jørgensen fra Felstedmark, med hvem han giftede sig den 17. Mai 1907, og som siden den Dag med sin sjældne Rolighed og Trofasthed ledsager ham gennem Livet. De synes begge, at det er et Misforhold med de mange Piger i Ny-Skobøl og er derfor alvorligt i Færd med at udjævne det med lutter Dreng, hidindtil tre i Tallet.

Trinike, den meget begærede smukke Sangfugl, fløj ogsaa viden om i Verden. Fra 1897 til 1898 var hun i Skovby paa Løjt, fra 1901 til 1902 hos en dygtig Husmoder i Nørrebrarup paa Angel, derpaa halvandet

Aar i Aarslev, et halvt Aar hos Broderen i Sæd og et Aar hos Søsteren i Slesvig. Saa opsøgte hun en Tid lang Vesterlands Klitter og majestætiske Brænding, rigtignok ikke som nobel Badedame, men som simpel Kogeelev. Nu havde hun lært nok, mente hun, og vendte derfor ogsaa tilbage til den varme Rede. Da saa Broder Hans trængte til en Husholderske, maatte Søsteren naturligvis springe til. Men han syntes dog bedre om Bothille, og derfor maatte Trinike vige. Det vilde hun ikke lade sig byde tiere, og da hun den 1. Mai 1907 overtog Pladsen som Husholderske hos Gaardejer Nis Sahl i Kværs, satte hun sig der saa fast, at hun ikke er kommen bort endnu. Den 30. Juli 1909 giftede hun sig næmlig med den unge Husbonde, og det lykkelige Hjem beviser, at hun havde Ret, da hun mente, at Nis var den bedste af alle Bejlere.

Claus var en meget begavet Fyr, mente Læreren, og derfor blev han bestemt til Skolemester. Han besøgte Præparandskolen i Aabenraa og Seminariet i Egernførde og blev derpaa Soldat i Flensborg et Aar, hvor han ved sin Afgang forfremmedes til Korporal. Den 1. April 1902 overtog han den enklassede Skole i Sæd ved Tønder, men da han snart blev ked af at boe alene i det gamle Skolehus med alle de mange Mus, tog han Kommuneforstanderens unge Datter Caroline som Skolekone ind til sig. Til 1. Oktober 1905 udnævntes han til Præparandlærer i Tønder, og fire Aar senere overtog han en Plads som Lærer ved denne ærværdige Bys gamle Seminarium. Han havde i Mellemtiden baade bestaaet Mellemskolelærer- og Rektoratseksamen, foruden Prøven som Gymnastik- og Svømmelærer, som han efter et halvt Aars Ophold

i Berlin aflagde i Foraaret 1907. I Sommeren 1909 købte han et Hus ved Vidaaens træomkransede Vande, hvor han endnu nyder den smukke Udsigt over Vandet og de flade Vidder med sin Caroline og sine to Drenges og to Piger. Siden Efteraaret 1910 har han som Borgerrepræsentant haft Sæde i Byraadet.

Den lyshaarede Jørgen var som den sidste i Rækken naturligvis Moderens Kæledægge. Efter sin Konfirmation kom han et halvt Aar i Tjeneste hos Lorenz Festersen i Traasbøl og flyttede saa den 8. Juni 1900 op til Peters Svoger Johan Rossen, hvis Karl som Optantsøn havde maattet vige for Køllerregimentets haarde Færd. Her forblev han som trofast og dygtig Hjælper i over seks Aar. Saa holdt han i tre Aar som Dragon og Underkorporal Grænsevagt i Meß, men da han frygtede for at have lært for meget Tysk der, drog han lige derfra til Ollerup Højskole, hvor han tilbragte et lykkeligt halvt Aar. Den 1. Mai 1910 overtog han en Gaard i Traasbøl, som han Aaret efter forstørrede, saa han nu ejer 48¹/₂ Tønde Land for en samlet Købesum af 47 900 Mark. Den 13. Mai 1910 giftede han sig med den kvikke Kathrine Moos fra Ny-Skobøl, og begge To rører nu med utrættelig Iver de dygtige Hænder for deres smukke Gaard og det lille Pigebarn, Vorherre har skænket dem.*)

Naar alle de syv i Feriens Tid med deres Ægtefæller og Børn — over tyve i Tallet! — samles der nede paa Gaarden om den kære gamle Moder, saa ses ret, at Lykkens Sol skinner over Familien som aldrig tilforn. Gud give, at de mørke Skyer, som er

*) Ogsaa der er i Mellemtiden Drengen kommen til Verden.

nødvendige og engang maa komme, ikke trækker op for det første og ikke bliver for tunge!

Og nu, alle I toogtyve Børn, som paa disse Aarets Festdage myldrer om der nede, et Ord til eder! For eders Skyld er disse Linjer skrevne. Nu tumler I eder i største Samdrægtighed i Stald og Lade, paa Mark og Eng, i Skoven og op og ned af Bakken og synes, at I saa ret hører sammen, enten I saa er tyske Købstaddrenge eller danske Landsbyknægte. Og det gør I ogsaa. Men naar et Par Aar er gaaede og I fæster eget Bo og spredes, saa bliver det anderledes. Hvad ved man herefter om Fættene og Kusiner! Og naar først det næste Slægtled kommer, er det i Reglen endog ubekjendt, at man i det hele taget er groet ud fra en og samme Stamme. Det der saa skal holde eder sammen, er den Familietradition, I har at varetage. I lærer herefter i Skolen, at Friedrich den Anden Jerntand i Aaret 1455 erhvervede Kottbus, Peitß, Teupitß og Bärwalde, og man lader eder nøje forfølge den dygtige Hohenzollernslægts Udvikling. Men er det for eder da ikke nødvendiggere at vide, hvorledes eders egne Forfædre, der jo dog i Grunden gik og sled i deres Ansigts Sved for eders Skyld, med lige saa megen Dygtighed og Nidkærhed har arbejdet sig forholdsvis lige saa godt i Vejret?

Naar vi, det femte Slægtled, har lukket vore Øjne, saa tag denne Bog frem, før Slægtstavlen videre og indprænt eders Børn, at de hører til Slægten Eskildsen, hvis første og fornemste Kendetegn det er at vise Flid og Nidkærhed, Sparsommelighed og Ædruelighed, Hjemstavnskærlighed og Guds frygt!

Tillæg.

Esche Sørensens Følgeseddel.

Nærværende Eske Sørensen Barnsød Udi Mandstrup, Og Efter Allernaadigste forordninger Er Mit Guds tilhørende, Og haver Jeg tilladt forbemælte Min Bunde Karl at tienne hos Jens Andersen I Mandstrup Udi Beistrup Sogn, Udi hvilken Tienneste hand skal forblive Indtil Jeg hannem tillader derfra at qvitere. Formælte Eske Sørensen haver tiendt Afvigte Aar hos Thomas Michelsen Udi Ust Sogn og Bye, Og da hand der tiendte skal hand have bleven Deelagtig Giordt Udi det Hønyærdige Alterens-Sacramente Udi Uust Menighed, Og Som Hand Nu Agter At blive Deelagtig Giordt Udi det Hønyærdige Alterens-Sacramente Udi Beistrup Menighed, hvor hand Nu tiener Aldt Saa Ifølge Af Allernaadigste Kongl. Befaling Af Dato 7. Dec. 1742 Meddelles hannem denne følgeseddel, hvorpaa Velærværdig Hr. Rudolph Abraham Ballov Sogne Præst for Klim, Taarup, Uust Menigheder Behagelig Bilde tienne Naar forbemælte Eske Sørensen Sidstegang Er Blevet Deelagtig Giordt Udi Det Hønyærdige Alterens-Sacramente Udi Uust Menighed.

Aggersborggaard d. 22. Febr. 1749.

(L. S.)

Speiger.

Paa nærværende følge seddel tiener til Beviis, at Esche Sørensen, som udi afvigte aar tiendte Thomas Michelsen udi Buust Sogn og Bye, var sidste gang til Nadverens Sacramente udi Buust Kirke, den 17. Søndag efter Trinitatis, hvilket ieg hermed Testerer.

Klim, d. 26. Marty 1749.

R. A. Ballou.

Forstrde Eskild Sørensen, som forhen tiende Jens Anders i Manstrup, men nu foregiver, at hand tiener Christen Knudsen i Aggersborg-Lorup, communicerede sidste gang d. 17. pgt. Trinit. d. 20. S-br. udi Beistrup Kirke næst-afvigte Aar, og haver, saa vidt ieg veed, ikke efterladt sig Noget, som i den Menighed, hvilken hand nu tilhører, kand være ham til Behindring fra Kirkens gode.

Haverslev (?) d. 11. Febr. 1750. Jens S. Koch.

Indbemeldte Eskild Sörensen haver her udi Sognet forholdt sig Christelig og søgt Herrens hellige Nadvere, hvor ved Hand var sidste gang Ved Michaelis sidstafvigte, en Gæst. og viides intet af mig med Ham, til Hinder paa anden Sted at nyde deelaaghtighed derudi.

Aggersborg Præstegaard, d. 2. Marty No 1754.

Henric Bloch.

Foreviiseren Eskil Sörensen har med andre iblant os søgt Guds Huus og det Høynværdige Alterens Sacramente, det Hand sidste Gang annammede Dom. XV. p. T. a. c. I det øvrige har hand her intet forargeligt efterladt sig, som ham paa andre Stæder derfra kand udeluffte. Dette Bevidnes i al Sandhed af

Stenderup Præstegaard d. 29. Sept. 1757.

J. F. Boysen P. L.

Conditiones,

Wornach Hans Lüdichsen in Norballig seine vom Hans Zendressen, Hans Lausen und Asmus Jessen in Feldstedt erkaufte Holz-Schiff-Gründe heute am 15ten Octobr. auf öffentl. Auction Parcelen weise verkaufen lassen.

1. Der Zuschlag geschiehet dem Höchstbietenden gegen verlangendensfalls zu beschaffende annehmlische Caution.
2. Die Bezahlung des Kauf Pretii geschiehet nach Verlauf 3 Monathen Von dato an zu rechnen und also zu Neu-Jahr des von Gott zu erwartenden 1786ten Jahres.
3. Die zu verkaufende Parcelen können gleich in Empfang und Besitz genommen werden ausgenommen $4\frac{1}{2}$ Tonnen Landes auf Raamoos-Berg welche dem Eskild Sörensen bis den 26ten November 1789 zu häuer eingethan und erst alsdann von ihm abgetreten werden kan. währende dieser Häuer-Zeit bezahlet Häuer alljährlich um Martini an die Käufer 11 Mark 4 Schilling, bey der Endigung der Häuer-Zeit ist er verbunden Vermögen Contracts diese $4\frac{1}{2}$ Tonnen Landes mit Steinwällen und lebenden Pathwerk ab-

zuliefern doch wird ihm vom Käufern die erforderlichen Path-Zäuer angewiesen.

4. Die Parcelen werden mit eben demselben Freyheiten und Gerechtigkeiten den Käufern übertragen mit welchen Verkäufer selbst Käuflich an sich gebrachten, und werden Käufern seine desfällige Kaufbriefe in origine ausgeliefert.
5. Die von denen Parcelen gehenden jährl. Abgaben sind bestimmt und kan so wohl ins Krigen als Friedenszeiten nichts mehr als das Bestimmte abgefordert werden und zwar

vom Parcele 1 . . .	6	Mark	
" Parc. 2 . . .	7	Mark	8 Schilling
" Parc. 3 . . .	2	Mark	

macht zusammen 15 Mark 8 Schilling

Und werden diese jährliche Abgaben um Martini in so weit Käufer in folgender ihnen zu liefernden Kaufbriefe dazu verbunden oder sonsten zu Weinachten jeglichen Jahres bezahlt, die Approbation vorbehält Verkäufer sich von dem Zuschlag im 24 Stunden, doch ist Käufer so lange verbunden für seine Both zu hasten. J. P. Schau.

In folge der vorbeschriebene Conditionen wird nun also die 1ste Parcele zum aufboth gebracht und bietet darauf

Nach verschiedenen Bothen waren niemand der höher hatte gebothen als

Hans Laussen in Feldstedt à Tonnen 24 Reichsthaler ward ihm also auf der vorigen Condition zuschlagen und genehmiget er den Zuschlag Mittelst eigenhandiger Unterschrift.

H a n s A s m u s s e n L a u s s e n .

Auf Nr. 2 bietet à Tonne niemand.

No. 3 ward zum Aufboth gebracht hierauf ist gebothen von Hr. Henningsen à Tonnen . . 15 Reichsthaler

approbiert von P. Henningsen.

Conjunctio wurden nachhero alle 3 Parcellen aufgesetzt hierauf ward lezlich gebothen an Summa von Eschild Sörrensen . . 745 Mark ward ihm in so weit bis auf Approbation zugeschlagen und genehmiget Mittelst dessen Unterschrift.

E s c h i l d S ö r r e n s e n
mit geführter Hand.

Købkontraften fra 1786.

Kund, offenbahr und zu wissen sey hiemit jedermänniglich, besonders aber denen, so daran gelegen, welcher gestalt denen im Termino Licitationis als am 15ten Octobr. vorigen Jahres über die von Hans Lydichsen in Norballig zu verkaufenden Holz=Schift=Gründe verlesenen Conditionen gemäß zwischen ihm, dem Hans Lydichsen als Verkäufers an einem, sodann dem Höchstbiethenden Eschild Sörensen in Feldstedt-Holz als Käufers an andern Theile, folgender beständiger und unwiederruflicher Erb-Kauf=Contract errichtet und ausgestellt worden, nemlich

Es cediret, verkauft und überläset demnach vorermeldter Hans Lydichsen in Norballig für sich, seine Erben und Erbnehmen an auch vorermeldten seinen Käufer Eschild Sörensen in Feldstedt-Holz, dessen Erben und Erbnehmen die ihm eigenthumlich gehörige von Hans Jürgensen Jendresen, Hans Asmussen Laussen und Asmus Jessen in Feldstedt erkaufte in der Feldstedter Hölzung belegene Holz=Schift=Gründe, so weit solche in ihren Seiten- und Endes=Scheidungen belegen, außer den beiden dem Hans Jürgensen Jendresen blos zum Holz- und Buschgewächs vorbehältlich bleibenden kleinen Flecken von Bier Schip Landes, an Bandmaasse circa 17 $\frac{1}{2}$ Tonnen, schreibe: Siebenzehen und eine halbe Tonnen Landes haltend, mit allen denselben Freyheiten, Rechten und Gerechtigkeiten, die Verkäufer selbst, vigore seiner desfälligen von vorerwehnten seinen Verkäufers darauf erhaltenen hirbey in originale überliefernden Kaufbriefe daran gehabt, oder hätte haben und genießen können, um und für die von Käufer dafür höchst gebotene Kauf=Summa von 745 Mark schreibe: Sieben Hundert fünf und Bierzig Marklübisch, welche Kauf=Summa Käufer auch dem Verkäufer bey Auslieferung dieses baar und völlig richtig bezahlet hat; Wesfalls Verkäufer ihn auch des richtigen Empfangs wegen hiemittelt in der besten und bündigsten Form Rechtens quitiret, und ihn seinen Käufer, dessen Erben und Erbnehmen in die wahre, wesentliche und geruhige Possession der mehrbemeldten Holz=Schift=Gründe gesezet haben will; er thut auch solches hirmit dergestalt und also, daß Käufer

und dessen Erben solche gleich in Besitz nehmen, pro futuro gebrauchen und genießen, sie wieder verkaufen, vertauschen, verschenken, verpfänden, und überhaupt damit wie mit andern seinen wohl erworbenen eigenthümlichen Güthern eigenes Gefallens zu schalten und zu walten befugt und berechtigt seyn sollen und mögen. Zur Urkund dessen ist gegenwärtiger Kaufbrief vom Verkäufer bey Verpfändung seiner Haabe und Güther und unter wohlbedächtlicher Begebung aller dawider seyenden Ausflüchte eigenhändig unterschrieben und Obrigkeitlich corroboriret worden.

So geschehen Langaard den 17ten May Anno 1786.

Zur Wißenschaft

Hans Lüdigsen.

S. L. Petersen.

(L. S.)

Anm.: Bedsojet er Hans Lüdigsens to Købekontrakter.

Uftægtskontraften fra 1790.

Wann der Råthner Eschild Söhrensen in Feldstedtholz, um seine letzte Lebenszeit in Ruhe zuzubringen, gesonnen ist, die in Besitz habende Herrschaftl. Kathe, seinem ältesten Sohne Hans Eschildsen zu überlassen; als ist in dieser Hinsicht der nachstehende Überlassungs und zugleich Theilungs und Abnahme-Contract, mit reifem Rath und vollkommene Überlegung zwischen erwehntem Eschild Söhrensen, dessen ältestem Sohne Hans und übrigen resp. Kindern und Geschwistern unterm 14ten August h. a. errichtet, geschlossen und heute obrigkeitlich ausgefertigt worden, nemlich

1.

Ueberläßt der Vater Eschild Söhrensen die besagte Herrschaftl. Kathe, mit Höchster Herrschaftl. Bewilligung, seinem ältesten Sohne Hans, nemlich die sämtl. Gebäude mit allem, was darin erd- nied- und nagelfest ist, so wie sie iezo beschaffen sind, und alle Rathen Ländereyen in ihrer iezigen Beschaffenheit, hinfolglich mit allen darauf vorhandenen Feld-Früchten, ferner mit allem der Kathe seyenden Beschlagn, an Pferden, Rühen, Kälbern, Schweinen, Schaafen, Lämmern, Gänsen, Hühnern etc. imgleichen alle Feld- und Hausgeräthschaften, als Wagens, Pflug und Egge pp. Kisten, Lahden, Schrenken, Tische, Stühle, Bänke,

Kesseln, Grapen, Kübens, Balligen und überhaupt nichts davon ausgenommen was sich iezo auf der Kathe befindet, ohne die weiter unten stipulirte in diesem § mitbegriffene Abnahms-Sachen, welche bey der Beziehung der Abnahme von dem Sohn und Annehmer Hans Eschildsen auszuliefern sind; dergestalt daß er selbige sogleich soll antreten, in Besiz nehmen und damit auf eine gute haushälterische Art und Weise nach eigenem Gefallen bestermaßen soll schalten und walten können und mögen.

2.

Verpflichtet der Annehmer und resp. Sohn und Bruder Hans Eschildsen sich für sich und seine Erben einem jeden seiner beiden Brüder Sören und Jürgen Eschildsen als eine Erb-Abfindung aus dieser Kathe nach Vater und Mutter die Summa von Zwey Hundert Marktlübisch in altem Gelde nebst ein verantwortliches Bett, eine eichene Kiste und Lahde bey dem Antritt der Kathe zu bezahlen und auszuliefern oder auch, wenn sie das baare Geld bey ihm zinsbar stehen lassen wollen, alsdann jährlich an ihnen davon 4 proct. Zinsen zu entrichten. Und da sie mit dieser Erb-Abfindung zufrieden sind, so renunciiren sie hir durch bestermaßen für sich und ihre Erben, auf alle, bis auf die Kleidungsstücke ihrer Aeltern, habende sowohl Väter- als mütterliche Erb-Ansprüchen.

3.

Gedenket der Vater und Überlasser Eschild Söhrensen mit seiner Frau vor der Hand auf der Kathe zu verbleiben und mit seinem Sohne Hans in Gemeinschaft zu leben; da aber über kurz oder lang Umstände eintreten solten, über welche ersterer und seine Frau resolviren mögten, auf der Abnahme ziehen zu wollen; so ist der Sohn und Annehmer verbunden, ihnen sogleich, eine von dem Ueberlasser selbst erbaute aus 3 Fächer bestehende Scheune nicht allein einzuräumen, sondern selbige noch einem Fach größer zu bauen, und zu einer schicklichen Abnahme-Wohnung auf eigene Kosten einrichten zu lassen; da sie dann selbige beziehen und eine Kuh nebst die nötigen Mobilien und Haus-Geräthschaften etc. aus denen in § 1 enthaltenen mit sich nehmen, auch die von Hans Lydichsen

in Nordballig gekaufte 17¹/₂ Tonnen Landes zum Lebenswierigen Niesbrauch in Besitz nehmen; welches Land der Besitzer der Kathe ihnen auf einer gewöhnlicher schicklicher Art und Weise unentgeltlich zu betreiben zu bearbeiten zu Säen und zu erndten schuldig ist; jedoch muß das Saat Korn ihm von ihnen geliefert werden, ferner giebt er ihnen jährlich so viel Torf-Erde als sie zur Feurung nötig haben werden, welche sie so lange es ihre Kräfte erlauben wollen, selbst bearbeiten er aber doch die Torf nach Hause fahren muß. Wenn sie aber alt und schwach werden, so ist der Sohn Hans nicht allein schuldig, ihnen die Torf-Erde zugleich zu bearbeiten, sondern er muß ihnen auch einen Wagen zur Kirche wenn sie ihn bedürfen hergeben, und die nötige Hege und Pflege ihnen verschaffen auch sie Kindlich versehen und versorgen und wenn sie dereinst mit Tode abgegangen seyn werden, ihnen christlichermaassen zur Erde bestetigen zu lassen; wofür ihm dann auch die benannte 17¹/₂ Tonnen Landes so wie ihr übriger Nachlaß, (: ihre sämtliche Kleider, die unter sämtliche 3 Gebrüder in drei gleiche Theile geteilt werden, ausgenommen :) alleine zufällt.

4.

Verbindet der Annehmer Hans Eschildsen sich auch, den auf der Kathe seyenden stummen Dienstknecht Jens, wegen seine geleisteten treuen Dienste, lebenslang bey sich zu behalten, und ihm mit allen nötigen Hege und Pflege zu versehen auch ihm zulezt aus seinem Nachlaß begraben zu lassen.

5.

Schließlich übernimmt sich der Sohn und Annehmer Hans Eschildsen für sich und seine Erben bei Verpfändung seiner gesammten Haabe und Güther, die Herrschaftl. sowohl als sonstige auf die anzutretende Kathe haftende Praestanda, sie mögen Nahmen haben wie sie wollen, zu praestiren und zu rechter Zeit abzuhalten, auch die Kirche, Schule und deren Bedienten imgleichen der Filsbecker Mühle und sonst jedermann gerecht zu werden; Wogegen der Vater und Ueberlaßer Eschild Söhrensen demselben in den Besitz der Kathe cum Pertinentiis dergestalt setzet, daß er damit wie mit seinen sonstigen wohlcrworbenen Gütern bester-

maassen soll schalten und walten, solches verpfänden, ver-
lezen, und mit Vorbehalt des der Höchsten Herrschaft zu-
stehenden Bespruchs Rechts anderen wiederum soll abtreten
können und mögen; Maassen er ihm für alle An- Zu-
und Besprüche, das obenerwehnte Bespruchs-Rechts aus-
genommen, sowohl in als außerhalb Gerichts die Land-
übliche Gewehr zu leisten.

Urkundlich haben Contrahentes diesen Ueberlassungs-
Theilungs- und zugleich Abnahms-Contract zur steten und
unverbrüchlichen Gelobung bey Verpfändung ihrer gesamm-
ten Haabe und Güther wohlwissentl. und wohlbedächtlich
unterschrieben und obrigkeitl. bestetigen lassen.

So geschehen Gravenstein d. 28. Sept. 1790.

in fidem
H. Hinrichsen.

(L. S.)

Escheld Sörensen
mit beygehaltener Feder
Hans Eschelsen
Sören Eschelsen
für mig und meine Brüder
Jörgen Eschelsen.

Reisepasset til Inlandsfarten 1792.

Wann der Råthner Eschel Söhrensen aus Feldstedtholz
und sein Sohn Sören beide Hochfürstl. Gravensteinische
Untergehörige gesonnen sind, eine Reise nach Jütland zu
machen, und daselbst ihre Verwandten zu besuchen, und
zum Behuef dessen bey mir um einen Reise Paß gehörige
Ansuchung gethan; Als werden hiemit Alle und Jede
sowohl Militair als Civil-Beamten geziemend ersucht, den
benannten beiden Personen auf diese ihre Reise frei und
ungehindert paß und und repassieren zu lassen; Maassen
sie von einem gesunden und weder von der Viehseuche
noch von einer andern ansteckenden Krankheit besleckten
Orte abgegangen.

Gravenstein den 25. Febr. 1792.

(L. S.)

H. Hinrichsen
Fürstl. Hofrath und Ober-Beamter.

Jørgen Eschelsens Styrmandspatent. Nr. 6970.

Efter de af Hans Kongelige Majestæt Skipper-Lauget allernaadigst meddeelte Artikler, de Dato 25 Januarii 1707, er Jürgen Eschilsen barnfødt i Feldstedskou ved Apenrade gammel 20^{ve} Aar, bleven examineret, og befunden at han forstaar Tiidregning, Høydemaaling ved Solen og Stierne, Compassens Misvisning ved een og tvende Peilinger, udi Horizonten, samt Azimuth-Peiling at beregne og forbedre, desligest det platte og voxende Kaarts Regning og Passing, at holde en correct Journal og stille sin Cours, hvorhen han sig agter.

Hvilket hermed under vore Hænder bekræftes.

Skipper-Laugets Forsamlings-Huus i Kiöbenhavn,
den 2den May Anno 1792.

Navigationens-Directeur
ved Skipper-Lauget
C. C. Lous.

Skipper-Laugets
Oldermand
J. Kiöhlisen.

Protocolleret den 2den May Anno 1792

af Laughs-Skriveren Wosemoehje. (?)

No 1792 den 12. May haver Jürgen Eschilsen betalt sin Laugs Pæltighed (?) som Styrmand i Skipper Lauget her heri Stocken efter de Kongelige Laugs-Artikler med Fem Riigsdaler, hvorforen Qwitterer J. P. Kiöhlisen. examineret som Styrmand

K.-havn d. 2. May 1792.

C. C. Lous.

Et Brev fra Styrmand Jørgen Eschelsen.

Hierte Elskende Kiære Forældre og Brode!

Jeg tager Eder storligen for eders gode skrivelse den have jeg rigtig bekommen og glæde mig meget der over for det er mig en stor fornøjelse at det gaaer eder alle Vel og jeg ønske at komme til eder i samme tilstand igien, og jeg Lader eder Wiide at Wiie d. 25. Sept. Kam Wi Lyke Vig og vel paa Kiöbenhavns Reed fra öster søen, og som jeg kom i Land, da Laa Brevet Klar til mig fra eder, og i skrive mig til at i er Bange at mit Lenden (=Linned) skulde Være op sledet men det har i ikke nödig at frögte for for jeg Kiöbe noget Nytt, men der gaaer

mange Penge til mig for jeg skal Rüste mig ud med Kort og Bøyer og en Strömente (=Instrumenter) det vel koste mange Penge men det kan ikke Hielp for det er det første Gang men Gud Ved om det Blive det sieste men mand maa haabe til det Beste men nud gaacr der mange Penge Bört af dem som Var i mit Loffement (=Logisment) men dog Blive der, men saa have jeg faaet 2 Maanes Penge for ud gaaende og Vii er Segl Klar at gaa her fra og saa agte Vi at gaa til Frankerig, men paa Svad Plads det hved jeg ikke for det er Svad Plads Vi kan komme til og sieden til Vestindien og den Rejse om Gud Vel kan Vi giöre paa 1 Mars tid om Gud Vel saa er vie her igien og Capt. som jeg fare med heder Begert og Rederen heder Lars Larsen og Skibet er det Store som haar Blevet Byget i Apenra for 10 til 12 Mar siiden som Blev saa meget talt om at det Var saa stort som Hede Elisabeth Lovise men om i Vilde have di Penge som er i mit Loffement saa kan i sende et Brevf over efter dem saa kan i Faa dem for jeg Havde sent dem Hjem men jeg kunde ikke for för viste jeg ikke hvor mange jeg forbrugte af dem og Nud har jeg ingen tid og jeg önske eder alle sammen en glädelig forstaaende Vinder og Besale eder Gud. adje adje Lever Vel alle sammen.

Kiöbenhavn den 5. Octber Anno 1794.

Jörgen Eichelsen.

En gammel Bönskrift til Hertugen.

Durchlaughtigster Herzog, Allergnädigster Fürst und Herr!

So wahr es ist, daß niemand ohne Erkenntniß zur Gottseeligkeit gelangen kan, so wahr ist es auch, daß die Erkenntnis ohne Unterweisung nicht zu erlangen sey; in dem Fall ist es bey der hiesigen kleinen Feldstedt-Holzischen Commune ein beklagenswürdige Zustand bis hiezu gewesen daß man keinen Schulhalter beständig habe halten können, und es hat verursacht, daß die Jugend hieselbst mehrentheils ohne Erkenntniß habe seyn müssen. Ew. Hochfürstlichen Durchl. haben aus Höchstgepriesener Gnade Sich zum öftern bewogen gefunden, auf unsere unterthänige flehentliche Bitte zur Aufhelsing eines Schul-

haltens der hiesigen Commune mit einer milden Unterstützung zu begnädigen; Weil aber die meisten Einwohner hieselbst nur wenig vermögend gewesen, hat man doch die meiste Zeit ohne Schulhalter sein müssen, und mit der Kinder Unterricht bis ins 10te bis 11te Jahrs-Alter warten müssen, da sonst die Kinder so gleich ins 6te Jahrs Alter unterrichtet werden müßte.

Der Herr Pastor hat verschiedentlich Mahlen zu folge der allerhöchsten Königlichen Verordnungen sehr darauf gedrungen, daß die Kinder von sechs Jahr alt und darüber bis sie zu anderer Arbeit fähig wären, die Schule den Winter und Sommer beständig suchen sollten, wir haben solches in Mangel einer eigenen Schule nicht nachkommen können, in der bequemsten Zeit und in der Kinder ersten Jahren haben wir sie zu den andern so weit entlegenen Schulen, besonders bey Winter-Zeiten hin zu senden nicht wagen dürfen, hennacher wann selbige einen größern Alter erreichen und andere Arbeit thun können, sind die dürftigen Eltern nicht vermögend dieselben von ihrer Arbeit zu entbehren.

Wie hoch beglückt wäre diesen kleine Commune, wann Ew. Hochfürstl. Durchl. zur Aufhelfung eines solchen göttlichen Wercks uns dürftigen Unterthanen jedes halbe Jahr 5 Reichsthaler wolten zufließen lassen; uns wiederfuhr eine unverdiente Gnade, eine Gnade, die zu ewigen Zeiten von Kind und Kindes Kindern nicht genugsam gepriesen noch in Erkenntlichkeit gezogen werden könnte.

Ew. Hochfürstl. Durchl. wollen wir unterthan und demüthigst bitten, dieselben solche hierauf gethane Vorstellung nicht in Ungnaden aufnehmen wollten sondern in gnädigste Erwegung zu ziehen. Wir getrösten uns einen gnädigsten Erhörung und beharren in tieffschuldigster und unterthänigster Devotion.

Ew. Hochfürstl. Durchl.

ganz unterthänigst treuehorsaamste Knechte und Unterthanen samtl. Feldstedtholz Rätner des Naruper Lehns.

Feldstedtholz, d. 9te May 1774.

(Hertugens Svar Iyder paa, at Bonnen opfyldes med den Betingelse, at de Kaadnere, som hore ind under hans Gods, skal være fri for alle andre Udgifter til Stolen.)

Hertugens Urvefæstebrev.

Von Gottes Gnaden Wir Friedrich Christian, Erbe zu Norwegen, Herzog zu Schleswig, Holstein, Stormarn und der Dithmarschen wie auch zu Oldenburg, Ritter des Elephanten-Ordens

Thun kund hiemit für Uns und Unsere Fürstl. auch andere Sucorsoren auf unserem Guthe Narup, daß Wir auf desfälliges unterthänigstes Ansuchen Uns gnädigst bewogen gefunden haben, Unserm Untergehörigen und Råthner Hans Eschelsen in Feldstedtholz, die in Besiz habende Kathe, unter Testirung der bisher davon geleisteten Hofdiensten gegen ein jährliches Freigeld, für sich und seine Erben folgendermaßen in Erbsefte einzuthun.

§ 1. Wir übertragen nämlich dem benannten Hans Eschelsen und seinen Nachkommen die erwähnte Kathe nämlich die Gebäude und Ländereien nebst sonstigen Pertinentien, Rechten und Gerechtigkeiten, dergestalt nach Inhalt der Königl. Feste-Verordnungen in Erb- und Eigenthum, daß er sich solche bestermaßen soll zu Nuze machen und damit nach eigenem Gefallen schalten und walten, folglich selbige verhäuern, versetzen, verpfänden und an andere wiederum verkaufen können und mögen, jedoch daß Uns und der jederzeitigen Gutsherrschaft das Näherkaufsrecht in alle Wege vorbehalten bleibet.

§ 2. Bei dieser Erbsefte werden Erbseftbesitzer und alle seine Nachkommen der bisher unterzogen gewesenen Leibeigenschaft gänzlich entlassen, und selbige dergestalt für freie Leute erklärt, daß diejenige unter ihnen, die weiblichen Geschlechts sind, sich ohne Erlegung einigen Abzugsgeldes nach Belieben sollen in der Fremde etabliren und niederlassen können, jedoch daß sie mittelst eines Attestes Unsers Gravensteinischen Beamten darzuthun schuldig seyn sollen, daß sie von allen sonstigen bürgerlichen Verbindungen frei sind, diejenigen aber, welche männlichen Geschlechts sind und zwar was den Festebesitzer anlangt, so soll derselbe gehalten seyn, vor seinem Abzuge die Kathe mit einem tüchtigen und annehmlichen Besitzer wieder zu versehen, die übrigen aber bei Strafe der heimlich Entlaufenen nicht befugt seyn, vom Guthe

wegzuziehn und sich anderswo hinzubegeben, bis sie die ihnen, in Hinsicht der Landesvertheidigung und sonstigen etwaigen bürgerlichen Verbindungen, obliegende Pflichten aufs genaueste werden erfüllt haben. Und wenn nun solches wird geschehen seyn, sollen sie mit den Personen weiblichen Geschlechts gleiche Freiheit haben und können ohne Abzugsgeld sich gegen Vorzeigung eines Attestes Unsers obbesagten Beamten, ihrem Gefallen nach etabliren wo sie wollen. Dagegen nun lieget

§ 3 demselben und den künftigen Besitzern der Rathe ob, nicht allein alle Rathengebäude, welche in so ferne solches nicht bereits geschehen unverzüglich in einer öffentlichen Brandkasse zu versichern sind, auf eigene Kosten und ohne einiges Zuthun der Höchsten Herrschaft, zu unterhalten, sondern auch die bishero von der Rathe abgehaltene Contribution und Herrengelder mit den gewöhnlichen Schreibgebühren, so wie solche nach Unserm hiesigen Erdbuche bis dahin entrichtet worden, auf jedesmaliges Anfordern zur rechten Zeit bei Unserer hiesigen Casse bei Vermeidung der promptesten Zwangsmittel zu bezalen, als in welcher Hinsicht sowol als in Absicht des weiter unten für die Hofdienstfreiheit bestimmten Freigeldes Wir für Uns und den künftigen Besitzern des besagten Guths das Dominium und den Vorzug vor allen sonstigen Privat-schulden in alle Wege ausdrücklich vorbehalten haben wollen.

§ 4. Alle gegenwärtig ausgeschriebene Ober-Landes-Herrschaftl. Onera und Abgaben sie mögen personel oder reel seyn, und zwar letztere nach seiner in Besitz habende Pfluggahl nebst den ritterschaftlichen Anlagen abhalten, wie nicht weniger die etwa pro futuro zu Kriegs- und Friedenszeiten ausgeschrieben werden mögten, nach diesem Maasstabe unweigerlich abtragen und berichtigen; imgleichen bei entstehenden Criminalfälle eben darnach seinen desfälligen Beitrag leisten.

§ 5. Was die bis igt von der Rathe geleistete drei Tages wöchentl. Hofdiensten anlangen, so hat Erbsestbesitzer selbige bis Maitag alten Stiils 1798 gewöhnlichermaassen bei dem Guthe Narup unweigerlich zu verrichten, da dann nach Ablauf dieser Zeit statt der Diensten jährlich an Freigeld für jeden Hofdiensttag 4 Rthl. mithin

in allen Zwölf Reichsthaler, jedoch mit Ausnahme des 1798ten Jahres als für welches, da er nur $\frac{2}{3}$ Theile desselben hofdienstfrei ist, nur 8 Rthl. cour. in Schleswig-Hollsteinischer Species-Münze gegeben werden, zu Martine bei Unserer Gravensteinischen Cassa prompte zu entrichten, und überdem beim Guthe in der Kornerndte 6 Tages Mannsarbeit auf den bisherigen Fuß von Morgens 8 bis Abends 6 Uhr, mit einer Stunde Freiheit zur Mittagszeit um in derselben die Mahlzeit zu machen, zu leisten und dabei des Pächters Leuten zu folgen und die Arbeit treu und gut zu verrichten, und wenn bei eintretendem schlechtem Wetter die Arbeit aufhören müste, so muß die fehlende Zeit nachgeholt werden; damit aber auch Rathenbesitzer seine eigene Erndte bestreiten könne, so darf Pächter von den obigen sechs Tagen in einer Woche nicht mehr als drei verlangen, übrigens muß Erbfestemann und seine Nachkommen auf erstere Anzeige zur Hofe kommen, und dürffen keinen Tag überschießen lassen.

§ 6. Sollte der unglückliche Fall eintreten, daß entweder die Gravensteinischen Schloß- oder Narupper Gutshäusern durch Feuersbrunst eingeäschert oder ruiniert werden sollten, so ist Rathenbesitzer schuldig und verbunden, gleich den übrigen Råthnern bei neuer Aufführung solcher Gebäuden Theil an den Handdiensten zu nehmen, doch soll er damit nicht zur Ungebühr belästigt werden.

§ 7. Es bleibt der Erbebesitzer und seine Nachkommen nach wie vor Unserer Gravensteinischen Jurisdiction unterworfen und sie dürffen sich nicht weiter mit der Jagd befassen, als mit einem Manne jedesmal in dem Narupper District die Klopffjagden mitmachen, wozu sie verpflichtet sind, sonst sollen sie der Kirche, Schule nebst deren Bedienten wie auch der Filsbeckermühle und sonst jedermänniglich gerecht werden.

§ 8. So lange die Hofdiensten auf dem bisherigen Fuß fort dauern, erhält der Erbfestebesitzer die bisher gewöhnliche Ausweisung; nach Verwandlung der Hofdiensten in Freigelder aber nämlich vom Maitag 1798 an, hören alle Ausweisungen gänzlich auf und derselbe hat keinen desfälligen Genuß mehr zu gewärtigen.

§ 9. Wird es dem Erbfestebesitzer bei Verlust der Feste ernstlich verboten, von den zur Rathe gehörigen Ländereien, Pertinentien und Stücken, ohne Unsere Einwilligung zu verkaufen oder Wohnungen darauf zu bauen und fremde Leute ohne Erlaubnis Unsers hiesigen Beamten einzunehmen und zu beherbergen. In letzterer Hinsicht wird ausdrücklich festgesetzt, daß der Erbfestebesitzer, er mag mit oder ohne Genehmigung Unsers gedachten Beamten in seiner Wohnung Leute einnehmen, auf alle Fälle schuldig bleiben solle, dafür einzustehn, daß sie ihre Gejälle zur rechten Zeit entrichten, und weder der Gemeine noch Unserer Gravensteinischen Armencasse zur Last fallen; maaßen er selbige, wenn sie verarmen sollten, und Unterstützung bedürffen versorgen und ernähren muß.

§ 10. Zahlet Erbfestebesitzer für die gegenwärtige Uebertragung der Rathe in Erbfeste bei Auslieferung dieses Erbfestebriefes die Summe von drei Reichsthaler courant in Schleswig, Hollsteinischer Species Münze, und es muß künftighin bei jedesmaliger Veränderung der Gutherrschaft und des Rathenbesizers in gleicher Münze eine gleiche Summe entrichtet werden. Und gleichwie derselbe sich bei säumiger Leistung aller hierin beschriebenen Puncten eo ipso den Verlust der Feste, ohne prozessualische Weitläufigkeiten zuzieheth, als wollen Wir ihn bei Erfüllung derselben bei allen ihm stipulirten Freiheiten kräftigst schützen und handhaben.

Urkundlich unter Unserm fürstlichen Handzeichen und beigedruckten Insiegel.

Gegeben Gravenstein den 8ten Octobr. 1794

L. S.

Friedrich Christian.

Vorstehender Erbfestebrief wird kraft dieses wörtlichen Inhalts noch von Uns fernerweitig gnädigst bestätigt; gestalt die desfälligen Gebühren mit drey Rth. Schlesw. Holst. Cour. Species Münze an Unsere Gravensteinische Casse entrichtet werden.

Gegeben auf Unserem Schloß Augustenburg,
den 17. April 1807.

C. A. H. S. S. Augustenburg

(Christian August, Herzog zu Schl. Holst. Sonderb. Aug.)

In Anledning des Uns producirten Ueberlasungs-
Contracts vom 27. Octbr. 1821 wird vorstehender Erb-
festebrief auf dem igtigen Besitzer der Kathe Peter Escheldsen
und seine Erben hiermit bestätigt, gestallt derselbe die des-
fälligen Gebüre mit 3 Reichsthaler Cour. oder 4 Rbthlr.
4 gr. 13 sch. S.M. an Unsere Gravensteinische Kasse ent-
richtet hat.

Gegeben auf Unserm Hause Gravenstein,
den 13ten August 1822.

C. A. H. S. S. Augustenburg.

In Anledning der Uns producirten Theilungsacte
vom 11./21. November 1845 wird vorstehender Erbfeste-
brief auf den jezigen Besitzer der Kathe Hans Peter
Eschildsen und dessen Erben hiemit gnädigst bestätigt wo-
für derselbe die desfälligen Gebühren mit 3 Reichsthlr.
S. H. Court. an Unsere Grafensteinische Casse zu ent-
richten hat.

Gegeben auf Unserm Hause Augustenburg,
den 28ten Februar 1847.

C. A. H. S. S. Holstein.

At den i dette Fæstebrev § 5 anmeldte Forpligtelse
til at præstere 6 Hoveridage aarlig til Narup Hovedgaard
nu er afløst fra 1. Mai d. A. af at regne med en Godt-
gjørelse engang for alle af 93 Mk. 12 sch. Cr. eller 50 Rigs-
bankdaler, det attesteres herved med tilføiende, at bemeldte
Godtgjørelse idag er bleven betalt, hvorfor herved meddeles
Qvittering.

Rongelig Amtstue i Apenrade, d. 7de Mai 1853.

Worsaae.

Jeg Eugenius Sophus Ernst Helken, Hans Rongelig
Majestæts til Danmark Kammerherre, Amtmand over
Apenrade med flere Amter, Ridder af Dannebrog og
Dannebrogsmand, Gjør vitterligt: at jeg, i Anledning af
de forhenværende Gravensteenske Godsers Dvergang til
Kronen, har, efter dertil af det Rongelige Ministerium for
Hertugdømmet Slesvig meddeelt Bemyndigelse, stadfæstet
ligesom jeg herved stadfæster det vedhæftede under 8de October

1794 udstedte senest for Hans Peter Eschelsen confirmerede Urvefæstebrev paa et Raadsted i Fjeldstedskov.

Apenrade, den 29. November 1856.

L. S.

pro confirmatione 4 Rdl. 77 St.
pro exdeditioe 2 Rdl. — St.

Selgen.

Betalt.

„

Conditiones

wornach die Stelle des Herrn Nissen in Fjeldstedt, welche nach $\frac{3}{8}$ Pflug contribuiret, alternative in Parcelen und im Ganzen, öffentlich verkauft werden soll.

1. Gedachte Stelle an Gebäuden und Ländereien wird dergestalt zum Aufbott gebracht, daß Plusticitans das Erstandene, sogleich nach erfolgter Approbation, soll antreten und damit nach Eigenthumsrechten, frei und ungehindert, schalten und walten können und mögen, doch daß im Zerstückelungs-falle die Feldfrüchte ausgenommen und besonders verkauft werden, da denn die Käufer dieser Früchte die Freiheit haben, sie nach ihrer Bequemlichkeit zu bergen. — Würde die Stelle im Ganzen verkauft werden, folgten mit derselben die Feldfrüchte und der vorrätthige Dünger.

2. Die Käufer der Parcelen sollen schuldig und verbunden seyn, die Abgaben und Lasten des Erstandenen von Neujahr 1818 an nach dem Landbesitze pro rata parte zu bezahlen und abzuhalten, auch zu der Abnahme-Last nach Maasgabe der Beschreibung der Parcelen zu concurriren; überhaupt sollen sie von der Zeit an, pro rata parte praestanda praestiren. — Dasselbe soll auch der Käufer des Ganzen, vom Ganzen pro hoc anno et pro futuro thun und die ganze Abnahme den Abnahmsleuten reichen.

3. Der Kauffschilling soll ins Langaarder Justitiariat in Reichsbantgeld Silbermünze in folgenden Terminen bezahlt werden, als

1. Ein Drittel zu Ostern 1818,
2. Ein Drittel zu Michaelis desselben Jahres und
3. Ein Drittel zu Ostern 1819

mit Zinsen nach 4 Prct. von jedem Termin à dato des Antritts. In dieser Hinsicht und wegen Erfüllung der Be-

dingungen überhaupt, verpfändet Plusticitans nicht nur seine sämmtlichen Haabe und Güter, sondern stellet auch verlangenden Falls annehmlüche dieser Jurisdiction sortirende Bürgschaft.

4. Wegen Schulden und Ansprachen wird dem oder den Käufern eine landesübliche Gewehr versprochen, zugleich aber auch Dominium in abaque periculo reserviret und die Protocollation des Contracts in der Hinsicht.

5. Für den Kaufpreis zahlet Käufer 1 Proct. vom Rauffschilling, und sollte derselbe in Hinsicht des gestempelten Papiers nicht privilegiret seyn, hatte er das Papier nach der Hälfte der Summen-Größe zu bezahlen. — Derselbe hält auch das halbe Proct. an die Königliche Cassa ab, und übernimmt im Ganzen oder pro rata parte die Schuld an die Reichsbank oder verzinst dieselbe.

6. Zur Ap- oder Disapprobation wird eine Stägige Frist vorbehalten. Käufer ist aber an seinen Vott gebunden. Und sollte der Höchstbietende in termino keine Bürgschaft leisten können, haftete der Nächstvorhergehende u. s. f. für die von ihm gebotene Summa.

Nachvott wird nicht angenommen.

Publikatum Feldstedt, den 4. August 1817.

Thomsen.

Jes Peter Johannsen.

J. Johannsen.

Pro vera copia.

Thomsen.

Bedføjet er udførlig Bestemmelser om de enkelte Parceller. Om Aftemajparcellen skrives:

Parcelle 9.

Eine Wiesenparcelle, worin jährlich ca. 2 Fuder Heu geborgen werden können, und worin sich etwas Busch befindet. Die Größe derselben kann nicht angegeben werden, da selbige in Verbindung mit Rasmus Jessens und Rasmus Jörgensens oder Nicolansens Antheil liegt. Selbige zahlet jährlich wegen der Abnahme 1 r. und an Beytrag zu der Stammparcele 24 sch. — — — — —

Berlesen in termino den 4. Aug. 1817.

Rjøbefontraften af 1822.

Wann Hans Eschelsen in Feldstedt auf der unterm 4ten August 1817 gehaltenen öffentlichen Auction über meine gewesene Stelle in Feldstedt in Hinsicht der 9ten Parcele um und für die Summe von 160 Rbthl. schreibe Ein Hundert und Sechzig Reichsbankthaler Silbermünze Höchstbietender geworden und den Zuschlag erhalten; so wird, in Anleitung dessen, die gedachte Parcele 9 mit allen derselben anklebenden Rechten und Gerechtigkeiten dem Hans Eschelsen in Feldstedtholz und dessen Erben hiemit dergestalt übertragen, daß er sie, sowie er sie bereits angetreten, soll besitzen und damit nach Maaßgabe der hiebei angehefteten Verkaufsbedingungen schalten und walten können und mögen; daß er jährlich von Neujahr 1818 angerechnet an den Besizer der Stammparcele eine Abgabe von 24 sch. cour., als Beytrag zu den pflugzähligen Lasten berichtet; daß er jährlich als Beitrag zur Abnahme 1 Th. cour. zahlet, dieses doch nur bis die Abnahmeleute, Hans Lausen und dessen Frau, beide gestorben seyn werden; daß er die Befriedigungs-Antheile gegen den Stamm- und die andern Parcelisten nach dem Anschuß zur Hälfte übernehmen, die alten Befriedigungen der Parcele gegen Fremde aber behalten; daß er gehörige Wasserlösung beschaffen, die Wege und Stege jedem Berechtigten lassen und pro rata parte die Schuld an die Nationalbank übernehmen soll, doch daß der Stammparcelist wegen des Uebermaßes der Steuer haftet und daß er sonst den Bedingungen und der Beschreibung der Verkaufsgegenstände geloben soll.

Und da der Käufer den Kaufschilling berichtet hat, so wird er deshalb quitiret. In Hinsicht der Gewährleistung ist Proclama ergangen und es sind die Gläubiger zum Theil befriediget worden, und haben zum Theil auf die Hypothec renunciiret.

Urkundlich habe ich, für mich und meine Erben, diesen Kaufbrief sub hypotheca bonorum unterschrieben.

So geschehen Gravenstein, den 11ten April 1822. S. Miffen.

Ich Endesunterschriebener verspreche sub hypotheca bonorum die Gelebung des Kaufbriefes von meiner Seite.

Grav., den 1. May 1822.

Peder Eschelsen für sich u. die übrig. Erben des Hans Eschelsen.

Uftægtskontrakten af 1821.

Kund und zu wissen sei hiemit männiglichem, besonders aber denen, welchen daran gelegen, daß zwischen der Wittwe des weiland Rättners Hans Eschelsen in Feldstedtholz, Anna Eschelsen c. b. und deren Tochter Maren, verheirathete Boyfen in Söterup c. b. Marito, Ueberlasserrinnen von der einen und ihrem resp. Sohne und Bruder Peter Eschelsen daselbst, Annehmern von der andern Seite, nachstehender Ueberlassungs- und Abnahme-Contract mit gutem Vorbedacht verabredet, geschlossen und heute obrigkeitlich ausgefertigt worden.

1. Es überlassen die Wittwe Anna Eschelsen c. b. und Maren Boyfen c. b. für sich und ihre Erben, die ihnen nach ihrem Erblasser, Hans Eschelsen zugefallene Erbsestetathe, an Gebäuden mit allem, was darin erd- niet- wand- und nagelfest ist und an Ländereien mit allen denselben anflebenden Rechten und Gerechtigkeiten, ferner mit den eingeerndeten Feldfrüchten und der gelegten Wintersaat, item mit dem Beschlage an Vieh, Feld- Haus- und Küchen-Geräth, Wollen und Leinen, nichts ausbeshieden, ihrem resp. Sohne und Bruder Peter Eschelsen und dessen Erben, dergestalt, daß er solches Alles sogleich soll in Besitz nehmen und damit nach Maaßgabe des höchsten Erbsestebriefes vom 8ten October 1794, dessen Bestätigung auf sich er zu impatiren hat, frei und ungehindert schalten und walten können und mögen.

2. Dagegen ist Annehmer schuldig und verbunden, nicht nur die Abgaben und Lasten der Kathe pro hoc anno et pro futuro zu bezahlen und abzuhalten, überhaupt davon Praestanda zu praestiren, mithin der Kirche, Schule und deren Bedienten, der Mühle und sonst männiglichem gerecht zu werden, sondern auch

3. anstatt des Kauffschillings an seine Mutter Anna Eschelsen, die Summe von 160 rbth. S. M. schreibe Ein Hundert und Sechzig Reichsbankthaler Silbermünze zu bezahlen, welche Summe einstweilen gegen 4 Procent pro anno Zinsen und unter halbjähriger Vooskündigung in der Stelle stehen bleibt.

4. Weiter soll Annehmer seine Mutter folgende lebenswierige Abgaben reichen:

- a) räumt er ihr eine Abnahmestube mit einem eisernen Ofen versehen und eine Küche ein,
- b) Ein Schaaf mit ihren Lämmern frei aufs Futter und Gras,
- c) jährlich an Korn Zehn Schipp guten reinen Roggen, sechs Schipp Buchweizengröße, drei Schipp Gerste, und Vier Schipp Malz,
- d) jährlich zwei Liespfund geräucherten Speckes, zwei Liespfund Fleisches, Ein Schipp Salz, Ein Pfund Hopfen, und Ein Liespfund Flachses,
- e) täglich Eine Kanne neugemolkene und Eine Kanne saure Milch,
- f) wöchentlich Ein Pfund Butter,
- g) freie Feuerung aus der Scheune des Annehmers, freien Zugang zu dem Kohlgarten, freies Mahlen und Backen, freies Opfer zum Prediger und Küster, freie Kopfsteuer und einen freien bespannten Wagen zur Kirche und zum Besuche der Ihrigen, doch Pflug- und Erndtezeit ausgenommen,
- h) jährlich zu einem Handschilling drei Reichsbankthaler Ein Mark $3\frac{1}{5}$ sch. S. M.

Wann die Mutter die Abnahme beziehet, nimmt sie mit sich zum lebenslänglichen Gebrauche an Mobilien, Haus- und Küchengeräth, was sie bedarf.

Wann die Mutter alt und schwach wird, darf der Sohn und Annehmer es an guter Pflege und Aufwartung nicht ermangeln lassen.

Nach dem dereinstigen tödtlichen Hintritt der Abnahmefrau, soll Annehmer sie christlich und anständig nach Kirchspielsgebrauch beerdigen lassen, wogegen ihr ganzer Nachlaß ihm als Ersatz der Begräbniskosten wieder zufällt, bis auf die Kleider der Mutter und eine Lade, welche letztere der resp. Tochter und Schwester Maren, anheimfallen, womit diese gänzlich abgefunden sein soll.

5. So wie nun die Ueberlasser den Annehmer in den geruhigen Besitz der Stelle rel quasi setzen, also gelobet er auch den Contract von seiner Seite in allen Stücken zu erfüllen und ihn in Hinsicht der Abnahme protocolliren zu lassen.

Des Allen zur Urkund Contrahentes für sich und ihre Erben, bei Verpfändung ihrer gesammten Haabe und Güter und unter Begebung aller Ausflüchte und Rechtsbehelfe, auch der Rechtsregel, daß ein allgemeiner Verzicht nicht gelte, es sei denn ein besonderer vorhergegangen, diesen Contract wohlwissentlich und wohlbedächtlich resp. c. h. unterschrieben haben.

So geschehen im Hochfürstlichen Justitiariate zu Gra-
venstein, den 27ten Octobr. 1821.

in fidem subskribtiom: Thomsen.

Anna Eschelsen mit beigefasster Feder.
Erich Boysen uxorio noie
Peder Esfelsen.

Dem Schuld- und Pfand-Protocoll der Hochfürstlich
Gravensteinischen Güter in Hinsicht der Abnahme der Mutter
Anna inseriret. — vid. Hauptbuch Fol. 650 und Neben-
buch prag. 4070 segg.

Gravenstein, den 27. Octobr. 1821.

Gebür 4 Rbth. 12 Sch.

Thomsen.

En gammel Vaccinations-Attest.

Peter Esfelsen in Fjeldstedt-Holst gebürtig aus Fjeld-
stedt-Holst wohnhaft daselbst jetzt 15 Jahr alt, ist von mir
Unterzeichneten im Jahre 1806 in Sept. mit Kuhblattern
eingepfist worden. Bei genauer Untersuchung habe ich
zwischen dem 7ten und 9ten Tage nach der Einimpfung
die Kennzeichen der ächten Kuhblattern vorgefunden; diese
waren nemlich ganz und unbeschädigt, angefüllt mit einer
klaren Feuchtigkeit, niedergedrückt in der Mitte, und um-
geben mit einem rothen Kreise. Peter Esfelsen hat daher
die Kuhblattern, welche ihn in Zukunft gegen die Kinder-
blattern schützen, ordentlich gehabt.

Vorstehendes bezeugt hiemittelt auf Ehre und Gewissen.
Lombüll, den 1sten Octobr. 1812.

Hans Petersen, Vaccinateur.

Brud. Fjeldstedt, d. 5. April 1814. N. Meyland.
producirt vor der Copulation

Fjeldstedt, d. 9. Nov. 1829.

D. Jessen.

Ubermals d. 11. Octbr. 1832.

D. Jessen.

Købekontrakten af 1838.

Da Jeg Peter Hansen Estelsen i Fjeldstedt-Stov haver kjøbt af Jes Jesen i Fjeldstedt Steensvang en halv Tønde Land begroet med Skov og ligger i to Skovholde i mit saakalde Skovknæk, og haver solgt mig dette med disse Frieheder at jeg kan gjøre af samme som jeg vil og er min Eiendom og jeg haver derfor betalt en Sum af 250 Mk. Skriev to hundrede og synstlig Mark Sleswieg-Holsteens Corant. Og forpligter mig til ogsaa at betaler af samme 8te Skilling aarligen.

Fjeldstedt Stov d. 22. April anno 1838.

Peter Hansen Estelsen.

Da jeg nu Jes Hansen Jesen i Fjeldstedt Steensvang haver rigtig modtaget den Sum to hundrede og halvtredisintyne Mark Slesvig Holsteens Corant af Peter Hansen Estelsen i Fjeldstedstov saa overlevere jeg ham efter denne Dag dette omtalte Skov nemlig en halv Tønde Land som sin Eiendom naar han Aarligen deraf betaler mig Otte Skilling.

Dett Qvitere Jeg med min Egen Hand.

Fjeldstedt den 22. Apr. 1838. Jes H. Jesen.

Oprettet Forbrødring angaaende en aftalt Brand- Skadeløsholdelse, bestaaende af 103 hele Portioner.

I Guds Navn være hermed vitterlig — — —

§ 3.

For enhver heel Portion betales, efter entstaaet Brandskade, til den afbrændtes Skadeløsholdelse 10 Mk. S. H. R. følgelig for en halv 5 Mk. og for en fierding 2¹/₂ Mk. — — —

§ 7.

Da den Fald kunne indtræde, at ved entstaaende Brand en Interessent fik nogle, eller vel endog den største Deel af sine Mobilier reddede, saa vorder hermed udtrykkelig fastsat, at ham endog den fulde Sum af den afforderte Bidrag skal udbetales, uden Hensyn, om han har faaet saa eller mange af sine Mobilier reddede. — —

§ 8.

Enhver som ønsker at optages i denne Forbrodring
 bør møde paa Sct. Hansdag, Eftermiddagen Kl. 2, hos
 Johan Johannsen, Smed i Fjeldsted. — — — — —

Saaledes stedte Fjeldstedt, den 24de Juni 1806.

I Træk fra Aaret 1833 nævnes under Fjeldstedt bl. a.
 Peder Eskildsen, under Fjeldstedtskov:

J. B. Sønnichsen, Kruusmølle ($\frac{1}{4}$ Portion), Lorenz
 Lorenzen ($\frac{1}{2}$ Port.), Jakob Lund ($\frac{1}{4}$ P.), Johann Peder
 Jauer ($\frac{1}{2}$ P.), Peder Jørgen Kock ($\frac{1}{4}$ P.), Jakob Sol-
 mer ($\frac{1}{2}$ P.), Peder Hansen Eskildsen ($\frac{1}{2}$ P.), Hans
 Clausen ($\frac{1}{4}$ P.), Christian Pedersen ($\frac{1}{4}$ P.), Hans
 Jørgen Johannsen ($\frac{1}{4}$ P.), Jørgen Johannsen ($\frac{1}{2}$ P.),
 Hans Bendix Madsens Enke ($\frac{1}{2}$ P.).

Actum Fjeldstedtholz den 11. Nov. 1845.

Sandmänner find:

der Lehnsvogt Jürgen Claussen aus Cravenstein und
 der Lehnsvogt Peter Sønnichsen aus Enstedt.

Wann der Rätthner Peter Eskildsen in Fjeldstedtholz
 vor etwa 2 $\frac{1}{2}$ Jahren mit Hinterlassung einer Wittwe
 und zweien unmündigen Kindern mit Tode abgegangen,
 die Wittwe bisher mit ihren Kindern in ungetheilten
 Gütern sitzen geblieben ist, jetzt aber gesonnen ist, zur
 anderweitigen Ehe zu schreiten; so ist Behuf der Theilung
 des Nachlasses des verstorbenen Peter Eskildsen zur In-
 venturirung desselben der heutige Tag anberaumt und Ladung
 an die Beikommenden erlassen worden.

Nachdem die Gerichtspersonen sich hierselbst eingefunden
 hatten, ist in Gegenwart der Wittwe Merret Eskildsen
 ec. c. Peter Petersen aus Tombüll und des Hufners
 Christen Christensen aus Tombüll, als Vormund der
 Tochter Trinnite Hansen Eschelsen 8 Jahr alt, sowie des
 Insten Peter Eschelsen in Fjeldstedt, als Vormund des
 Sohnes Hans Peter Eschelsen, 6 Jahr alt, folgendes In-
 ventarium errichtet worden.

13 Fach Wohnhaus, Hautkammer und Badhaus, davon 3 Fach à 33 th 16 sch 100 th,*) 3 Fach à 15 th 45 th, 3 Fach Besel à 10 th 30 th, 1 Fach Hautkammer 10 th, 3 Fach Badhaus à 8 th 24 th, 10 Fach Tenne und Stall à 5 th 50 th, 9 Fach Scheune, davon 1 Fach Wagenscheuer 4 th, 3 Fach Stall à 20 th = 60 th, 5 Fach Stall à 15 th 75 th, 12 Tonnen Land à 30 th 360 th, 1 braune Stute 3 Jahr alt 30 th, 1 braune Stute mit Bleß 10 Jahr alt 40 th, 1 rothe Kuh, die 4 Mal gefalbt 12 th, 1 rothe Kuh, die 6 Mal gefalbt 10 th, 1 rothe Kuh, die 2 Mal gefalbt 12 th, 1 rothe Kuh, die 6 Mal gefalbt 14 th, 1 rothe Kuh 10 th, 1 rothe Kuh 12 th, 3 Kälber 8 th, 5 Schafe 6 th 32 sch, 1 Schwein 7 th, 3 Bienenstöcke 5 th.

In der Wohnstube: 1 Chatulle mit Schrant 15 th, darin befindlich: 1 weiße Karaffe 5 sch, 5 Weingläser 10 sch, 1 Boutelle 1 Weinglas 6 sch, 15 Stück silberne Eßlöffel 25 th, 1 Rahmlöffel 1 th 16 sch, 2 silberne Zuckerzangen 1 th 32 sch, 1 silbernes Theesieb 30 sch, 17 silberne Theelöffel à 16 sch = 5 th 32 sch, 1 Kaffeetanne 16 sch, 1 Zuckerdose 5 sch, 12 Paar Theetassen à 5 sch 1 th 12 sch, 1 Rahmkumme und 1 Zuckerdose 10 sch, 1 meerschaumne Pfeife mit Silberbeslag 1 th, 1 Gesangbuch mit silbernen Haken 6 sch, 1 rothes seidenes Tuch 24 sch, 1 silberne Nadel 4 sch, baares Geld 26½ sch, 6 Frauen Mützen 1 th, 5 Stück Kopfzeug 25 sch, 3 Pfund gehechelten Flachs 24 sch, 3 leinene Schürzen 15½ sch. — 1 eichene Chatulle 8 th, darin befindlich: eine Verschreibung des Bertel Petersen in Söderup vom 9. Nov. 1842 auf 133 th 16 sch, ein Wechsel des Jes Lorenzen Solmer in Ulderup vom 1. Nov. 1842 auf 50 th, eine Schuld- und Pfandverschreibung des Peter Hansen Koch in Feldstedtholz auf 16 th 32 sch, ein Schuldschein des Hans Claussen in Feldstedtholz auf 33 th 16 sch, Peter Petersen in Tombüll schuldig an die Masse ohne Verschreibung 366 th 32 sch; 4 Schürzen à 10 sch 40 sch, 2 wollene Tücher 40 sch, 1 braunes baumwollenes Tuch 8 sch, 3 kleine Tücher 6 sch, 2 carrirte Kissenbühren 16 sch, 1 Paar

*) th Thaler Courant, sch Schilling Courant.

wollene Handschuhe 5 Sch, 1 Pfund Garn 16 Sch, 1 Mörser 1 th, 2 messingene Leuchter 40 Sch, 2 messingene Lichtscheeren 10 Sch, 1 eiserne Lichtscheere 2 Sch, 2 Theetöpfe 12 Sch, 2 Rahmtöpfe 8 Sch, 1 Kaffeeanne von Kupfer 1 th. — 1 messingene Lichtkerze 10 Sch, 1 Wachstafelkerze 16 Sch, 1 Spiegel 40 Sch, 6 Blumentöpfe 6 Sch, 1 Tabaksfassen 2 Sch, 1 Hausuhr mit Gehäus 5 th, 1 Hagelflinte 16 Sch, 1 Lehnstuhl 32 Sch, 6 andere Stühle à 32 Sch 4 th, 6 andere Stühle à 24 Sch 3 th, 1 eiserner Stubenofen 10 th, 2 Milchbaken und 1 Milchbütte 10 Sch, 1 Spiegel 32 Sch, 1 Tütteisen 8 Sch, 8 alte Bücher 24 Sch, 1 Tisch mit 2 Klappen 3 th, 1 kleiner Tisch 12 Sch, 1 zinnerne Bierkanne 20 Sch, 1 Bett, bestehend aus 1 Oberbett, 1 Unterdecke, 1 Hauptpfuhl, 2 Kissen und 2 Bettlaken 10 th, 1 blecherne Dose 3 Sch.

In der Kammer neben der Wohnstube: 1 eiserner Ofen mit kupferner Röhre 5 th, 1 Wollscheere 24 Sch, 1 Glätteisen 1 th, 1 eichener Tisch 16 Sch, 1 Lehnstuhl 25 Sch, 1 anderer Stuhl 24 Sch, 1 Spiegel 8 Sch, 1 Zuckersange 3 Sch, 1 Bett bestehend aus 1 Oberbett, 1 Unterdecke, 1 Hauptpfuhl, 2 Kissen und 2 Bettlaken 8 th, 1 Paar Kräzen 12 Sch, 7 Bücher 12 Sch, 1 Bett, bestehend aus 1 Oberbett, 1 Unterdecke, 1 Hauptpfuhl, 2 Kissen und 2 Bettlaken 6 th, 1 Kaffeeanne 16 Sch, 12 Paar Theetassen 36 Sch, 3 Teller 6 Sch, 3 steinerne Töpfe 6 Sch, 1 Schale und 1 Milchbatte 4 Sch.

Im Kessel: 1 föhrene Lade 4 th, darin enthalten: 12 Frauenhemden 3 th, 11 Bettlaken à 40 Sch 9 th 8 Sch, 2 Tischtücher à 30 Sch 1 th 12 Sch, 2 do. 10 Sch. — 1 Commode 4 th, darin enthalten: 1 baumwollene Schürze 8 Sch, 1 Pfund Flächsgarn 12 Sch, $\frac{1}{2}$ ll. Heedengarn 6 Sch, 1 ll. Wollengarn 20 Sch, 6 Ellen grobes Leinen 18 Sch, 4 Liespfund Flachs 6 th 32 Sch, 8 ll. grobes Garn 32 Sch, 4 ll. Wolle 1 th, 4 ll. Wolle 1 th. — 1 Kiste darin befindlich: 22 Mannshemder 11 th, 4 Bettlaken 2 th, 8 Kissenbühren 2 th 32 Sch, 6 Kissenbühren 1 th 12 Sch, 10 Bettlaken 8 th 16 Sch, 2 Tücher 8 Sch, 3 Ellen Drell 36 Sch, 1 Mantelschlag, 2 silberne Haken 1 th, 1 schwarzer Mannsrock 1 th, 1 blauer Mannsrock 40 Sch, 1 blauer Mannsrock 25 Sch, 1 blauer Mannsrock 1 th 16 Sch,

1 grauer Mannsrock 25 Sch, 1 schwarze Hose 16 Sch, 1 blaue Hose 24 Sch, 1 blaue Hose 16 Sch, 1 blaue Hose 8 Sch, 1 Mantelschlag 24 Sch, 1 Nachtjacke 10 Sch, 1 Nachtjacke 16 Sch, 1 Jacke 10 Sch, 1 schwarze Weste 20 Sch, 2 schwarze Westen 32 Sch, 3 Mannshüte 16 Sch. — 1 Tisch, 32 Sch, 1 Schlagtisch 1 th 32 Sch. — 1 Kiste 6 th, darin befindlich: 1 Oberdecke, 1 Unterdecke, 1 Hauptpfuhl, 4 Kissen 15 th. — 1 Kiste 4 th, darin befindlich: 1 Oberbett, 1 Unterdecke, 1 Hauptpfuhl, 4 Kissen 8 th. — 1 Kiste 4 th, darin befindlich: 1 Oberdecke, 1 Unterbett, 1 Hauptpfuhl, 4 Kissen 9 th, 1 rothes Frauenkleid 16 Sch, 1 blaues Frauenkleid 1 th 12 Sch, 1 blaues Futterhemd 16 Sch, 1 blaues Futterhemd 4 Sch. — 1 Kiste 4 th, darin befindlich: 1 Wagenmantel 20 Sch, 3 Wagenkissen 15 Sch, 3 do. 24 Sch, 1 Flachshechel 10 Sch. — 1 Spiegel 6 Sch, 2 Körbe 8 Sch.

In der Küche: 1 Tisch 1 th 16 Sch, 4 Schaaalen 4 Sch, 2 steinerne Töpfe 2 Sch, 5 weiße Teller 3 Sch, 4 Messer 8 Sch, 1 blecherne Dose 2 Sch, 1 Kaffeemühle 8 Sch, 1 Bank 8 Sch, 1 Feuerbekken 4 Sch, 1 Durchschlag 2 Sch, 29 Teller 32 Sch, 4 Schüssel 16 Sch, 7 Paar Theetassen 7 Sch, 1 Spühlkumme 2 Sch, 1 Theekessel 16 Sch, 1 Theekessel 12 Sch, 2 Krukken 8 Sch, 1 Theekessel 25 Sch, 2 Leuchter 4 Sch, 1 kupferner Topf 8 Sch, 1 Feuerzange und Schaufel 8 Sch, 2 Dreifüße 10 Sch, 1 kupferner Kessel 3 th 16 Sch, 2 Kesselhaken 10 Sch, 1 Feuerfaß 2 Sch.

In der Waschkammer: 1 Waschballje 2 Sch, 2 Wassereimer 12 Sch, 1 eiserner Grapen 8 Sch, 1 messingner Kessel 2 th, 1 eiserner Grapen 8 Sch, 2 eiserne Grapen 12 Sch, 1 Tisch 5 Sch, 1 Tisch 2 Sch, 1 Hängeschrank 16 Sch, 1 eiserne Pfanne 8 Sch, 1 Aepfelfuchenspfanne 12 Sch, 4 Teller, 2 Schüssel 6 Sch, 1 blecherner Trichter 2 Sch, 1 hölzerner Trichter 3 Sch, 1 Topf 2 Sch.

In der Speisekammer: 5 Milchbaffen 10 Sch, 1 Rahmbütte 8 Sch, 1 Tisch 4 Sch, 1 Butterfaß mit Zubehör 40 Sch, 1 Ballje 10 Sch, 25 Milchbüthen 2 th 4 Sch, 2 Milcheimer 16 Sch, 1 Kohlstoßer 1 Sch.

Im Badhause: 1 Badtrog 32 Sch, 1 Schragen 2 Sch, 1 Schragen 10 Sch, 1 Korb und 1 Schaufel 2 Sch, 1 großes Rügen 2 th, 1 do. 1 th, 1 messingner Kessel 40 Sch, 1 Webestuhl mit Zubehör 5 th, 1 Halbtonne 8 Sch,

1 eichener Bieg 32 sch, 1 Spinnrad 16 sch, 3 alte
Sensen 3 sch.

In der Haukammer: 1 Hammer und 1 Kneißzange
10 sch, 1 Handbeil 10 sch, 1 kleines Beil 10 sch, 1 großes
Beil 24 sch, 1 Schnitzbank 5 sch, 1 Wollstuhl 5 sch,
2 Molden 16 sch, 1 Forke und 1 Harke, 2 Pflögel 8 sch.

Im Stall: 1 Tranktonne 10 sch, 1 Eimer und 1 Soch
8 sch, 1 Schaufel 8 sch, 1 Mistgabel 5 sch, 1 Mistgabel
und 1 Häufel 4 sch, 1 Querbeil 16 sch.

In der Wagenschauer: 1 Wagen mit Zubehör 15 th,
1 Misthacke 2 sch, 1 Flachsbrecher 8 sch, 1 Pferdegeschirr
1 th 32 sch, 1 Hautstuhl 2 sch, 1 Lade mit altem Eisen-
zeug 5 sch, 3 Sägen 15 sch, 7 Lütter 14 sch, 1 Butter-
ballje 3 sch, 1 Häckerlingkiste mit Messer 20 sch, 1 Hammer
6 sch, 1 Schaufel, 1 Heugabel 5 sch, 1 kleines Beil 1 sch.

Im Pferdestall: 1 Pferdegeschirr mit Zubehör 5 th,
1 do. 1 th 32 sch, 1 Schiebkarre 12 sch, 1 Mistgabel,
1 Schaufel 4 sch, 1 Blockschlitten 32 sch, 1 Blockschlitten
mit Kasten 32 sch, 1 Tranktonne 10 sch, 1 Mistgabel 5 sch,
1 Ballje 2 sch, 1 Krippe 30 sch, 1 Pflug 1 th, 32 sch,
1 Egge 1 th, 1 Wagen mit Zubehör 6 th, 1 Schiebkarre
12 sch, 1 Rührwagen 12 th, 1 Schleifstein 16 sch, 1 Leiter
5 sch, 1 Hausleiter 10 sch, 1 Paar Dachstühle 12 sch,
1 Walze 16 sch, 3 Hungerharten 8 sch.

Auf dem Boden: 26 Stk. Säcke 4 th 16 sch, 2 Haspel-
hölzer 8 sch, 3 Fausttagen 36 sch, 1 Lade 8 sch, 1 Waage
mit Schaalen 32 sch, 2 alte Bettbühren, 1 Hauptstuhl
32 sch, 2 Kornhacken 5 sch, 1 Sattel mit Zügel 1 th.

Eingeerntetes Heu und Korn: 25 Draß Roggen
11 Tonnen à 3 th 33 th, 26 Draß Gerste 11¹/₂ Tonnen
à 2 th 24 sch 28 th 36 sch, 30 Draß Hafer 15 Tonnen
à 5 sch 25 th, 3 Fuder Buchweizen 4¹/₂ Tonnen à 7 sch
10 th 24 sch, 8 Fuder Heu à 1 th 12 sch 10 th.
Die Wintersaat ist in dem Laygaarder Lande und mit
diesem taxirt. 3 Fuder Dünger à 12 sch 36 sch.
Summa activum 1989 th 38 sch oder 3183 Reichsbank-
thaler 64 Bankschilling.

Passiva: Dienstlohn an Claus Petersen für den
Sommer nach 20 th im Jahre 13 th 16 sch, Dienstlohn
an Anna Hansen für den Sommer nach 10 th im Jahr

6 th 32 Sch, die Abgaben pro 1845 20 th, die Gerichtskosten für die Inventierung: 1. dem Justitiariate für die Bestellung eines Curators und 2 Vormünder à 25 Sch 1 th 27 Sch, pro termino der Inventirung 1 th 2 Sch, Diäten 2 th 24 Sch, Ausfertigung des Inventariums 1 th 12 Sch. 2. dem Actuarate pro termino 15 Sch, Diäten 1 th 2 Sch. 3. den Sandmännern 1 th 16 Sch. 4. dem Gerichtsdienere 25 Sch zus. 9 th 24 Sch. Summa passivum 49 th 24 Sch oder 79 Reichsbankthaler 19¹/₂ Reichsbankschilling.

Ein Weiteres zu inventiren ist nicht vorgefunden worden, die Wittwe hat auch versichert, alles und jedes angegeben zu haben was ad Inventarium gehöret, daher unter Vorbehalt des Inventarieneides die heutige Verhandlung geschlossen und das Protocoll unterschrieben worden.

A. u. s.

von Krogh
S. Claussen
J. Claussen
P. Sönnichsen

Merret Eschilsen
Peter Petersen
Christian Christiansen
Peter Eschelsen.

Extractus Protocolli.

Actum Feldstedtholz im Justitiariate des adelichen Guts Langaard den 11. Nov. 1845.

Sandleute sind:

der Sandmann Jürgen Johann Emil Schmidt aus Feldstedt und

der Sandmann Rasmus Damm aus Quars.

Wann dem unterzeichneten Justitiariate des adel. Guts Langaard von der Gerichtshalterchaft der Gravensteinischen Gütther die Anzeige gemacht worden, daß der Rätchner Peter Eschilsen zu Feldstedtholz vor circa 2¹/₂ Jahren mit Tode abgegangen unter Hinterlassung einer Wittwe Merret Eschilsen und zweier Kinder Trinnike Hansen Eschilsen und Hans Peter Eschilsen, nunmehr aber die hinterlassene Wittwe gedenke zur zweiten Ehe zu schreiten und deshalb beschloffen, ihren Kindern erster Ehe gesetzliche Theilung zuzulegen, mithin die Aufnahme eines Inventariums über das zu der Erbmasse des ver-

storbenen Peter Eschilsen gehörige die Jurisdiction des Guts Langaard sortirende Land nothwendig sei, so haben die Gerichtsofficialen sich heute an Ort und Stelle begeben und da über jenes Land folgendes Inventarium aufgenommen:

Es gehört zu der Erbmasse des Peter Eschilsen nach den von den Erben gegebenen Aufklärungen und nach den vorhandenen Documenten:

1. Zusage Adjudicationsinstrument vom 17. Mai 1786 ein früher Hans Lydigsen in Nordballig gehöriges Stück Holzland, groß nach der Adjudicationsacte 17¹/₂ Tonnen.

2. Zusage Adjudicationsacte vom 4. Aug. 1817 ein früher einem Herrn Nissen in Feldstedt gehörig gewesene Wiese, bezeichnet in der Adjudicationsacte und deren Additament als 9te Parcele, hinsichtlich welcher zu bemerken ist, daß dieselben nicht vermessen worden und die Sandleute sie daher nach den ihnen vorgezeichneten Gränzen zu taxiren haben.

Es wurden diese Ländereien in Augenschein genommen und taxirten die Sandmänner: 1. die sub 1 gedachten 17¹/₂ Tonnen Land zu 30 th Courant die Tonne 525 th, 2. die sub 2 gedachte Wiese im Ganzen zu 30 th macht im Ganzen 555 Thaler Courant oder 888 Reichsbankthaler.

Da ein Mehreres nicht zu inventiren war, ward das Inventarium geschlossen.

Die Inventirungsgebühren sind folgende: 1. an das Justitiariat 1 th 2 sch, Diäten 2 th 24 sch, 2. an das Actuariat 1 th 17 sch, 3. an die Sandleute 1 th 16 sch, 4. für einen Extract an die Gravensteiner Gerichtshalterchaft 30 sch. Summa 6 th 41 sch. Hierauf ist die Verhandlung geschlossen.

A. u. s.

von Krogh
in Auftrag des Bürger-
meisters Schow.

H. Claussen
in Auftrag des Langaarder
Actuariats.

J. J. E. Schmidt.
N. Damm.

Extractus Protocolli.

Actum Gravenstein den 21. Novbr. 1845.

Beißiger sind:

der Sandmann Jürgen Claussen aus Gravenstein und
der Sandmann P. Sönnichsen aus Enstedt.

Wann der Herzoglich Gravensteinische Festekäthner Peter Eschildsen zu Feldstedt Holz vor einiger Zeit mit Tode abgegangen ist und dessen bisher in Gemeinschaft mit ihren Kindern lebende Wittwe Merret Eschildsen nunmehr beschlossen hat, ad secunda vota zu schreiten, so hat sie vorher ihren Kindern erster Ehe gesetzliche Theilung zulegen müssen, und ist zu dem Ende über die Masse des verstorbenen Peter Eschildsen unterm 11. d. M. sowohl von den Gravensteinischen Gerichtsbeamten als mit Rücksicht auf einiges zu der Stelle gehöriges Langaarder Land von den Officialen des adelichen Guts Langaard ein Inventarium errichtet worden. Nachdem dieses geschehen und sowohl der Wittwe ein Curator als den Kindern ein Vormünder ernannt sind, wie gleichfalls das Protocol vom 11. d. M. ergibt, ist zu heute Termin zur Schlußregulirung des Nachlasses des verstorbenen Peter Eschildsen anberaumt und sind zu diesem die sämmtlichen gesetzlichen Erben geladen, welche resp. cum curatore und per tutores erschienen und denen darauf publicirt ward nachstehende Theilungsacte über den Nachlaß des weiland Festekäthners Peter Eschildsen zu Feldstedtholz.

§ 1.

In der Masse des verstorbenen Festekäthners Peter Eschildsen zu Feldstedtholz ist kein Testament vorgefunden worden und tritt daher die gesetzliche Erbfolge ein. Seine gesetzlichen Erben sind:

1. die hinterlassene Wittwe Merret Eschildsen, welcher der Hufner Peter Petersen in Tombüll als Curator bestellt ist. 2. die Tochter Trinnike Hansen Eschildsen 8 Jahr alt, welcher der Hufner Christian Christiansen in Tombüll, und 3. der Sohn Hans Peter Eschildsen 6 Jahr alt, dem der Inste Peter Eschildsen in Feldstedt zum Vormunde bestellt ist.

§ 2.

Das Activ-Vermögen besteht nach den angeschlossenen Inventariis aus nachstehenden Gegenständen:

I. an Immobilien: 1. zwölf Tonnen Herzoglich Gravensteinisches Festland, dem Erblasser übertragen zufolge Contracts vom 27. Oct. 1827, taxirt zu 30 th Ct. die Tonne 360 th C. 2. 17½ Tonnen Laigaarder Eigenthumsland dem Erblasser gehörig zufolge Adjudicationsinstrument vom 17. Mai 1786 taxirt die Tonne zu 30 th C. = 525 th. 3. ein unvermessenes Laigaarder Stück Eigenthumsland dem Erblasser gehörig zufolge Adjudicationsinstrument vom 4. Aug. 1817, taxirt zu 30 th.

II. an Mobilien: 1. alle in dem Inventario bezeichneten Sachen taxirt zu 631 th 11½ Sch. 2. die Gebäuden taxirt zu 398 th.

III. an barem Gelde sind vorgefunden 26½ Sch.

IV. an ausstehenden Forderungen: 1. eine Verschreibung (siehe vorne) 133 th 16 Sch. 2. ein Wechsel 50 th. 3. eine Obligation 16 th 32 Sch. 4. ein Wechsel 33 th 16 Sch. 5. eine Forderung 366 th 32 Sch. Summa der Activmasse 2544 th 38 Sch oder 4071 Reichsbankthaler 4 Reichsbankschilling.

§ 3.

Die Passiva der Masse bestehen nach dem Inventario: 1. aus rückständigem Dienstlohn a) an Claus Petersen 13 th 16 Sch, b) an Anna Hansen 6 th 32 Sch. 2. aus rückständigen Abgaben 20 th. 3. aus den Inventirungskosten a) an die Gravensteiner Gerichtsofficialen 9 th 24 Sch, b) an die Langaarder 6 th 41 Sch. Summa der Passivmasse 56 th 17 Sch oder 90 Reichsbankthaler 1 Reichsbankschilling.

§ 4.

Demnach besteht also die Activmasse im Ganzen aus 2544 th 38 Sch und die Passivmasse aus 56 th 17 Sch. Es bleiben also zur Theilung nach 2488 th 21 Sch.

Davon gehen ab: 1. die Theilungskosten: a) dem Justitiariate für zwei Termine à 1 th 2 Sch 2 th 4 Sch, für die Regulirung der Masse 12 th 21 Sch, für 3 Extracte à 8 Bogen 5 th, für die Protocollation der Erbtheile 2 th 42 Sch, b) dem Actuariate für zwei Termine 30 Sch,

c) den Sandmännern für zwei Termine 2 th 32 sch,
 d) dem Langgaarder Justitiariate laut Nota 1 th 6 sch
 zus. 26 th 39 sch. Es bleiben nach 2461 th 30 sch.
 Davon geht ab die Halbprocentsteuer 12 th 15 sch nebst
 Porto 25 sch, zus. 12 th 40 sch; es bleiben nach 2448 th
 38 sch welche zu theilen sind.

§ 5.

Die zu theilende Masse besteht also in 2448 th 38 sch.
 Von diesen nimmt zuerst der Sohn Hans Peter Eschildsen
 das Festland voraus mit 360 th bleibt also zur Theilung
 nach 2088 th 38 sch. Hinsichtlich dieser Summa greift
 jedoch eine gedoppelte Theilung statt, da der verstorbene
 Peter Eschildsen das von ihm hinterlassene Bundenland
 vor Eingehung seiner Ehe mit der Wittve Merret
 Eschildsen in Besitz genommen hat und mithin die Wittve
 an diesen keinen Antheil hat.

Um nun die Theilung des Mobilienvermögens zu
 bestimmen, ist es nöthig zu berechnen, wie viel der Passiven
 auf das Bundenland und wie viel auf das Mobilien-
 vermögen fällt, in welcher Beziehung es sich ergibt, daß
 die Schulden mit Einschluß der Theilungskosten s. w. d. a.
 96 th betragen und daß mithin auf das Bundenland
 24 th 19 sch fallen und auf das Mobilienvermögen 71 th
 29 sch. Hiernach erhält nun das Bundenland die Tochter
 Trinnike Hansen Eschildsen und der Sohn Hans Peter
 Eschildsen, doch steht dem Sohne das Auslösungsrecht
 dergestalt zu, daß er 1) seinen eigenen Antheil berechnet
 nach 353 th $35\frac{1}{3}$, 2) der Schwester ihren Antheil aus-
 zahlt mit 176 th $41\frac{2}{3}$ sch.

Was die Mobilienmasse betrifft, so zerfällt diese in
 5 Theile, jeder, da die Mobilienmasse nach Abzug der
 darauf fallenden 71 th 29 sch Ct. Schulden aus 1558 th
 9 sch besteht, zu 311 th $30\frac{3}{5}$ sch. Davon erhält: 1. die
 Mutter ihren Antheil mit 623 th $13\frac{1}{5}$ sch; 2. die Tochter
 ihren Antheil mit 311 th $30\frac{3}{5}$ sch; 3. der Sohn seinen
 Antheil mit 623 th $13\frac{1}{5}$ sch.

Von der ganzen Masse erhält also: 1. der Sohn
 außer das Auslösungsrecht in Hinsicht des Bundenlandes:
 a) das Festland mit 360 th; b) seinen Antheil im

Bondenland 353 th $35\frac{1}{3}$; c) seinen Antheil am Mobilienvermögen 623 th $13\frac{1}{5}$ Sch, zus. 1337 th $\frac{8}{15}$ Sch; 2) die Mutter ihren Antheil im Mobilienvermögen mit 623 th $13\frac{1}{5}$ Sch, 3) die Tochter a) ihren Antheil im Bondenland mit 176 th $41\frac{2}{3}$, b) ihren Antheil im Mobilienvermögen 311 th $30\frac{3}{5}$ Sch, zus. 488 th $24\frac{1}{15}$ Sch, erfüllen obige 2448 th 38 Sch.

§ 6.

Die reelle Theilung geschieht auf folgende Weise: 1) der Sohn Hans Peter Eschildsen übernimmt die väterliche Stelle mit allem dazu gehörigem Lande, allen darauf haftenden Schulden und allen Inventariestücken, er zahlt dagegen seiner Mutter und seiner Schwester ihre Erbportionen aus oder läßt diese in der Stelle stehen, die Ausstände gehören ihm. 2) die Mutter Merret Eschildsen und die Tochter Trinnike Hansen Eschildsen behalten jede eine Forderung zum Belaufe ihres Erbtheils in der Stelle stehen und wird die Theilungsacte zu ihrer Sicherheit auf dem Folio des neuen Erwerbers protocollirt. 3) die ererbte Stelle mit allem Zubehör soll zur erreichten Mündigkeit des Festeerben an die Wittve Merret Eschildsen und ihrem Bräutigam Hans Jürgen Boysen von Feldstedt auf Sezjahre ausgethan werden, in welcher Beziehung ein Sezcontract mit darin enthaltener Bestimmung der Abnahme nach folgenden zwischen den Vormündern und den künftigen Sezwirthen verabredeten Bestimmungen errichtet werden soll: Nach verflossenen Sezjahren soll der Sohn und Festebesitzer seiner Mutter und ihrem künftigen Ehemanne folgende Abnahme geben: a) räumt er ihnen 4 Fach Abnahmewohnung ordentlich eingerichtet und mit einem eisernen Ofen versehen ein, und legt ihnen als Gartenland den dritten Theil des jetzigen Gartens aus, nämlich der westliche; b) täglich eine Kanne neugemolkener Milch und wöchentlich $1\frac{1}{2}$ // Butter; c) jährlich 2 Tonnen Roggen, 1 Tonne Buchweizengrüze, 6 Schip Gerste, 1 Tonne Malz, 1 Schip Salz, 2 // Hopfen, 4 Liespfund geräucherten Specks, 4 Liespfund frisches Fleisch, welches letztere der Festebesitzer salzen und räuchern lassen soll; d) 1 Liespfund geschwungenen Flachs, $\frac{1}{2}$ Schip Hafergrüze, 1 Schaaf mit den Lämmern frei

im Futter und Grase, 10 Tausend gute Torf oder so viel aus dem Borrath des Annehmers, als sie bedürfen, freies Opfer und freie Kopfsteuer, einen freien bespannten Wagen zur Kirche und vier Mal zum Besuch der Familie jährlich, doch dieses nur in einer Entfernung von 2 Meilen.

e) In Alter und Krankheitsfällen kindliche Aufwartung, Hege und Pflege, freies Waschen, Brauen und Backen.

f) Wenn sie die Abnahme beziehen nehmen sie von den Inventariestücken mit sich, was sie nöthig haben zum lebenslänglichen Gebrauche. Auch steht es den Abnahmeleuten frei, die Abnahme zu verlassen und anderwohin zu ziehen, und zahlt der Festebesitzer ihnen dann für Haus, Garten, Torf, Schaaf, Milch und Butter jährlich 6 th Ct., doch steht es ihnen frei, die Abnahme nach halbjährlicher Ansage wieder zu beziehen. Der Annehmer soll die Abnahmeleute begraben lassen, g) Nach Ableben einer der Abnahmeleute fällt die Hälfte der vorbeschriebenen Abnahme weg, bis auf die Abnahmewohnung, den Garten, das Schaaf und die Feurung, welche auch der Längstlebenden verbleibt.

So geschehen Gravenstein, den 21. November 1845.

von Krogh.

Mit der solchergestalt geschehenen Theilung erklären die sämmtlichen Erben sich zufrieden und haben dessen zur Urkund das Protocoll unterschrieben. A. u. s.

Merret Eschildsen. Christian Christiansen.

Peter Petersen. Peter Eschelsen.

Hans Jürgen Boylen.

Sierauf ist die Verhandlung geschlossen. A. u. s.

von Krogh. H. Claußen. J. Claußen.

L. S. P. Sönnichsen.

Es ist diese Theilungsacte hinsichtlich der Erbtheile der Mutter Merret Eschildsen und der Schwester Trincke Hansen Eschildsen protocollirt. cfr. Hauptb. fol. 650 und Nebenbuch pg. 8585 fg.

Gravenstein, den 21. Nov. 1845.

(Name unleserlich.)

Uftægtskontrakten af 1845.

Kund und zu wissen sei hiemit männiglich, besonders aber denen, welchen daran gelegen, daß zwischen dem Inften Peter Eschelsen in Feldstedt, als Vormund des Sohnes des weiland Rättners Peter Eschelsen in Feldstedtholz, Namens Hans Peter Eschelsen von der einen und der Wittwe Merret Eschelsen in Feldstedtholz c. b. Peter Petersen in Tombüll nebst ihrem Bräutigam und künftigen Ehemann Hans Jürgen Boysen von der anderen Seite, nachstehender Sezungs- und Abnahme-Contract mit gutem Vorbedacht verabredet, geschlossen und heute obrigkeitlich ausgefertigt worden.

1. Es überläßt der Inste Peter Eschelsen in obgedachter Eigenschaft die seinem Pupillen Hans Peter Eschelsen mittelst Erbrechts zugefallene Erbfestkathe des weiland Rättners Peter Eschelsen, an Gebäuden mit allem, was darin erd- niet- und nagelfest ist, und an Ländereien so viele dazu gehören inclusive die Ländereien welche die Jurisdiction des adelichen Guts Langaard fortiren und die diesjährigen Feldfrüchte, ingleichen die Inventariestücke nach dem unterm 11ten Novbr. d. J. errichteten Inventario und die vorgefundenen Verschreibungen zum Belaufe 600 th Cour., der Mutter Merret Eschelsen c. b. und ihrem Bräutigam und künftigen Ehemanne Hans Jürgen Boysen in funfzehn auf einander folgenden Jahren, nämlich von Martini 1845 bis dahin 1860 zum Nießbrauche dergestalt, daß sie damit während der Sezjahre auf eine gute haushälterische Weise sollen schalten und walten können und mögen, ohne jedoch etwas versehen und verpfänden zu können, vielmehr sollen sie Alles und Jedes zu conserviren und in gutem Stande zu erhalten suchen, zu welchem Ende der Vormund jährlich im Frühjahr eine Nachsicht anstellen und die Nutznießer anhalten darf, etwaige Mängel abzuhefen.

2. Dagegen sollen die Nutznießer schuldig und verbunden sein, die Abgaben und Lasten der Rathenstelle und der Parcelenländereien während der Sezjahre zu bezahlen und abzuhalten, überhaupt davon praestanda zu praestiren, mithin auch der Kirche, Schule und deren Bedienten, der

Mühle und sonst männiglich gerecht zu werden, auch zu den Brandschäden pro rata parte zu concurriren.

3. Die Nutznießer sollen ferner die Gebäude und die Inventariestücke gut unterhalten, die Ländereien auf eine gute haushälterische Weise in der bisherigen Reihenfolge und Nachbarsgleich betreiben, sowie die Befriedigungen der Ländereien in gutem Stande halten und verbessern. Aus dem eigenen Moore dürfen die Nutznießer nicht mehr Torf graben oder streichen, als zum eigenen nothdürftigen Gebrauche. Der Vormund des Sohnes hat über den Betrieb der Ländereien zu wachen und bei etwaiger Vernachlässigung derselben die Nutznießer anzuhalten ihre Pflicht zu erfüllen.

4. Ueberdies sollen die Nutznießer die Kinder des verstorbenen Peter Eschelsen erziehen, sie mit Essen und Trinken, Kleidern und Schuhen, Hege und Pflege, insbesondere aber mit Unterricht im Christenthum bis zu ihrer Confirmation versehen und versorgen, als bis dahin die Zinsen ihrer Erbportionen cassiren. Sollte die Tochter Trinneke Hansen Eschelsen nach ihrer Confirmation sich veranlaßt finden, ihren Erbtheil zu verlangen, hätte der Vormund des Sohnes und Festeerben und eventualites der Festeerbe selbst wenn er mündig geworden, nach vorhergegangener halbjähriger Kündigung dessen Auszahlung zu bewerkstelligen.

5. Sollten während der Sezjahre an den Gebäuden Unglücksfälle sich ereignen, welche durch Zufall, Wind und Wetter entstanden wären, diese hätte der Sohn und Festeerbe zu tragen und den Schaden baldmöglichst zu ersetzen, da dann eine neue Taxation und Ablieferung der Gebäude geschehen müßte; andere Schäden aber, die durch eigenes Verschulden der Nutznießer oder deren Hausgenossen entstehen möchten, hätten sie aus eigenen Mitteln zu ersetzen.

6. Nach verflossenen Sezjahren liefern die Nutznießer Alles und Jedes contract- und inventariemäßig an den Sohn und Festeerben Hans Peter Eschelsen wieder ab. Was sodann verringert sein möchte hätten sie zu ersetzen, wegen etwaiger Verbesserungen aber Vergütung zu gewärtigen, doch nicht wegen der Ländereien.

7. Nach gehörig geschehener Ablieferung soll der Sohn und Festeerbe Hans Peter Eschelsen seiner Mutter und ihrem künftigen Chemanne Hans Jürgen Bohnsen für die Zeit ihres Lebens nachfolgende jährliche Abnahme reichen, als: a) richtet er ihnen auf seine Kosten eine Abnahmewohnung von 4 Fach ein, die bequem und ortsgebräuchlich eingerichtet, und die Wohnstube mit einem eisernen Ofen versehen werden soll. Dazu legt er ihnen den dritten Theil des jetzt zur Kathe gehörigen Gartens aus, nämlich den nordwestlichen Theil desselben und liefert dazu jährlich den benöthigten Dünger; b) täglich Sommer und Winter eine Kanne neugemalkener Milch und wöchentlich $1\frac{1}{2}$ ℓ . Butter; c) jährlich 2 Tonnen Roggen, 1 Tonne Buchweizengröße, 6 Schip Gerste, 1 Tonne Malz und $\frac{1}{2}$ Schip Hafergröße; d) jährlich 4 Liespfund geräucherten Speck, 4 Liespfund frisches Rindfleisch das der Rathenbesitzer salzen und räuchern lassen soll, und 1 Schip Salz und 10 ℓ . Talg; e) jährlich 1 Liespfund rein geschwungener Flachs und 2 ℓ . Hopfen; f) ein Schaaf mit den Lämmern frei im Futter und Grase; g) jährlich zur Feurung zehn Tausend guten Torf, oder aus dem Vorrath des Annehmers so viel sie bedürfen; h) freie Kopfsteuer und freies Opfer an den Prediger und Küster; i) einen freien bespannten Wagen zur Kirche und vier Mal im Jahre zum Besuche der Familie, doch nur in einer Entfernung von zwei Meilen und niemals in der Pflug- und Erntezeit; k) freies Waschen, Baden und Brauen und im Alter und in Krankheitsfällen kindliche Aufwartung, Hege und Pflege.

Wenn die Abnahmeleute die Abnahme beziehen, nehmen sie zum lebenslänglichen Gebrauche an Mobilien, Haus- und Küchengeräthschaften mit sich, was sie nötig haben.

Sollten die Abnahmeleute sich veranlaßt finden, die Abnahmewohnung zu verlassen und anderswohin zu wohnen sich begeben, soll ihnen solches frei stehen. Auf solchen Fall soll der Rathenbesitzer ihnen jährlich 6 th Cour. oder 9 Reichsbankthaler $57\frac{3}{5}$ Reichsbanksch. S. W. als Vergütung für die Abnahmewohnung, für das Gartenland, für den Torf, das Schaaf, die Milch und die Butter, welche Artickeln sodann cassiren, bezahlen. Die

übrigen Abnahmepöste sollen auf der Kathe entgegen genommen werden. Uebrigens soll es den Abnahmeleuten frei stehen, wieder auf die Abnahme zurückzukehren und die volle Abnahme dort zu genießen, wenn sie dem Rathenbesitzer ein halbes Jahr vorher davon Anzeige machen.

Wenn eine der Abnahmeleute mit Tode abgeht, fällt von der vorbeschriebenen Abnahme die Hälfte weg bis auf die Wohnung, das Gartenland, das Schaaf und die Feurung, welche der Längstlebenden ungekürzt verbleibt.

Nach dem Ableben der Abnahmeleute läßt der Rathenbesitzer sie christlich und anständig begraben, wogegen nach dem Tode der längstlebenden Person, die auf die Abnahme mitgenommenen Sachen dem Rathenbesitzer wieder anheimfallen.

8. So wie nun Peter Eschelsen als Vormund des Hans Peter Eschelsen die Wittwe Merret Eschelsen und deren Bräutigam Hans Jürgen Boysen in den geruhigen Besitz der Rathenstelle und die Parcelenländereien cum Inventario setzt, als quittiren diese wegen des Empfangs und geloben von ihrer Seite den Contract in allen Stücken zu erfüllen, und bewilligt der Vormund die Protocollation desselben wegen der Abnahme.

Des Allen zur Urkund Beikommende für sich und ihre Erben, bei Verpfändung ihrer gesammten Haabe und Güter und unter Begebung aller Ausflüchte und Rechtsbehelfe, auch der Rechtsregel, daß eine allgemeine Verzicht nicht gelte es sei denn eine besondere vorhergegangen, diesen Satzungscontract resp. c. b. et per tut. wohlwissentlich und wohlbedächtig unterschrieben haben.

So geschehen im Justitiariate der Hochfürstlichen Lehnsdistricte zu Gravenstein, d. 12. Decbr. 1845.

Peter Eschelsen.

Merret Eschelsen.

Peter Petersen.

Hans Jürgen Boysen.

Contr. 4 th, Abschrift 20 sch,
Contr. Prot. 16 sch, Prot. d.
Abn. 36 sch, Acturiat 24 sch,
zus. 6 th Cour.

Attest.

At Hans Peter Estelsen fra Feldstedskov Lægd 74 Nr. 21 har anmeldt at ville drage til de Kongelig danske Stater og at om denne Anmeldelse er gjort Vedlægning i Lægdsrullen attesteres herved med Tilføining, at Udsettelsen maa forbeholdes indtil det fuldstændigt paavises at han har taget varigt og fast Ophold i de Kongelig danske Stater.

Kongelig Amthuus Apenrade, den 16. April 1867.
v. Levegow.

At Hans Peter Eskildsen af Fjeldsted Sogn indtil videre har fast Ophold hos undertegnede, bevidnes herved.

Stenderupstrand pr. Kolding, den 13. Aug. 1867.

Paul Jørgensen=Bruhn, Sognefoged.

Auf den br. m. Bericht des Königl. Landrathsamt vom 17. d. Mts. betr. eine Vorfrage des Pastor Jessen in Feldstedt wegen der Copulation des Hans Peter Eschelsen in Feldstedtholz erwidern wir, daß gegen die fragliche Copulation, vorausgesetzt daß der Genannte, wie wir nach dem Pastoratberichte annehmen müssen, bisher seinen Wohnsitz im Herzogthum Schleswig gehabt hat, ein Bedenken nicht obwaltet, da ihm nach unserer Verfügung vom 27ten Apr. v. J. dieser Aufenthalt in den Herzogthümern mit Rücksicht auf den Zeitpunkt der ihm erteilten Auswanderungsgenehmigung freisteht.

Königl. Reg. Abtheil. f. Kirchen- u. Schulw.
Gehrmann.

Købekontrakten af 1875.

Bitterligt gjøres hermed, at imellem Jørgen Hansen Lund i Fjeldstedskov som Sælger paa den ene og Hans Peter Eskildsen sammesteds som Kjøber paa den anden Side er idag oprettet og affluttet følgende Kjøbecontract.

§ 1.

Efterat bemaltdte Jørgen Hansen Lund ved Contracten fra den 28. Aug. 1869 blev Eier af det forhen Peter Peteresen i Fjeldstedskov tilhørende Raadsted, har

han, da han Anno 1870 folgte Stammen (Huset med henimod Halvdelen af Jorderne) til Rasmus Danielsen, indtil nu selv beholdt den øvrige Deel, navnlig den saakaldte Østerløkke. Denne Østerløkke, som er indhegnet og ifølge Opmaalingsinstrumentet indeholder 12 Tønder 5 St. 18 Rod, sælger og overlader han, forbemeldte Jørgen Hansen Lund, nu herved for sig og sine Arvinger til ligeledes ovennævnte Hans Peter Esfildsen i Fjellstedskov og dennes Arvinger saaledes, at Sidstnævnte, som allerede den 1. Nov. f. A. har taget denne Østerløkke i Besiddelse, ogsaa for Fremtiden frit og uhindret maa eie, bruge og benytte samme som sin vclerhvervede Eiendom.

§ 2.

For denne Overladelse betaler Kjøberen en Kjøbesum af 6000 Rm., skrives: sex Tusind Rigsmark preussisk Mynt, og det i følgende to Terminer: 1) udbetaler Kjøberen en Sum af 4500 Rm. pr. M. til 1. Mai 1876. 2) Resten 1500 Rm. pr. M. efter forudgaaende Opsigelse med et halvt Mars Varsel fra en af Siderne. Denne Rest bliver saaledes staaende paa kortere Tid, dog uprotocolleret og forrentes indtil Betalingstiden med 4 p. C. p. A.

§ 3.

For at Kjøberen kan være vis paa, at bemeldte Østerløkke indeholder 12 Td. 5 St. 18 Rod foruden Veiene, lader han ligeledes samme opmaale, dog paa egne Omkostninger; men ifald der skulde mangle noget i dette angivne Maal (Tonden beregnet til 192 □ Roder), da maa Sælgeren finde sig i en forholdsmæssig Afkortning i Kjøbesummen, dog hvad Veien angaar, da afkortes intet for 5 Roder og for Resten af Veiene kun det Halve.

§ 4.

Kjøberen er pligtig til, fra 1. Jan. 1876 af at udrede og bære de paa disse Jorder hvilende Afgifter og Byrder og overhovedet hde, hvad deraf bør hdes, navnlig ogsaa den her i følgende § 5 anførte Deel af den i Raadstedet protocollerede Aftagt til Peter Petersen og Kone.

§ 5.

Følgende Aftægtsyndelser har Kjøberen at hde Aftægtsfolkene paa Livstid: a arlig: 2 Tønder Rug, 1½ Tønde

Byg, $\frac{1}{2}$ Tønde Malt, $\frac{1}{2}$ Tønde Boghvedegrøn, 1 Skip Hvede og $\frac{1}{2}$ Tønde Havre, som alt leveres i November Maaned; endvidere 3 L ℓ . frist Flæst (eller naar Aftægtsfolkene forlange det, hvert andet Aar 6 L ℓ .), 1 L ℓ . reent Skjættet Hør, 9 Tusind Torv og 2 Læs Gjærdsel; ugentlig: fra 1. Mai til 1. Nov. $\frac{3}{4}$ ℓ . Smør og fra 1. Nov. til 1. Mai $\frac{1}{2}$ ℓ . Smør; hvert andet Aar: et Faar med dets Lam frit i Foder og Græs. I Sygdomstilsælde fri Lægebefordring hen og tilbage; endelig leverer han dem frit Gulvand.

§ 6.

Sælgeren forbeholder sig fri Færdsel over bemeldte Jorder paa det Sted, som Kjøberen anviser, til Hans Jessens Skovland, saalænge som han beholder samme i Leie.

§ 7.

Sælgeren lover at levere Kjøberen disse Jorder fri for enhver Behæftelse, som ikke er nævnt i denne Contract.

§ 8.

Contractens Omkostninger med Stempelafgiften udredes af Contrahenterne, Enhver med det halve.

Til Sikkerhed for Opfyldelsen af denne Contract have Contrahenterne under Pantfættelse af deres rørliche og urørliche Eiendomme egenhændig understrevet samme, idet de begjære, at Stadfættelsen og Omskrivningen maa stee paa vedkommende Steder af Vvirgheden.

Felstedskov, den 20. Nov. 1875.

Jørgen S. Lund.
Hans Peter Eskildsen.

Bedstøjet: 1. Arvefæstebrev af Helgen for Peter Petersen over det af Jørgen Hansen Koch kjøbte Raadnersted (14. Mai 1855) fra 14. Nov. 1857. 2. Kjøbe- og Aftægtscontract mellem Peter Petersen og Jørgen Hansen Lund fra 28. Aug. 1869. 3. Ablösungs-Vergleichs-Urkunde mellem den kongelig Fiskus og J. S. Lund fra 20. Jan. 1871 (Obereigentum, Festegelder, Stellen eines Treibers, Handdienste b. Auffsührung der Aarupper Gebäude).

Købecontracten af 1876.

Bitterligt gjøres herved, at imellem Hans Peter Thansen paa hans Hustru Ingeborg Christine født Lund's Begne paa Feldstedtmark som Sælger paa den ene, og Gaardeier Hans Peter Eskelsen i Feldstedtskov som Kjøber paa den anden Side, er bleven afsluttet og oprettet følgende Kjøbe- og Overladelsescontract.

§ 1.

Bemeldte Gaardeier Hans Peter Thansen paa sin Hustrus Begne paa Feldstedtmark, sælger og overlader herved for sig og sine Arvinger Parcele 2 norden for Skoven, circa 4 Tdr. Land efter a Td. 192 □ Roder, eller 1 Hektar 54 Are 19 Meter, til ligeledes bemeldte Gaardeier Hans Peter Eskelsen i Feldstedtskov og hans Arvinger, og det saaaledes, at Kjøberen tager ovennævnte Parcele i Besiddelse strax, og herefter maa bruge og benytte samme som sin velerhvervet Eiendom i Overensstemmelse med de ældre Forpligtelser og denne Contract, og maa lade sig indskrive som Eier paa alle behørigte Steder.

§ 2.

Fra Tiltrædelsen af regnet, eller rettere fra Contractens Underskrift, er Kjøberen pligtig til at bære og betale alle Byrder og Afgifter efter Tdr. eller Hectar indtil Stammen, saa længe indtil den ny Landmatrikel kommer, og Alt vil blive betalt efter Taxation, hvorfor altsaa Stamgaarden er ansvarlig og forpligtet til at svare alle Afgifter og Laster, hvad enten det er Kongelige, Sogn, Kirke eller Commune-Afgifter og Laster.

§ 3.

Sælgeren leverer Kjøberen fri og uhindret Vei, og det hvor det bedst kan lade sig gjøre for det store Bjerg, ned til den kjøbte Parcele norden for Skoven.

§ 4.

I Kjøbesum for forbenævnte Parcele betales 675 th eller 2025 Mark, skriver to Tusind fem og tyve Reichs-Mark, hvilken Sum allerede er betalt inden Contractens Underskrift, hvorfor Sælgerens Navns Underskrift tillige tjener som Quitting for Kjøbesummens rigtige Modtagelse.

§ 5.

Sælgeren overleverer Kjøberer den solgte Parcele fri for al Skyld og Fordringer, og videre Trediemands Paa- og Tiltale.

Alle ved denne Contracts Udfærdigelse forbundne Omkostninger og Stempelafgifter betaler Kjøberer allene.

Til Bekræftelse have Contrahenterne, under Fræsigelse af alle Indvendinger og Udflugter, navnlig den at Contracten er bleven anderledes vedtaget end her beskrevet er, egenhændig underskrevet denne Contract.

Saaledes skeet Apenrade, den 30. März 1876.

Hans P. Eskildsen. Ingeborg Christine Tansen.
S. P. Thansen.

Aftægtskontrakten af 1901.

Kund und zu wissen sei hiemit, daß zwischen den Erben des am 29. Dezember 1892 verstorbenen Hufners Hans Peter Eskildsen in Feldstedtholz folgender Ueberlassungs-Kontrakt verabredet und eingegangen worden ist:

§ 1.

Die sämtlichen Erben des verstorbenen Hans Peter Eskildsen, nämlich 1) die Witwe Sille Marie Eskildsen, geboren Festeren, in Feldstedtholz, 2) die Tochter Marie Hansen Brodersen, geboren Eskildsen, geboren den 19. August 1870, mit ihrem Ehemann Hans Heinrich Andreas Brodersen, Lehrer in Rüllschau, 3) die Tochter Marie Dortha Hansen Johansen, geboren Eskildsen, geboren den 1. April 1872, mit ihrem Ehemann Christian Johansen, Hufner in Neu-Schobiüll, 4) der Sohn Peter Hansen Eskildsen, geboren den 21. August 1874, Landmann in Feldstedtholz, 5) der Sohn Hans Christian Eskildsen, geboren den 5. Oktober 1876, Landmann z. Zt. in Kobberholm, 6) die Tochter Trinite Hansen Eskildsen, geboren den 7. Oktober 1878, in Feldstedtholz, 7) der Sohn Claus Hansen Eskildsen, geb. d. 12. Januar 1881, Lehrer, zur Zeit in Flensburg, 8) der Sohn Jorgen Hansen Eskildsen, geb. d. 9. April 1884, Landmann in Feldstedtholz, welche vorbenannten Personen die Witwe

und die Kinder des verstorbenen Hans Peter Eskildsen und die einzigen Erben desselben sind und, mit Ausnahme der ad. 7 und 8 genannten Söhne, für welche das Königliche Amtsgericht in Apenrade als Pfleger den Hofner Christian Johansen in Neu-Schobüll ernannt hat, sämtlich das Alter der Mündigkeit erreicht haben — überlassen und übereignen hiermit für sich und ihre Erben an ihren Miterben Peter Hansen Eskildsen ihren Anteil in der ihrem Erblasser gehörigen Hufe — Art. Nr. 3 des Gemeindebezirks Feldstedtholz, Areal 12,2880 ha, Reinertrag 91^{46/100} Thaler und Artikel Nr. 100 des Gemeindebezirks Feldstedt, Areal 9,6671 ha, Reinertrag 49^{13/100} Thaler, zusammen Areal 21,9551 ha, Reinertrag 140^{59/100} Th. — mit sämtlichen Ländereien und Gebäuden und allem, was in und an den Besitzungen erd-, mauer-, niet- und nagelfest ist, sowie mit dem vorhandenen Inventar, mit der Besatzung an Vieh und Pferden, mit Gerätschaften und allem Zubehör, dergestalt und also, daß der Uebernehmer, wie er den Besitz schon angetreten, er denselben auch künftig behalten soll und rechter Eigentümer sein und bleiben und berechtigt sein soll, über denselben mit allen Rechten und Gerechtigkeiten, aber auch Pflichten und Lasten wie über wohl erworbenes Eigentum zu verfügen und sich allerorts als Eigentümer eintragen zu lassen.

§ 2.

Für solche Ueberlassung und Abtretung verpflichtet sich der Annehmer Peter Hansen Eskildsen für sich und seine Erben wie folgt: 1) In Zukunft alle auf den qu. Besitzungen ruhenden öffentlichen Steuern und Lasten, sowie nachbarliche und andere Verpflichtungen zu zahlen und zu tragen, 2) die vorhandenen Schulden und Verbindlichkeiten der Nachlassmasse zu berichtigen und die laufenden und etwa restierenden Zinsen zu zahlen und seine Mutter und Geschwister von allen Ansprüchen dritter frei zu halten, 3) seiner Mutter die § 3 festgesetzten Anteilsprästationen zu leisten und in das Grundbuchblatt der erworbenen Besizung eintragen zu lassen, 4) behufs der Teilung an seine Geschwister eine Abfindungssumme von im ganzen 19500 Mk., in Worten Neunzehn

Tausend und fünf Hundert Mark zu zahlen, welche Summe unter die Miterben verteilt wird wie folgt: a) die Schwester Marie Hansen Brodersen, geb. E., erhält 2500 Mk., b) die Schwester Marie Dorthæa Hansen Johansen, geb. E., erhält 2500 Mk., c) der Bruder Hans Christian Esildsen erhält 5000 Mk., d) die Schwester Trinite Hansen Esildsen erhält 2500 Mk., e) der Bruder Claus Hansen Esildsen erhält 3500 Mk., f) der Bruder Jörgen Hansen Esildsen erhält 3500 Mk.

Die Summe von 3500 Mk. hat der § 1 ad 7 genannte Bruder Claus Hansen Esildsen schon bar ausbezahlt erhalten; über die andern Summen hat der Annehmer jedem der Miterben einen Schuldschein ausgestellt und ist die Ueberlassungssumme als solche somit hier berichtigt.

§ 3.

Außerdem verpflichtet sich der Annehmer hiermit für sich und seine Erben oder Besizgnachfolger, seiner Mutter Sille Marie Esildsen, geb. Festerjen, folgende lebenslängliche Abnahme zu leisten: 1) Er überläßt ihr als Wohnung die bereits dazu eingerichtete Abnahmewohnung und hat die fernere Instandhaltung dieser Wohnung auf eigene Kosten zu besorgen, 2) Er überläßt ihr alle diejenigen Mobilien, Haus- und Küchengeräthschaften und andere Gegenstände zum freien Gebrauch, welche von ihr bereits ausgewählt sind, 3) Er liefert ihr frei in die Abnahmewohnung a) jährlich in guten, gesunden Waren: 100 kg Weizenmehl, 75 kg Buchweizengröße, 20 kg Gerstengröße, 5 kg Perlgraupen, 12 $\frac{1}{2}$ kg Salz, 20 kg Zucker, 15 kg gebrannten Kaffee, 25 kg Petroleum, 28 kg frisches Fleisch, ein halbes fettes Schwein mit den Eingeweiden und Flomen zu 56 kg, 200 kg Kartoffeln, 15000 Stück gestrichenen Torf, zwei Fuder gespaltene Buchenholz und an Handgeld 60 Mk. und zwar 5 Mk. am ersten Tage eines jeden Monats; b) wöchentlich: zwei frische Bröte à 2 $\frac{1}{2}$ kg, 1 kg Meiereibutter, 4 Liter Buttermilch, 4 Liter Bier, im Winter 4 Eier, im Sommer sechs Eier; c) täglich: 3 Liter frischgemolkener Vollmilch. — Die Lieferung von Mehl, Größe, Graupen, Salz, Zucker, Kaffee, Petroleum und vom frischen Fleisch erfolgt

nach dem Wunsche der Abnahmefrau, die Lieferung des halben Schweins und der Kartoffeln erfolgt im Herbst, die Feuerung wird im Sommer geliefert.

4. Die Abnahmefrau hat freie Benützung des Brunnens, zum Bedarf freien Dielenland und freies Bettstroh; zum Bedarf im Garten freies Bauen von Kohl und Gemüse; der vierte Teil des Obstes gehört ihr; sie hat das Recht, sich in dem Garten der Hufe zu ergehen und sich die Früchte selbst auszuwählen. Der Annehmer hat ihre Wäsche frei waschen zu lassen. Auch hat er freien Stallplatz für Pferde von Besuchenden zu gewähren.

5. Der Annehmer ist verpflichtet, der Abnahmefrau, wenn sie auszufahren wünscht, ein solides, anständiges Fuhrwerk mit Kutscher frei zur Verfügung zu stellen.

6. Der Annehmer hat ihr ein Mutterschaf mit den Lämmern frei zu gräsen und zu füttern.

7. Der Abnahmefrau steht das Recht zu, zu jeder Zeit die Abnahme zu verlassen und einen andern Aufenthaltort zu wählen. In diesem Falle fällt die Abnahme in natura weg, und der Annehmer soll ihr dann während ihrer Abwesenheit jährlich 600 Mk. zahlen und zwar 300 Mk. zum 1. Mai und 300 Mk. zum 1. November. Es steht der Ueberlasserin aber zu jeder Zeit frei, die Abnahme wieder zu beziehen und in vollem Umfange geliefert zu verlangen.

8. In Schwachheits- und Krankheitsfällen hat der Annehmer seiner Mutter gute Wartung und Pflege unentgeltlich angedeihen zu lassen und freie ärztliche Hilfe und Medizin zu gewähren. Beim Ableben derselben hat er sie auf seine Kosten christlich und nach Kirchspielsgebrauch beerdigen zu lassen.

§ 4.

Der Annehmer Peter Hansen Eskildsen bewilligt und beantragt hiermit, daß die im vorstehenden § 3 dieses Kontrakts beschriebene, der Witwe Sille Marie Eskildsen, geb. Festerßen, zu leistende Abnahme und Beerdigung als eine auf dem Grundstück Artikel Nr. 3 der Grundsteuermutterrolle von Feldstedtholz und Artikel

Nr. 100 der Grundsteuermutterrolle von Feldstedt ruhende dauernde Last auf dem Grundbuchblatt dieses Grundstücks im Grundbuche von Feldstedtholz, Band 1, Blatt 3 eingetragen werden möge. Der Wert des Grundstücks wird, ohne Beschlag und Inventar, zu 24000 Mk. angegeben.

§ 5.

Die Ueberlasser übergeben die Hufenstelle frei von An- und Beisprüchen Dritter, welche nicht in diesem Kontrakt erwähnt sind und leisten dem Annehmer für den ruhigen und ungestörten Besitz die rechtliche Gewähr.

§ 6.

Die mit der Errichtung des Kontrakts, der Auflassung, Eigentumsübertragung, Stempel usw. verbundenen Kosten trägt der Annehmer allein, wobei der Wert der Abnahme auf 600 Mk. jährlich angegeben wird.

Dessen zur Urkunde haben die Contrahenden diesen Kontrakt, unter Verzicht auf alle erdenklichen Einreden, eigenhändig unterschrieben.

Apenrade, den 14. Juni 1901.

Chr. Johannsen,
gerichtlich bestellter Pfleger der beiden unmündigen Kinder.

Sille Marie Eskildsen.
Peter Hansen Eskildsen.
Hans Christian Eskildsen.
Hans S. N. Brodersen.
Marie S. Brodersen.
Dorthea Johansen.
Trinite Eskildsen.

Vorstehender Vertrag wird vormundschaftsgerichtlich genehmigt.

Apenrade, den 14. Juni 1901.

L. S.

Königliches Amtsgericht I
Rehder.

Slægtstavle.

Kaasmar Hans Eschelsen i Felstedskov

* 12.9.1764 † 20.3.1818
 gift 31.10.1794 med Anna f. Hansen = Bølker fra Felsted
 * 22.9.1761 † 13.2.1828

Maren Boyesen f. Eschelsen

* 22.11.1791 † 9.8.1827
 gift. - Gaarbjergsrich Boyesen i Løderup
 1881 † 12.3.1831.

Kaasmar Peter Esche

* 24.9.1797 †
 gift 13.10.1832 med Merret
 * 6.3.1831

Gaarbjergsrich Boyesen

* 30.1.1821 † 3.8.1882
 gift med Fredrikke f. Thomsen fra Løderup

Anna Christiana f. Eschelsen Boyesen

* 1822 † omend 1865
 gift med Gaarbjergsrich Mads Christianen
 i Rungby

Anna Margrethe Rasmussen

f. Eschelsen Boyesen
 * 28.3.1823 † 16.4.1903
 gift med Gaarbjergsrich Jakob Rasmussen i Løderup

Hans Peter E.

* 1883 † 14.1.1836

Peter Hanssen

* 1835 † 18.1.1836

Farmers Esche

Boysen = Eriona
 (Texas) * 7.6.1856
 gift med Læilie
Hansen fra
Sjælland
 (Jørgen Evers)

Oluf

Eschelsen
 Boysen
 * 13.2.1858
 † 1888

Anna

Marie
 Eschelsen
 Boysen
 * 10.3.59
 † 24.3.59

Bertel

Eschelsen
 Boysen
 * 17.9.60
 † 27.2.65

Marie

Eschelsen
 Boysen
 i Ryldorup
 † 2.2.1863

Anna Marie

Callisen f.
Eschelsen = B.
 Boysen
 * 22.1.1866
 gift med Gaarbjergsrich
 Peter
 Callisen i
 Løderup
 (Jørgen Evers)

Kaasmar

Peter Madsen
Christianen
 i Rødekro
 * 21.8.1858
 gift med Anna
 Margrethe f.
 Sønnichsen
 fra Kæstø

Lautmann

Esche Madsen
Christianen
 i Kæstø
 * 1859
 gift 1. gang
 med Christiane
 f. Høj fra
 Sønderjylland
 gift 2. gang
 med Marie
 Riisbøl fra
 Rungbygaard

Christine

Christianen
 * 1860
 † 1878(?)

Esche Rasmussen

Sønning

Rasmus Rasmussen

f. Kjøbenhavn
 mand (Opføls.
 med Sønderjylland)

Marie

Thomsen f. H.
 * 7.9.1864
 gift med Sønning
 Esche
 Thomsen i
 Silkeborg

Dr. med. Nils

Jørgen Nielsen
 i Graasten
 * 27.5.1869
 gift med
 Margrethe
 Fossens fra
 Felsted.

Carl

Lor
 * 2
 gift
 f. H.

Anna Maria

Hansen f. Chr.
 * 29.11.1878
 gift med Skole
 mester Nicolai
 Hansen i
 Arnsrum

Margrethe
 * 13.8.84

Kaasmar

Mads Peter
Christianen
 i Rødekro
 * 22.11.1882

Peter
 * 09

Lautmann

Sønnichsen Peter
Christianen
 i Sønderjylland
 * 30.3.84 gift
 med Christiane
 f. Christianen
 fra Højle

Margrethe
 * 1910

Marie

Christianen
 Christianen
 * 22.87
 f. H. =
 End

Matth
 * 1911

Matthias

Peter Chr.
Stiansen
 * 20.6.90
 Rungby,
 f. H. =
 skole i
 Kæstø

Lautmann

Mads
Christianen
 i Arnsrum

Frøge Meyland

f. Christianen
 gift med Gaarbjergsrich
 Esche

1. Christine
* 12.4.87
2. Andreas †
3. Alfred
* 18.7.91
4. Slavens
* 6.7.97

1. Marie * 11.6.00
2. Merete
* 16.2.03
3. Vige
* 17.11.04

1. Hans
2. Matth
3. Christine
* 31
4. Erna
* 19
5. Kjeld
* 17
6. Jørgen
7. Peter
8. Carl
* 14
9. Erna
* 2

Kaatum Esche Sorensen i Felstedkov

f. 18.2.1788 + 7.12.1808
 gift 1.3.1763 med Haren f. Jürgensen *1730 + 15.6.1806

Gjilmeager
 * 1767
 gift -

Kaatum Peter Eschelsen i Felstedkov

* 24.9.1797 + 12.4.1843
 gift 13.10.1832 med Merret Petersen fra Tombil
 * 6.3.1811 + 27.11.1874

Catharina Eschelsen

* 27.8.1798
 + 14.8.1866

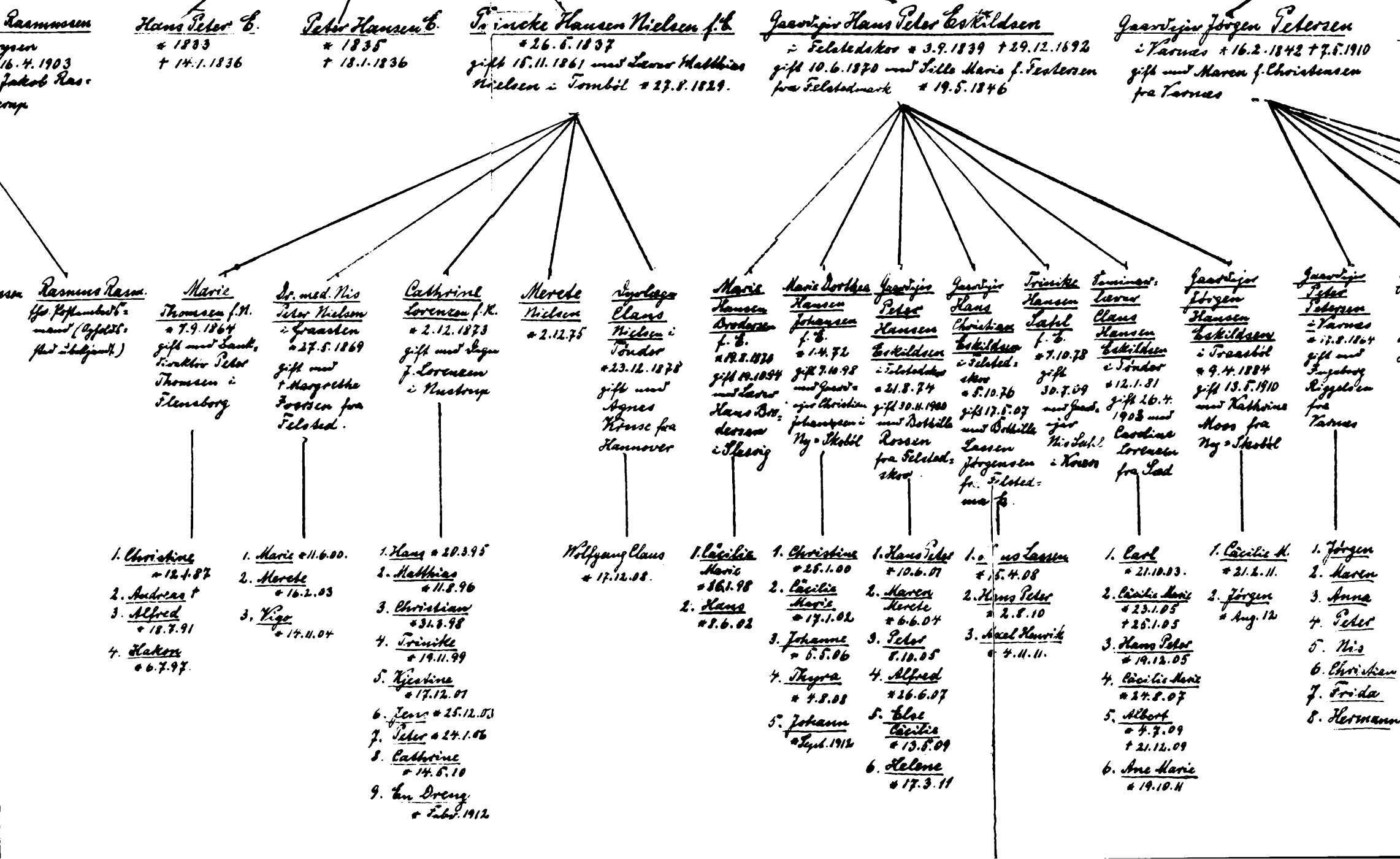
Maren Eschelsen

* 21.5.1800
 + 3.1.1853

Gunn

gift -

elshed

Gjilmeager og Kaasius Loren Eschelsen i Felsted
 * 1767 † 12.8.1840
 gift med Gunder Marie f. Hansen = Bødker fra Felsted
 * 1764 † 13.3.1829

Hjortmann Jørgen Eschelsen
 * 1772 † Aug. 1798 i Kaffinidian

Maren Eschelsen
 * 21.5.1800
 † 3.1.1853

Gunder Marie Petersen f. Eschelsen
 † 1880
 gift med Gaardtjen Peter Petersen i Tarnes

Kaasius Peter Eschelsen i Felsted
 * 21.12.1807 † 22.1.1888
 gift med Kirstine Marie f. Carstensen
 * 1803 † 15.6.1880

Gaardtjen Jørgen Petersen
 i Tarnes * 16.2.1842 † 7.5.1910
 gift med Maren f. Christensen
 fra Tarnes

Loren E.
 * 1833 † 2.2.1834

Mette Catharina Loff f. E.
 * 1835 † 1891
 gift med Gaardtjen Brix Loff
 i Hestbrygskov

Gunder Marie Helmer
 f. E. * 16.3.1838
 gift med Landmand Lorenz
 Helmer i Felsted

Peter E.
 * 1840 † 18.5.1844

Anna Marie E.
 f. E. * 9.6.1842

Maria Helma f. E.
 * 16.1.1845 † 12.6.1890

Amme:
Maren
Carstensen
Bekilde
 i Sønder
 * 12.1.31
 gift 26.4.
 1908 med
 Caroline
 Lorenzen
 fra Søder

Gaardtjen
Jørgen
Hansen
Bekilde
 i Træskel
 * 9.4.1884
 gift 13.5.1910
 med Kathrine
 Moos fra
 Ny = Skobbl

Gaardtjen
Peter
Petersen
 i Tarnes
 * 17.8.1864
 gift med
 Frederik
 Riggelsen
 fra
 Tarnes

Gunder
Marie
 * 16.2.1866
 gift med
 Gaardtjen
 Christian
 Runtzen
 i Tarnes

Cecilie
Wissen
 f. Petersen
 * 22.5.68
 gift med
 Gaardtjen
 Christian
 Wissen
 i Tarnes

Gaardtjen
Christian
Petersen
 i Tarnes
 * 10.6.70
 gift med
 Bodkilde
 Rasmussen
 fra Bannep.

Anna
Martinsen
 f. Petersen
 * 31.7.76.
 gift med
 Gaardtjen
 Jakob
 Mathiesen
 i Luogbek

Gaardtjen
Jørgen
Petersen
 i Felsted
 * 19.12.78
 gift med
 Cecilie
 Wissen fra
 Skanderup

Gaardtjen
Hans Loff
 i Hestbrygskov
 * 2.11.1874
 gift med Inge
 Johansen fra
 Ny = Skobbl

Landmand
Peter Helmer
 i Felsted
 * 9.10.1875
 gift med Cathrine
 Lorenzen fra
 Skobrup.

Marie Christine
 * 15.8.1881
 † 4.1.1882

Christine
Thaysen
 f. Holm
 * 17.8.1881
 gift med Løj-
 naphs Aluf
 Thaysen i
 Bjergskov

1. Carl * 21.10.03.
2. Cecilie Marie * 23.1.05 † 25.1.05
3. Hans Peter * 19.12.05
4. Cecilie Marie * 27.8.07
5. Albert * 4.7.09 † 21.12.09
6. Anne Marie * 19.10.11

1. Cecilie H. * 21.6.11.
2. Jørgen * Aug. 12

1. Jørgen
2. Maren
3. Anna
4. Peter
5. Ni's
6. Christian
7. Frida
8. Hermann

1. Marie
2. Maren
3. Anna
4. Jørgine
5. Jørgen
6. Peter
7. Christian

- Anna
1. Hans
 2. Jørgen
 3. Maren
 4. Cathrine

- Jørgen

1. Brix
2. Cathrine
3. Johann
4. Christian

- Gunder Marie * 17.9.01.

1. Hans Peter * 26.
2. Peter * 07
3. Lorenz * 09

	Ritter Peter ? im Feldstedt	Pastor H. Michael ... Wolffthal (Wolffins) geb. in Uldal Kaplan in Skrydstrup							
		Pastor Georg (Jürgen) Wolffins in Ulborg geb. 1580 Kaplan in Skrydstrup geb. 1652 1607-49 Kaplan in Ulborg							
Hans Lorenzen in Selt * ca. 1615 † 1658	Pastor Christianus Petri in Ulborg * 1607 in Feldstedt † 1675 in Ulborg 1649-1675 Kaplan in Ulborg								
Karin Hansas * 1613 † 1680	Marina geb. Wolffins								
Lorenz Hansen in Selt * 1642 † 1705 cop. 15.10.1667									
Merret Petri	Eursten Lorenzen von Brensbyll Margrethe	Joh. Momm Lorenzen cop. 1661 Lauretha				Joh. Boh Jensen auf Bierremark * 1620 † 1667, in Tor Ais - Strinken.			
Joh. Christian Lorenzen in Selt * 6.2.1677 † 15.6.1747 cop. 24.6.1715	Kunze Friedrich sen auf Selt * 8.9.1688	Lorenz Mommson * 1667 cop. 26.6.1692	Fedder Lorenzen auf Brensbyll cop. 1703	Carsten Hansen cop. 6.7.1690	Andreas Holm Joh. in Brolau byll * 1670 † 16.2.1742 cop. 1705 Heilwig Friedrichs	Jens Boh Jensen geb. auf Bierremark cop. 16.6.1687	Peter Jakobsen auf Ulborg cop. 1710		Carsten Lorenzen cop. 1661 mit Sitzel geb. Peters
Silla Margrethe geb. Carstens * 1679 † 3.3.1769	Johanne Hannes.	Maren geb. Carstensdotter	Anne Cathrine geb. Lorenzdotter	Dorthe Andreasdotter		Arno Carstens sochter	Marcke Peters.		
Joh. Carsten Lorenzen in Selt * 1719 † 6.10.1756 cop. 22.6.1742	Joh. Momm Lorenzen in Selt * 1713 † 28.1.1746 cop. 21.6.1735	Joh. Hans Carstensen in Selt * 1691 † 4.12.1748 cop. 20.7.1728	Joh. Boh Jensen auf Bierremark * 1703 † 3.11.1780 cop. 6.6.1735	Joh. Fedder Lorenzen in Miltb. cop. 1755					
Dorothea geb. Hunsen * 1716 † 22.1.1762	Sidsel geb. Lorenzen * 1718 † 6.8.1765	Margrethe geb. Holm * 27.9.1708 † 29.10.1743	Sidsel geb. Peters * 1714 † 23.11.1791	Anne Cathrine geb. Carstens * 27.3.1676 † 7.9.1756					
Joh. Christian Lorenzen in Selt * 2.3.1745 † 11.6.1820	Lauretha geb. Mommson * 21.10.1745 † 3.8.1815 cop. 2.6.1769	Joh. Carsten Carstensen in Selt * 1739 † 28.9.1799 cop. 1.8.1767	Laurette Marie geb. Jensen, von Fedder Mommson * 4.8.1739 † 26.5.1792	Joh. Lorenz Feddersen in Brensbyll * 1705 † 9.9.1741					
Joh. Carsten Lorenzen in Selt * 20.9.1742 † 11.8.1829 cop. 11.8.1793		Sitzel geb. Carstensen * 27.12.1770 † 26.8.1810		Joh. Lot in Br. * 22.1.1790					
Rindfleisch und Joh. Carsten Carstensen Lorenzen in Selt * 7.10.1803 † 10.3.1858 cop. 8.10.1836									
Landmann Carl Lorenzen in Selt * 10.5.1843									

A h n e

für Carl L.

Ahnentafel

Carl Lorenzen, Seth.

<p><u>Bo Jensen</u> Bierremærk in Sæ Brensbill</p>									
<p><u>Bo Jensen</u> 1. auf Bierremærk 6.6.1687</p>	<p><u>Peter Jakobsen</u> auf Uberg cop. 1710</p>	<p>Diagonal</p>	<p><u>Carsten Lorenzen</u> cop. 1664 mit <u>Lisrel</u> geb. Petersdatter</p>	<p><u>Carsten Lorenzen</u> cop. 1664 <u>Lisrel</u> geb. Petersdatter</p>	<p>Diagonal</p>	<p>Diagonal</p>	<p><u>Anders Feddersen</u> hofb. in Brensbill <u>Kjorstan</u> geb. Johannsen.</p>	<p>Diagonal</p>	<p>Diagonal</p>
<p><u>hofb. Bo Jensen</u> auf Bierremærk 1683 + 3.11.1780 cop. 6.6.1735 <u>Idsel geb. Peters</u> 1714 + 23.11.1791</p>	<p><u>hofb. Fedder Lorenzen</u> in Middelbrensbill cop. 1703 <u>Anne Catharine geb. Carstensen</u> geb. Petersdatter * 22.3.1670 + 7.9.1756</p>	<p><u>hofb. Peter Carstensen</u> in Brensbill * 29.10.1682 + 2.1.1756 <u>Mormbke Carstensen</u></p>	<p><u>hofb. Hans Feddersen</u> Titzholm in Rødtkarr <u>Jenge geb. Andersen</u> * 1704 + 2.6.1784</p>	<p><u>Nis Andersen</u> von Kahlbill <u>Margreth geb. Peters</u></p>					
<p><u>ette Marie Jensen</u>, d. v. Fedder Jensen 4.8.1739 26.5.1792</p>	<p><u>hofb. Lorenz Feddersen</u> in Brensbill * 1705 + 9.9.1771 cop. ?</p>	<p><u>Maren geb. Carstensen</u> * 20.11.1731 + 28.3.1810</p>	<p><u>hofb. Peter Hansen Titzholm</u> in Rødtkarr * 1734 + 31.11.1796 cop. 29.6.1789</p>	<p><u>Gunder geb. Nissen</u> * 1740 + 23.2.1821</p>					
<p>en 1810</p>	<p><u>hofb. Lorenz Feddersen</u> in Brensbill * 22.1.1730 + 8.4.1834 cop. 27.10.1806</p>	<p><u>Christine Margrethe geb. Titzholm</u> (Kjorstan Margreth) * 15.3.1781 + 6.8.1836</p>							
<p>Seth cop. 8.10.1836</p>	<p><u>Maren geb. Feddersen</u> * 25.6.1810 +</p>								
<p><u>Wenn Carl Lorenzen in Seth</u> * 10.6.1843</p>									

Ahnen t a f e l

für

Anne Marie Lorenzen geb. Müller, in Leth.

<p><u>Loftmann</u> <u>Christen Petersen</u> <u>in Bukhokall</u></p> <p><u>Ingeborg</u> <u>geb. Petersdatter.</u></p>			<p><u>Loftmann</u> <u>Hans Christensen</u> <u>in Kasso.</u></p> <p><u>Anna</u> <u>Christensen</u></p>	<p><u>Loftmann</u> <u>Jacob Petersen</u> <u>in Abel</u></p> <p><u>Merret</u> <u>geb. Carstens.</u></p>	<p><u>Loftmann</u> <u>Jens Jensen Klindt</u> <u>in Abel</u></p> <p><u>Mette geb.</u> <u>Petersdatter.</u></p>	
<p><u>Loftmann Peter Christen Møller</u> <u>in Bukhokall</u> * 1706 † 10.10.1783</p> <p><u>Maren geb. Christian</u> * 1707 † 13.7.1777</p> <p>Kinder: 1) Christen 2) Christian (f. n.) 3) Ingeborg 4) Maren.</p>	<p><u>Tav. ind Loftmann</u> <u>Loftmann Andreas Petersen</u> <u>in Bukhokall</u> † † vor 1763</p> <p><u>Rodal Andresen</u> * 1701 † 25.5.1777</p> <p>Kinder: 1) Peter Andresen 2) Hans A. 3) Hans Christian A. 4) Kjesten f. n.</p>	<p><u>Loftmann Carsten Jacobsen Nissen</u> <u>in Abel</u> * 1726 † 13.9.1791</p> <p><u>Christine geb. Klindt</u> * 1724 † 12.10.1779.</p> <p>Kinder: 1) Peter 2) Jacob (f. n.) 3) Margreth</p>	<p><u>Loftma</u> <u>Mærsk</u></p>			
<p><u>Loftmann Christian Petersen Møller</u> <u>in Bukhokall</u> * 1730 † 19.12.1814</p> <p>Kinder: 1) Peter Møller in Bukhokall 2) Hans Christ. " " 3) Andreas (f. n.) 4) Botilla Maria draf. mit Johann Carstensen in Jündesvælt.</p>	<p><u>Kjester, geb. Andresen</u> * 1744 † 28.8.1819</p>	<p><u>Loftmann Jacob Carstensen Nissen</u> <u>in Abel</u> * 1766 † 14.9.1832</p> <p>Kinder: 1) Carsten Carstensen Nissen in Abel 2) Niels Hansen Nissen in Aaga 3) Anna Maria (f. n.) 4) Christian Carstensen = Nissen in P. 5) Anna Margrethe in Ejerrop.</p>	<p><u>Maren</u> * 176</p>			
<p><u>Løftmann ind Løftmann Andreas Møller in Uberg</u> * 3.12.1779 † 26.1.1838</p> <p>11 Kinder, 5 frøf søsteren.</p>	<p><u>cop. 28.11.1807</u></p> <p>1) Ellen, draf. mit Løftmann Andreas Carstensen Andresen in Uberg 2) Jacob (f. n.!) 3) Anna Christine, draf. mit Løftmann Carsten Carstensen in Ellhøft 4) Maria † 1840 5) Christian, Løftmann in Abel, spæter auf Hummelhof, draf. mit Ingeborg Løftmann in Møgelbunden 6) Peter Petersen A., in Hjörneberg</p>	<p><u>Anne Marie geb. Carstensen Nissen</u> * 7.10.1788 † 9.8.1851</p>				
<p><u>Løftmann Jacob Carstensen Müller in Uberg</u> * 25.1.1815 † 9.8.1897</p> <p>Kinder: 1) Anne Marie, draf. 3. Mal mit Landmann Dehlef Cl. * 10.1844 " " " " " " Carl Lore 2) Christine Johanne * 27.5.1847 † 19.10.1904, draf. mit Got Kinder: Andreas, Landm in Landrup 2) Jacob, † alt 9</p> <p>Zine 1. Mal draf. mit Landmann Dehlef Clausen in Uberg * 26.9.1834 † 3.1.1879 Zine Christine draf. mit Løftmann H. P. Lohm in Uberg</p>						

fel

Matthias Zoëga (Soega)
Geb. besitzend bei Verona, dann in Verfolgung der brandenb. Hofe, gelebt
ephemerisch in Nordamerika (Name der alt. Familie Zoëga von der Laguna Luceca in
Venedig; Hagen bildet einen Teil des Wappens der Familie Medici)

Matthias Zoëga
Kantor in Flensburg und Schleswig

Kaplan Paulus Zoëga in Wilstrup
Kaplan seit 1669, † 1688
Kinder: 1) Matthias (f. i.) 2) Johannes (f. i.)

Kaplan Johannes Zoëga
in Aller und Taps
† 1729
Töchter: Paul Christian f. i.

Kaplan Matthias Zoëga
in Wilstrup † 1749
Kinder 1) Jørgen (f. i.)
2) Konrad, Kaplan in
Horsbæk † 1775

Kaplan Jørgen Zoëga in Wilstrup
auf mit Cäcilie geb. Fabricius
Kinder: 1) Kaplan und Propst Willehaas
Sonderb. † 1790, auf. mit Henriette Claus
† 1763. Töchter: Georg (Jørgen) Zoëga, Propst
Jenswallenpøl in Köppel bei Jägersl. Müng
Hof in Köppel, Landrat in Thorsb.
2) Cathrine f. i. 3) Matthias, Küster
4) Anna, verheiratet mit Kaufmann
Töchter: Legationssekretär Johann Georg
in Wien, Mozarts Biograph, auf.
Karl Jakob Melzer
5) Jørgen, Jägersl. Hof, Kapellan in
Hagen, verheiratet mit Cathrine Råd
Caroline Mathilde; † 1778 und
verheiratet, später befehlig.
6) Paul Johann, Müller in Linn
7) Linn Tochter auf. mit Kaplan
Wilstrup † 1769

er, in Letzt

Luftmann
Jens Jensen Klindt
in Abel

Mette geb.
Federstochter

Luftmann Niels Nielsen
Mærsk in Mjællunden

Luftkapitän Peter Petersen
in Klinding
* 5. 8. 1717 † 20. 8. 1763

Thine geb. Martensdatter

Kaplan Paul Christian Zoëga
* 2. 5. 1704 † 6. 5
Catharina geb. Zoëga
18 Kinder: 1) Elise Marie auf. in
Wedel in H. Lauritz (Föf
2) Johannes, (Katholik), Simon
Hagen, Freund Linnés.
3) Catharina (f. i.) 4) Mag
5) Jørgen 6) Friederica
7) Paul Christian
Kaplan P. Chr. Zoëga war 3. Mal auf.
d. Kapellmüller in Hjortbøl d.
Catharina Gregersen aus Hærby

ersten Jacobsen Nissen
Abel
† 13. 9. 1791

geb. Klindt
† 12. 10. 1779.
der 2. Jacob (f. i.)
Margreth

Leihf. Markens Petersen
in Klinding
* 1743 † 21. 2. 1823

Catharina geb. Zoëga
* 1746 † 6. 4. 180

11 Kinder, 1807 6 am Leben: 1) Peter P., bei einem Fabrik in
2) Christian, in Tonder 3) Johannes f. i.
4) Cathrine 5) Martin Jørgen, Factor in Tonder.
6) Cäcilie Margrethe, auf. mit einem Landmann in Bergen.

Jacob Carstensen Nissen
Abel
† 14. 9. 1832

Maren geb. Nielsen
* 1765 † 16. 7. 1847

Kinder: 1) Carsten Carstensen Nissen in Abel
2) Niels Hansen Nissen in Aasne
3) Anna Marie (f. i.)
4) Christian Carstensen-Nissen in Ballum
5) Anna Margrethe in Ejerrup.

Marie geb. Carstensen Nissen
* 7. 10. 1788 † 9. 8. 1851

Kaplan Johannes Markens Zoëga in Tingleff
* Mai 1774 † 7. 7. 1837

Kinder: 1) Theol. theol. Johannes Gottlieb † 3. 2. 1823.
2) Kapellm. Paulus Christian in Kraulund † 12. 12. 1877 (Töchter Zoëgas Gaffel)
3) Marina Elisabeth auf. mit Lehrer Andesen in Aarwade
4) Catharina Hedwig, Sanitätskath. in Mølby.
5) Theol. theol. Joh. Hilff Johannes † 23. 6. 1834

Uberg
Marie, auf. 3. Mal mit Landmann Dehlef Clausen in Uberg (Töchter Christine auf. mit Leihf. H. P. Johan in Uberg)
1844
Marie Johanne * 29. 5. 1847 † 19. 10. 1904, auf. mit Leihf. Hans M. Johannsen in Letzt * 20. 2. 1846 † 16. 6. 1891
Kinder: Andreas, Landm. in Landrup, 1) Jacob, † alt auf. in Letzt 2) Caroline, auf. mit Jørgen Jensen in Flensburg

cop. 7. 7. 1843

Caroline Adolphine
* 21. 10. 1820

3) Andreas Christian Müller * 6. 10. 1850 † 6. 3. 1890
4) Johannes Adolph, Phys. Kaufmann in Hjørring
Kinder: 1) Hans, Dr. med.

Anne Marie geb. Müller
* 1. 10. 1844

Zweite 2. Mal verheiratet
Töchter E.

Soega)
 w am brandenk. Gofu. gublyt
 Zoega am in Lagen Zucca in
 Familie Medici.

Schleswig
 Gruppe
 2!)

Pastor Mathias Zoega
 in Wilsbørg † 1749
 Kinder: 1) Jørgen (f. 2!)
 2) Konrad, Pastor in
 Nørreby † 1775.

Pastor Wilhades
Fabricius in Løst
 1728
 Kinder: 1) Lorena, Pastor in Løst
 † 1753
 2) Cecilie (f. 2!)

Pastor Jørgen Zoega in Wilsbørg † 1755
 wuf. mit Cecilie geb. Fabricius aus Løst
 Kinder: 1) Pastor und Propst Wilhades Christian Zoega in Møgel
 Løst † 1790, wuf. mit Henriette Clausen von Tvedestrand (f. Tvedestrand)
 † 1760. Søn: Georg (Jørgen) Zoega, Professor, † 10. 2. 1848 alt. Søn.
 Generalmajor in Kjöppel del gublyt. Møgelkøbenhavn in Rom, betrie-
 kants Kjøppelwörter, Løst in Thorvaldsen, Herder i. a.
 2) Catharine f. 2! 3) Mathias, Pastor in Wilsbørg
 4) Anna, wuf. mit Kaufmann Jens Nissen in Nørreby
 Søn: Lagabind Pastor Georg Nicolai von Nissen
 in Wien, Mozarts Biograph, wuf. mit Constance Welter.
 Mozarts Witten.
 5) Jørgen, Jøppelwörter, Kaffiner in Generalpostamt in Kopen-
 hagen, wuf. mit Kathrine Røge, Kammerwörter bei
Caroline Mathilde; 17. 7. 1778 mit Strensøe Jøppelwörter
 wuf. mit, Jøppel wuf. mit.
 6) Paul Johann, Müller in Lundsøen b. Møgel Løst
 7) Fin Togter, wuf. mit Pastor Math. Dyrholm in
 Nørreby † 1769

Pastor Paul Christian Zoega in Rastedd
 * 2. 5. 1704 † 6. 5. 1776
Catharina geb. Zoega aus Wilsbørg
 18 Kinder: 1) Else Marie wuf. mit Pastor Nissenius
Wedel in H. Lauratic (Föf) 2) Cecilie
 3) Johannes, Kattorak, Finanzdeputierter in Kopen-
 hagen, Freund Linnés. 4) Anna Margrethe
 5) Catharina (f. 2!) 6) Magdalene Margrethe
 7) Jørgen 8) Fridorice Conradine
 9) Paul Christian.
 Pastor P. Chr. Zoega war 7. Mal wuf. mit Else Marie, Tochter
 d. Pastor Kammermann in Hjortels (Föf) 7. 3. Mai mit
Catharina Fregessen aus Wiesby

Konjunktoral und Propst
Hans Johannes Schmidt in Apenrade
 * 26. 5. 1695 † 26. 11. 1760
 wuf. 29. 10. 1734
Marina geb. Carstensen
 * 10. 12. 1713 † ?
 Kinder: 1) Hanns Gottlieb (f. 2!) 2) Gottlieb Johannes
 Konjunktoral und Propst in Tøndern 3) Gottlieb Jacob †
 4) Marina Johanne, wuf. mit Pastor Chemnitz 5) Johann
Jacob, Pastor in Strensbo 6) Anna Marina †
 7) Sophia Hedwig wuf. mit Konjunktoral Frichsen
 in Bredstedt 8) Carl Adolph †
 9) Anna Marina, wuf. mit Adolph Gottschalk in
 Tøndern 10) Barbara Christina †

Pastor und Propst Johannes Gottlieb Schmidt
 in Rastedd * 11. 11. 1735 † 1. 10. 1800
 wuf. 15. 10. 1767
 Kinder: 1) Johannes Gottlieb * 23. 8. 1768 † 31. 5. 1843
 2) Andreas Christian Johannes * 12. 12. 1770 † 21. 6. 1835, Pastor in Kusby. Søn: Professor, Obw. Regulation.
Propst H. C. J. Schmidt, Präsident der schlesw. Provinzial-Handlungsversammlung
 3) Carl Adolph Johannes * 29. 11. 1772 † 31. 12. 1840, Pastor in Uberg
 4) Marina Elisabeth Hedwig * 6. 2. 1775 † 18. 12. 1815 wuf. mit Pastor Grangaard in Bildrup († 1820)
 5) Christine Johanne (f. 2!)
 6) Elisabeth Hedwig * 18. 5. 1780 † 30. 9. 1834 wuf. mit Kaufmann Feddersen in Tøndern.

Christine Johanne geb. Schmidt
 * 28. 3. 1777 † 13. 10. 1833
 6) Peter Martin, Landmann, † alt Jüngling in Milby
 7) Georg Wilhelm, Japindist auf der „Friedrichsalle“ in Tøndern.
 8) Caroline Adolphine Johanne (f. 2!)

Caroline Adolphine Johanne geb. Zoega
 * 21. 10. 1820 † 20. 2. 1879
reas Christian Müller * 6. 10. 1850 † 6. 3. 1883 alt. Goff. in Uberg, wuf. mit Amalie geb. Petersen von der Aue (Møgel Løst) * 9. 1. 1857
annes And ouy, Obw. Konjunktoral in Hjortels a. S. in Hjortels 7. 4. 1. 1883, wuf. mit Magda geb. Nissen aus Tøndern
 Kinder: 1) Hans, Dr. med. 2) Hedwig

Zum 2. Mal wuf. mit Landmann Carl Lorenzen in Løst * 10. 6. 1842
Pastor Caroline M. Marquis mit Thunwörter Lothild in Tøndern.

Stamtavle

for

Sille Marie Eskildsen
født Festersen.

Solbrænd
Thomas Jensen
i Tomblø
Ann Thomsen
Frørlings
Th. Amstrup
Jens Johansen
i Lindsø:
Lamm sid
E. Klok.
Trine Jensen
f. Johansen

Solbrænd
Peter Thaysen
i Nordballig
* 1700 bagved. 1. 1. 1764
Maren f. Jørgensen
* 1693 + 1747

Solbrænd
Jørgen Nissen
i Karnes
Merret Jørgensen

Solbrænd
Jørgen Jørgensen
i Løjgaardskov
Ellen f. Asmussen

Solbrænd
Peter Hansen
fra Skelde
Silla f. Christensen

Solbrænd
Hans Thomsen
i Tomblø
* 1685 + 1757
Marie Frederica
f. Jensen
* 1696 + 19. 7. 1786
12 børn, hvoraf 8 døde
unge.

Solbrænd
Fester Petersen
i Hvingsten
* 3. 2. 1741
+ 10. 8. 1804

Maren f. Jørgensen
* 1738
+ 3. 6. 1821

Søn: 1) Jørgen + 1770
2) Peter
3) Jørgen (f. med)
4) Boel
5) Merrett, gift med f. d. i
Jørgen Hansen i Tomblø.

Solbrænd
Hans Jørgensen
paa Felstedmark
* 18. 12. 1757
+ 25. 9. 1827

Anna f. Petersen
* 1757
+ 15. 3. 1831

gift 2. 8. 1787

fjorte søn: Sille Marie (f. med!)

Solbrænd og Miesmand
Thomas Hansen
i Tomblø
* 1720 + 5. 6. 1804

Søn: 1) Peter
2) Lov.
3) Hans
4) Ma

Solbrænd Jørgen Festersen
paa Felstedmark
* 7. 2. 1777 + 26. 11. 1863

Sille Marie f. Jørgensen
* 12. 1. 1790 + 28. 6. 1861

gift 19. 10. 1810

Søn: 1) Hans Christian F. (f. med!)
2) Peter F. Solbrænd i Tomblø, gift med Fugleborg Marie f. Petersen (Søn: Jørgen)
3) Anne Marie, gift med Solbrænd Lorens Thomsen i Tomblø (f. søn under 5.)
Søn: Lorens Th. gift med Marie Festersen (f. med under 3.)
Hans " gaarbojer og Kæeffamilien i Daurup
Thomas " Rydskov i Granaa
Cæcilie " gift med Hans Johansen paa Løjgaardsmark
Peter * 1855 Lilla Marie * 1847 Jørgen * 1848
+ 1855 + 1847 + 1848

Solbrænd og Miesmand
i Tom
* 9. 12. 1755
gift 1. gang med Marina f.
fra Skelb (2 søn, 1 d.

Gaarbojer Hans Christian Festersen paa Felstedmark

* 29. 9. 1812 + 28. 12. 1891.

gift 23. 11. 1844
bagvede paa en Sag.

Søn: 1) Sille Marie (f. med!)
2) Helene, gift med Gaarbojer Hans Skargaard (Søn: 1) Hans St. Gaarbojer i Tomblø
3) Hællinger: Marie, gift med Gaarbojer Lorens Thomsen i Tomblø (f. søn!) Jørgen

Sille Marie Eskildsen f. Festersen
* 19. 5. 1846

gift 18. 6. 1870 med Gaarbojer Hans Peter Eskildsen i Fe

Søn: 1.) Marie Hansen E. gift med Leers Hans Brodersen i Llesvig (Søn: Hans, Cæcilie Marie)
2.) Marie Dorteia Hansen E. gift med Gaarbojer Christian Johansen i Ny Skelb (Søn: Christine, Eicilie, Johanne, Thyra, Johan)
3.) Peter Hansen E. Gaarbojer i Felstedskov, gift med Anne Botthille Rosen fra Felstedskov
(Søn: Hans Peter, Maren Merete, Peter, Alfred, Cæcilie Marie, Helene)
4.) Hans Christian E.
5.) Trine Hansen E.
6.) Claus Hansen E.
(Søn: Eas)
7.) Jørgen Hansen E. f.

	<u>Solbmand</u> <u>Thomas Jessen</u> i Tombøl <u>Ann Thomsen</u>	<u>Græftfoged</u> <u>Th. Stenmøller</u> <u>Jens Johansen</u> i Cistochet: damm ved E. Phob. <u>Trinité Jensen</u> f. Johansen		<u>Solbmand</u> <u>Christopher</u> <u>Paulsen</u> i Tønder <u>Margrethe</u> <u>Christoffersen</u>	<u>Solbmand</u> <u>Christen</u> <u>Nansen</u> i Bastrop <u>Margreth</u> f. <u>Jaspersen</u>	
<u>Solbmand</u> <u>Peter Hansen</u> fra Skelde <u>Silla f. Christensen</u>	<u>Solbmand</u> <u>Hans Thomsen</u> i Tombøl * 1685 † 1757 <u>Marie Frederica</u> f. <u>Jensen</u> * 1696 † 19.7.1786 12 børn, hvoraf 8 døde unge.	<u>Solbmand</u> <u>Hans Clausen (Jørgensen)</u> i Bastrop <u>Maren Hansen</u>	<u>Thomager</u> <u>Poul Christophersen</u> i Tombøl <u>Maren f. Christensen</u> * 1697 † 13.6.1782 Børn: 1) Christopher (f. mdr!) 2) Jens 3) Margrethe	<u>Solbmand</u> <u>Jes Hennissen Frøsen</u> i Parnes <u>Anne Marie</u> f. <u>Petersen</u>		
<u>Anna f. Petersen</u> * 1757 † 15.3.1831 1787 eric (f. mdr!)	<u>Solbmand og Mørbmand</u> <u>Thomas Hansen</u> i Tombøl * 1720 † 5.6.1804 Børn: 1) Peter 2) Lorenz (f. mdr.) 3) Hans 4) Maren.	<u>Gunder f. Hansen</u> * 1723 † 20.4.1791	<u>Solbmand</u> <u>Christopher Paulsen</u> i Tombøl * 8.6.1732 † 17.12.1802 gift 1. gang med <u>Ann Malene f. Hansen</u> † 16.6.1777.	<u>Anna Maria</u> f. <u>Jessen</u> * 1746 † 9.7.1822.		
<u>Jørgensen</u> * 28.6.1861 1) Petersen (Børn: Jørgen) 2) (f. over 5.) 3)	<u>Solbmand og Mørbmand</u> <u>Lorens Thomsen</u> i Tombøl * 9.12.1755 † 4.5.1838 gift 1. gang med <u>Marina Friedrichsen</u> fra Skelbøl (20 børn, døde unge)	<u>Lena f. Christophersen</u> * 2.1.1782 † 19.9.1836 Børn: 1) <u>Maria Dorothea (f. mdr!)</u> 2) <u>Gunder Marie</u> , gift med Jaantmand <u>Hans Andersen</u> i Tombøl 3) <u>Helene</u> , gift med Jaantmand <u>Bendix Madsen</u> i Felstedskov 4) <u>Anne Marie</u> , gift med Raadmand <u>Hans Christian Hansen</u> fra Felstedmark 5) <u>Lorens (f. over 5.)</u> gift med <u>Anne Marie Petersen</u> Børn: (f. over 5.)	<u>smark</u> * 1848 † 1848			
 gift 23.11.1844 begravet i gaar nu Sag. Hans Skargaard (Børn: 1) <u>Hans Sk. Jaantmand</u> i Tombøl 2) <u>Jørgen Sk. Jaantmand</u> fra Felstedmark 3) <u>Fester</u> <u>Jens Lorens Thomsen</u> i Tombøl (f. over 5.) Ingen Børn.	<u>Maria Dorothea f. Thomsen</u> * 6.2.1812 † 1.1.1892					
<u>Marie Eskildsen f. Petersen</u> * 19.5.1846 gift 10.6.1870 med Jaantmand <u>Hans Peter Eskildsen</u> i Felstedskov 1) <u>Cecilie Marie</u> 2) <u>Christine, Cecilie, Johanne, Thyra, Johan</u> 3) <u>Edakov</u>	4) <u>Hans Christian B. Jaantmand</u> i Felstedskov, gift med <u>Bottille Lassen Jørgensen</u> fra Felstedmark (Børn: <u>Hans, Peter, Axel, Henrik</u>) 5) <u>Trinité Hansen B.</u> gift med Jaantmand <u>Nils Lahl</u> i Tver (Ingen Børn) 6) <u>Claus Hansen B.</u> gift med <u>Amministrator</u> i Tønder, gift med <u>Caroline Lorenzen</u> fra Lød (Børn: <u>Carl, Cecilie Marie, Hans Peter, Cecilie Marie, Albert, Anne Marie</u>) 7) <u>Jørgen Hansen B. Jaantmand</u> i Træstøl, gift med <u>Kathrine Moos</u> fra Ny-Skelbøl (Børn: <u>Cecilie M., Jørgen</u>)					

Stamtavle

for

— Hans Peter Eskildsen. —

Vimmer (Løsther)
Peter Laurson
 i Felsted
Ellen Petersen
 f. Johannsen.

Grøngroft Boldmand
Peter Petersen
 i Tombøl
 f. 1684 + 1749
Ann Petersen
 Boel f.

Simon Loren Lassen
Mansstrup (Nørrejylland)
 1. gang med Drenned Petersdatter
 f. 1690 d. 1719
 2. gang med Karen + 1714 Luust + 1716
 3. gang med Trin. 1719 med
Anne Nielsdatter
 f. 1719
 Karen - 1723
 Niels - 1725
 Esche (f. m. d.)
 Karen f. 1730
 Peder - 1733
 4 børn - 1735

Boldmand
Jørgen Petersen
 i Baurup
Len Jørgensen

Fulde og Tænd
Hans Petersen
 i Felsted.
 * 15.7.1683 + 12.8.1757
 gift 1716 med
Ann Hansen
 + 1693 + 2.6.1778.
 9 børn, hvoraf 7 døde inden 1778

Raadmand og Tænd
Jes Jessen
 i Varnes.
Gunder Jessen.

Grøngroft Boldmand
Peter Petersen
 i Tombøl
 * 1723 + 10.9.1780
Karen Petersen
 + 1713 + 7.6.1766
 Børn: Ann, Mett, P.
 Ann Marie, Ellen, v

viigt. Raadmand
Esche Lorenson
Felstedskov
 født 28.2.1729
 + 7.12.1804

Maren Jørgensen
 * 1730
 + 15.6.1806
 gift første gang med Raadmand
 Hans Jørgensen i Felstedskov
 + 1706. + 1762

Raadmand
Peter Hansen Bøtger
 i Felsted
 * 1727 + 29.4.1799

Karen f. Jessen
 * 1734 + 25.9.1807.

Grøngroft Boldmand
Peter Petersen
 i Tombøl
 født 17. aug. Trin. 1749
 + 29.7.1815
 gift anden gang med
 Ellen Amussen fra Trøen

gift 1.3.1763
 Børn:
 1) Hans Eschelsen (f. m. d.)
 2) Loren Eschelsen, Højmand i Felsted, gift med Gunder
 Marie, Søn af Peter Hansen Bøtger i Felsted.
 3) Jørgen Eschelsen, Højmand, Søn i Høllindum
 1798.

Børn:
 1) Hans
 2) Jes
 3) Peter
 4)asmus
 5) Peter
 6) Anna (f. m. d.)
 7) Gunder Marie, gift med Loren Eschelsen
 8) Marie, ugift.

Raadmand Hans Eschelsen
 i Felstedskov
 * 12.9.1764 + 20.3.1818

Anna f. Petersen
 * 22.9.1761
 + 13.2.1828

Jaarmand Peter
 i Tombøl
 * 24.10.1776

gift 31.10.1794
 Børn: 1) Maren, * 22.11.1795 + 9.8.1827, gift med Boldmand
 Erich Boysen i Løderup.
 2) Peter Hansen Eschelsen (f. m. d.)

Børn: 1) Peter P.
 2) Bøthilla
 3) Herreb
 4) Claus
 5) Anna Ca
 6) Anna,

Raadmand Peter Hansen Eschelsen i Felstedskov
 * 24.9.1797 + 12.4.1843
 gift første gang med Trinecke Petersen Hiseel fra Nordballig
 * 18.4.1804 + 12.9.1830

gift 13.10.1832.

Børn: 1) Hans Peter E. * 1833 + 14.1.1836 } bog
 2) Peter Hansen E. * 1835 + 18.1.1836 } bog
 3) Trinecke Hansen E. * 26.5.1837, gift med Lær
 4) Hans Peter E. (f. m. d.)

Jaarmand Hans Peter Eskildsen i Felstedskov
 * 3.9.1839 + 29.12.1892

gift med Lille Marie Petersen fra Felstedskov. Børn: 1) Marie Hansen E. g
 2) Peter Hansen E., Jaarmand
 3) Trinecke Hansen E. gift.

	<u>Jrøngvift Solbmand</u> <u>Peter Petersen</u> <i>i Tombøl</i> f. 1684 + 1749 <u>Ann Petersen</u> <u>Boel Petersen</u>	<u>Solbmand</u> <u>Peter Hansen</u> <i>i Tombøl</i> <u>Boel Petersen</u>		<u>Solbmand</u> <u>Amus Jessen</u> <i>i Nordballig</i> <u>Anna Clausen</u> <i>fra Assenholm</i>	
--	--	---	--	---	--

<u>Esmer og Tine</u> <u>Jessen</u> <i>i Varnes.</i> <u>Anders Jessen.</u>	<u>Jrøngvift Solbmand</u> <u>Peter Petersen</u> <i>i Tombøl</i> * 1723 + 10.9.1789 <u>Karen Petersen</u> * 1719 + 7.6.1768 Søn: Ann, Mett, Boel, Ann Marie, Ellen, Peter. (f. med!)	<u>Solbmand</u> <u>Jürgen Andersen</u> <i>i Varnes</i> <u>Ann Dorte</u> f. Jessen.	<u>Solbmand</u> <u>Jes Asmussen</u> <i>i Nordballig</i> * 1706 + 26.10.1782 <u>Gunder Jessen</u> * 1711 + 1762 Søn: Anne Cathrine Claus (f. med) Amus	<u>Solbmand</u> <u>Laust Michelsen</u> <i>i Stubbek</i> <u>Abel Lorenzen</u> <i>i Stubbek</i>
--	---	--	---	---

<u>Trine f. Jessen</u> * 1734 + 25.9.1807. <u>Eschelsen</u>	<u>Jrøngvift Solbmand</u> <u>Peter Petersen</u> <i>i Tombøl</i> f. 17. aug. Trin. 1749 + 29. 4. 1815 gift anden gang med Ellen Asmussen fra Traastøl	<u>Solbmand</u> <u>Merret f. Jørgensen</u> * 1748 f. 13. 5. 1801 Søn: 1) Peter (f. med!) 2) Marie, gift med Jens Jørgensen i Tombøl	<u>Solbmand</u> <u>Claus Jessen</u> <i>i Nordballig</i> * 9. 12. 1739 + 29. 3. 1819 gift 15.10.1769 Søn: 1) Jaartjør Jes Clausen i Nordballig 2) Gunder, gift med Jaartjør v. Hans Petersen Rife i Tombøl. 3) Abel, gift med Jaartjør Johan Johansen i Nordballig. 4) Anna (f. med!)	<u>Solbmand</u> <u>Bodil f. Lausensdatter</u> * 23. 2. 1777 + 1. 10. 1820
---	--	---	---	--

	<u>Jaartjørmand Peter Petersen</u> <i>i Tombøl</i> * 24. 10. 1776 + 15. 10. 1832 gift 19. 10. 1804 Søn: 1) Peter P., Jaartjør i Tombøl 2) Bodilla, gift med Kongl. Solbmand Peter Andersen i Tombøl 3) Merret (f. med!) 4) Claus, * 14. 5. 1814 + 8. 8. 1893, gift, Lørdø for Hans Peter Eskildsen i Felstedskov. 5) Anna Cathrine, gift med Jaartjør Hans Hansen i Tombøl. 6) Anna, gift med Jaartjør Christian Christensen i Tombøl.	<u>Anna f. Clausen</u> * 24. 5. 1782 + 17. 5. 1854
--	--	--

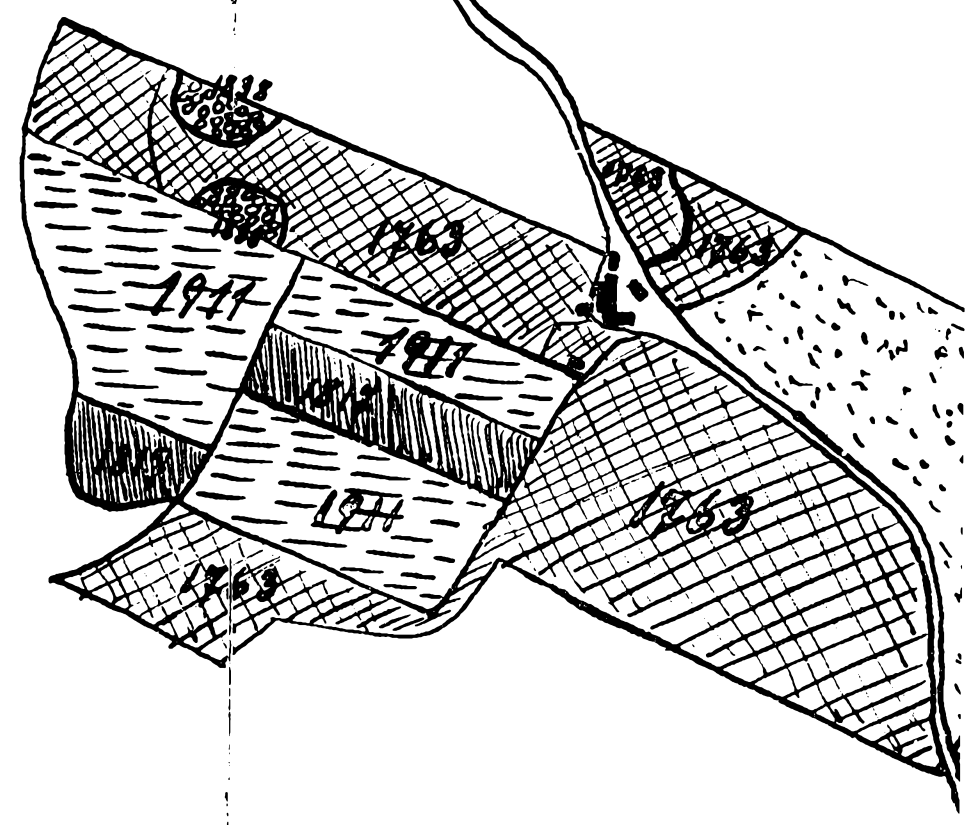
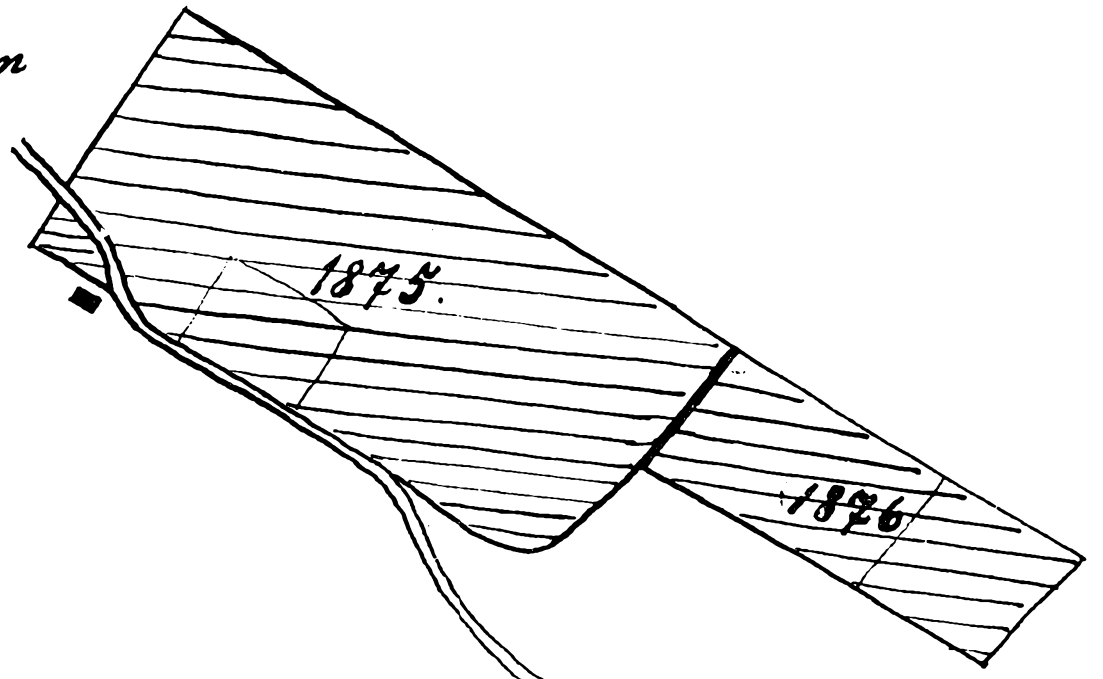
<u>Esmer</u> gift 13. 10. 1832. 1) Hans Peter E. * 1833 + 14. 1. 1836 } begravede på en Sag. 2) Peter Hansen E. * 1835 + 18. 1. 1836 } 3) Trineke Hansen E. * 26. 5. 1837, gift med Lørdø Matthias Nielsen i Tombøl (ni Landtjørner i Flensborg) 4) Hans Peter E. (f. med!)	<u>Solbmand</u> <u>Merret f. Petersen</u> * 6. 3. 1811 + 27. 11. 1874 gift anden gang med Hans Jürgen Boyen fra Felstedmark (+ 13. 8. 1857)
--	--

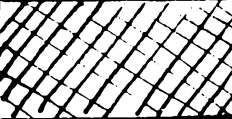

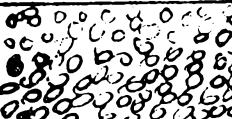
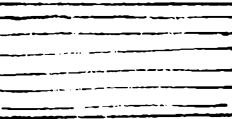

<u>Eskildsen i Felstedskov</u> f. 9. 1839 + 29. 12. 1892 Felstedmark. Søn: 1) Marie Hansen E. gift med Lørdø Brodersen i Slesvig 2) Marie Dorte Hansen E. gift med Jaartjør Christian Johansen 3) Peter Hansen E. Jaartjør i Felstedskov 4) Hans Christian E., Jaartjør i Felstedskov 5) Trineke Hansen E. gift med Jaartjør Niis Lørdø i Kvers 6) Claus Hansen E. Tunnørrelørdø i Sønder 7) Jürgen Hansen E. Jaartjør i Traastøl.

Kort

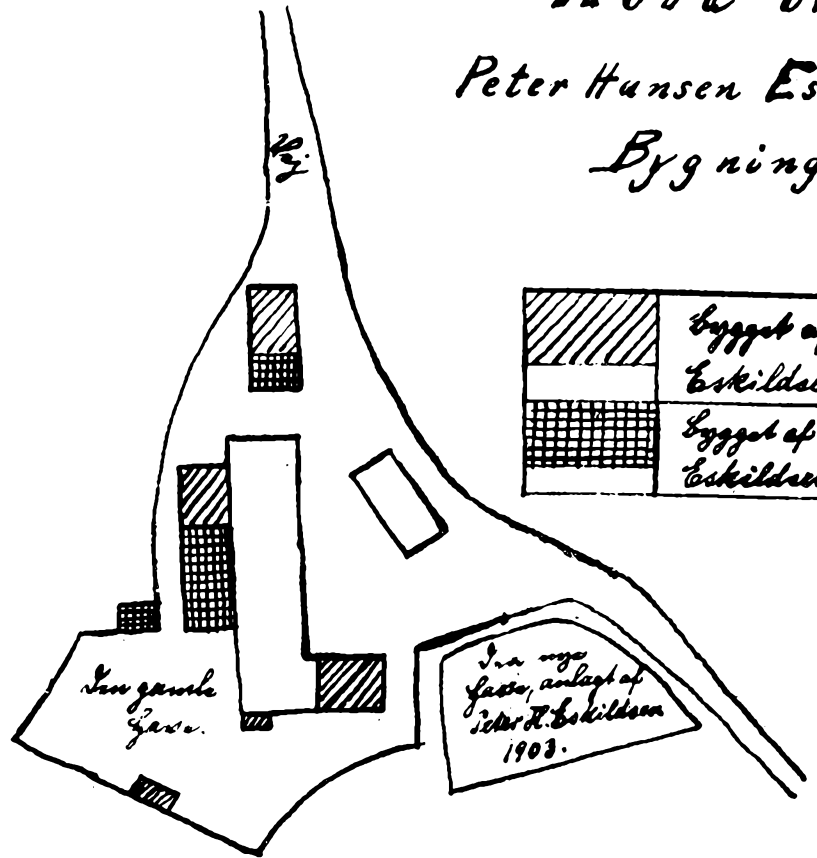
over

Peter Hansen Eskildsen's Ejendom
i Felstedskov.

	Kædemønstret Hovvold 1763.
	Kjøbt 1786 af Eschold Lorensen for 745 Mark Lybfl.
	Kjøbt 1817 af Hans Eschelsen for 480 Mark Lybfl.
	Kjøbt 1838 af Peter Eschelsen for 250 Mark N. Lybfl. Lovr.
	Kjøbt 1875 } af Hans Peter Eskildsen 1876 } for 6000 Mark + 2025 Mark gr. og Aftugt.
	Kjøbt 1911 af Peter Hansen Eskildsen for 3050 Mark.

Kort over
Peter Hansen Eskildsens
Bygninger.

	Bygget af Hans Peter Eskildsen 1872-1886
	Bygget af Peter Hansen Eskildsen 1901-1902.

